

ГОДИНА
1996.

БРОЈ 1

ДАБАР

БИЛЕТЕН МАНАСТИРА УСПЕЊА ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ У ДОБРУНУ

ЉУБАВ

Кад чујеш да ће последњи бити први, и први последњи (Мат. 19, 30), то разуми да се ово односи на оне који имају добродетель, и оне који имају љубав, мада је љубав по поретку последња међу добродетељима, али је по достојанству прва међу свима, и иза себе оставља све које су се пре ње родиле (Марко Подвигник).

По речима апостола Павла (1. Кор. 13, 13), љубав је највећа добродетель, зато што је она Бог (1. Јов. 4, 16).

Без љубави ништа не користи, ни девичанство, ни пост, ни молитва, ни милостиња, ни зидање цркава. Све ово, без љубави, ни у шта се не рачуна пред Богом...

Ни на небу ни на земљи нема ничег драгоценјег од љубави. Она је глава добродетели, узрочник свих блага, со добродетељи, крај закона (Јефрем Сирин).

ПРЕДГОВОР

Када читалац узме у руке Ковај Билтен манастира Добрена и прочита само наслове текстова, осетиће да се ради о дубинама људског, националног и религиозног – светосавског у свакоме који разуме и говори језиком већу његову човека у српству. У ствари, овај Билтен буди у читаоцу оно највредније што човек има и носи у себи, у својој интимности.

Он првенствено води и ојачава веру, ту голубицу коју свако словесно биће има у себи, пушта је да лети, да високо узлете чак до престола Божјег и да му се опет врати као најмилији Божји дар.

Ништа мање није случај ни са оном круном свих врлина – љубављу, која из Бога извире и улива се у свако људско биће, чинећи га сличним Богу. Овај покушај манастирске братије, није само покушај о изливашњу Божје љубави у сваког од нас, него и наше изливање исте те љубави према Богу и ближњем.

То је оно што је задатак сваког правоверујућег човека.

И још нешто у текстовима који су пред нама се запажа. То је нада, та трећа врлина Божја, коју свети апостол Павле ставља одмах до две напред поменуте. Она је исто тако актуелна и жива. Који је тај човек под овим небом, који нема ову врлину у себи? Има њу свако, али наду у оном правом хришћанском, јеванђелском смислу речи, има само онај који је испуњен Божјом благодаћу и запечаћен печатом дара Духа Светога. Кроз све три поменуте врлине, веру, љубав и наду, читалац ће у себи живо осетити и осталаје Божје врлине.

Читаоцу текстова овог билтена отварају се хоризонти, који су бригама овог света не где далеко потиснуты у духовну дубину људског бића, а код оних који су стално у огњу вере, љубави и наде само ће све више ојачати његову веру и уверење.

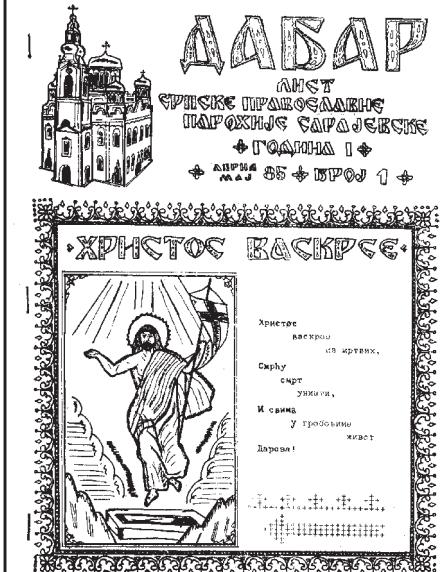
Питања која се третирају у овом листу и пред читаоце износе, ништа не ће изгубити од своје вредности, без обзира из ког су временског оквира изважена. Од почетка Православља па све до садашњих дана, када смо сведоци борбе за опстанак јеванђелских истина и вредности, српском народу Билтен је добро дошао, јер на питање: Како опстати? одговара: Само вером у Бога, културним тековинама и светим српским Светољем, чије вредности имају опште људски и универзални карактер.

Лист носи име ДАБАР, по области где се и сам манастир налази. То је древни назив за овај српски крај, који је и у време добијања самосталности Српске цркве 1219. године, Свети Сава поменуо успостављањем мстолице данашње Епархиједабро-босанскеса седиштем у манастиру Светог Николе код Прибоја. Он нас и по свом имену враћа у нашу српску дrevност, у дане великих српских узлета. Исто тако и у сва она искушења која су српски народ сналазила у његовој прошлости па све до наших дана. Све у свему, ово је покушај вредан пажње и помоћи да што боље узрасте, за сада излази бар тромејечно, а касније и чешће.

У Соколцу,
месеца фебруара 1996. г.

+ МИТРОПОЛИТ
ДАБРО-БОСАНСКИ

ОВАКО ЈЕ БИЛО НЕКАД

ДАБАР бр. 1

Издавач:

Управа српске православне парохије
саражевске.

Излази двомјесечно

Уређује редакциони одбор

Главни и одговорни уредник:
протонамјесник Переши Вранић

Технички уредник:
Јован Гардовић

Администрација:
Зоран Николић.

Штампа штампарија и књиговезница
„Лачевић”, Сарајево

Редакција:
protojerej ставрофор Слободан Радовић,
protojerej ставрофор Милорад Ајвазовић,
protojerej ставрофор Драго Јанковић,
protojerej Бранислав Чаркић,
протонамјесник Војислав Чаркић,
протонамјесник Лазар Васиљевић,
протонамјесник Драгомир Убипариловић,
ђакон Богдан Станишић,
ђакон Рајко Цвијетковић.

ЉУБАВ – ПУТ КА БОГОПОЗНАЊУ

Од Христова доласка Бог је човеку ближи, драги.

Човек је схватио Бога као Оца небеског. Бог је сада у човеку. Човек је из Христових уста чуо да Бог воли човека и свет. „Јер је Бог тако завољео свет, да је и сина свог јединорођеногадао, да ниједан који верује у њега, не погине, него да има живот вечни“ (Јн. 3, 16). Сазнао је свет да је **сам Бог љубав**.

Сазнање о таквом Богу човек је дugo чекао. То је прави Бог који је **апсолутно морално биће**; то је прави Бог који воли човека. Замишљајући Бога тако како Га је открио Господ Јисус Христос, човек не престано настоји да му се приближи, да постане већи, да се радује у Њему. Он настоји да одреди свој положај у свету према Богу и осталим људима идући и путевима које нам је дао Христос.

Имамо, дакле, у Христу образ непоколебљиве и делотворне љубави. Не бојимо се да није остварљива. Самим тим човеку је стављено у задатак да љуби Бога и ближење. Онда нова Христова заповест: „Љуби Господа Бога свога свим срцем својим и свом душом својом и свом мишљу својом“ и „Љуби ближњега свога као самога себе“, долази као израз Божјег старања о човеку. Тиме је човек удајући пут богопознавања и приближавања Богу. Треба заволети Бога кроз човека, човека кроз и помоћу Бога. Немогуће је волети једнога а мрзити другога, јер: „Ако ко рече: Ја љубим Бога, а мрзи на брата свога, лажа је; јер који не љуби брата свога кога је видео, не може љубити Бога кога није видео“ (Ін. 4, 20).

Таква љубав која у себи синтезира љубав према Богу и човеку, без икаквих користољубивих циљева, јесте стварност у којој се истовремено налази садашњост, прошлост и будућност; стварност у којој човек сазнаје себе као изданка из стабла божанске љубави, која је закон и пуноћа света, јер је љубав изливена у „срца наша Духом Светим који нам једат“ (Рим. 5, 5).

Свети Јован Богослов, знаяши сву њenu мој која излази из божanskog изvora и схвативши њен значај међу осталим хришћанским врлинама, најрадије је говорио о њој. Она га је чинила нежним, али ватреним заступником Христовим, због чега је Христос и назвао „Воаниргес“. Мудри старац нам говори да је „Бог љубав“ (Ср. Јн. 4, 16). Тиме нам је казао да

она има свој вечни извор у Богу, да је она иманентна, као лицима Свете Тројице, тако и свим Његовим створењима. У њој је епицентар. У њој лежи оно што је најнормалније; у њој лежи закон егзистенције, а не у „борби свих против свих“.

Намеће се човеку питање: Како љубити? Зар се много пута није уверио да се на једну помисао и тренутно одлучујући акт воље не може љубити. Очигледно је да то није тако једноставно. Треба преиспитати себе, преиспитати своја дела, очистити се да би могао ући у тај свети олтар. Свесни смо те величине и потребе љубави и зато желимо да је стекнемо. „**Љубав је учитељица**, али је треба знати стећи, јер се она тешкостиче, скупо се купује, дугим радом и после дугог времена; јер волети треба не само случајно и на један тренутак, него увек. Случајно може свак заволети, – тако може и злочинац заволети“ – каже Достојевски.

Свакако ћемо се после овога осетити недостојними и неспособним да ућемо у олтар љубави. Али, пред нама је лик Христа. Пред нама је Христос као углед, Христос као Учитељ, Христос као Помагач. Он воли неизмерно, јер је овалпођење љубави. Чак и онда кад је распињан, он се моли: „Оче, опрости им; јер не знају шта чине“ (Лк. 23, 34). Наизглед, ово је необично, јер смо ми научили да све меријмо правним теразијама. Зато и остајемо само у границама човека, којим подједнако владају божанска и ћавоља сила, јер не дозвољавамо себи пут ко Богочовеку, не тражимо помоћ од Богочовека да превазиђемо човека; а то је потребно, јер, „без мене не можете чинити ништа“ (Јн. 15, 5).

Погрешно би било схватити да треба чекати само Божју интервенцију, јер би тада човек био само слепи аутомат, а не биће које мисли, закључује и опредељује се. Ако је љубав „дефиниција и стил Бога“ – као што ју је дефинисао један наш теолог, свакако је она онда у нама нешто најбитније. Башзато што је најбитније, ту је најјаче усмерена ћавоља тежња њеног извитечавања; ћавоља тежња да од љубавиствори нејасну идеју, да је отрује својим семеном зла. Зато човек постаје борилиште на ком ратује метафизика зла са добним. Његово опредељење игра велику улогу, уколико је пропраћено тражењем помоћи од Бога. И тада човек сазнаје величину Божје љубави. Сазнаје Бога као синоним свемоћи и синоним љу-

бави. У том сазнању Бога као љубави, човек се осећа већим, значајнијим, сигурнијим.

Љубав је дакле **онтолошки** повезана са сазнањем Бога и уопште са сазнањем: „Ко љуби брата свога, у светlosti живи, и саблазни нема у њему. А који мрзи на брата свога, у тами је и у тами ходи, и не зна када иде, јер му је тама заслепила очи“ (Ін. 2, 10 и 11).

Свестан је човек своје вредности без љубави као без своје најбитније карактеристике. Свестан је, али то можда увек не признаје себи. Кад би признао, онда би вршавати могао да каже заједно са апостолом Павлом: „Ако језике човечије и анђелске говорим, а љубави немам, онда сам као звон које звони или прапорац који звучи“ (І Кор. 13, 1). Зато апостол Павле и назива љубав, „пunoћом савршенства“ (Кол. 3, 14), зато свети Јован Златоуст пише да се у заповести о љубави скраћено и укратко садржисав збир заповести, пошто је почетак и крај врлине **љубав**.

Сазнавши Бога кроз љубав, човек престаје да буде сам себи загонетно биће; свет је за њега лепа творевина Бога. Смишао живота му је јасан, јер га већ тада доживљава као натприродну реалност божанске пуноће и мисаоне и емоционалне близине Бога. Сазнаје да у свет није бачен неком слепом игром случаја, него га је створио Бог да изврши задатак уподобљавања Богу, користећи се средствима која му је Он сам дао. Не мучи се човек више између пессимизма и оптимизма, јер је пессимизам аномалност, сатанска антизата оптимизму у Богу.

Хришћанска љубав, дакле, човеку открива: Бога, човека, свет, време и простор. Она је за хришћанина светло сазнање; вода којом гаси жеђ за **вечношћу**, јер та вода силно извире из вечності и истовремено се улива у вечност, остављајући у човеку слику **божанске лепоте** и мамац за несене жудње за Његовом близином „док сви не дођемо до јединства у вери и у познању Сина Божјег, до човека зреља, до мере доба за пунину Христову, да не будемо више деца, коју љуља и заноси сваки ветар науке преваром људском, лукавством, ради завођења у заблуду“ (Еф. 4, 13 и 14).

M. A.

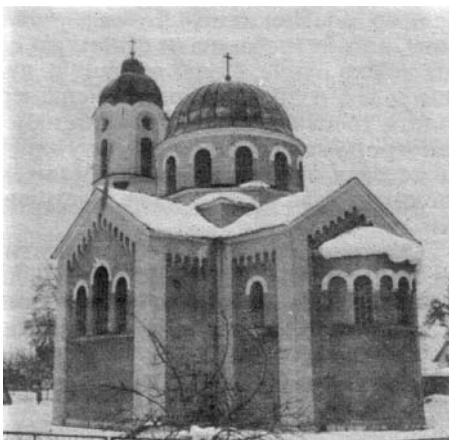
ИСУС ХРИСТОС И ЈОВАН КРСТИТЕЉ

Рано је Јован оставио био родитељску кућу и дошао у пустинју, да ту, далеко од светске вреве, у миру и тишини, у молитви и посту, сачека моменат када ће га Бог позвати да се покаже Израиљу и отпочне службу за коју је одређен био: да иде пред Господом и да му спреми путеве (Лк 1:76). У петнаестој години владања цара Тиберија дошао је глас Божји Јовану и он „прође сву околину Јорданску и проповедаше крштење покајања за оправштење греха“ (Лк. 3, 3). „Покажте се, јер се приближило царство небеско!“ – викао је пустиник, а народ је у масама излазио к њему, да види и чује новога пророка Божјег, који је јављао радосну вест, да се приближило много очекивано царство Божје.

Глас о појави и проповеди новога пророка на доњему Јордану, доспео је и у далеку Галилеју. Исусу Назарењанину било је јасно, да је појавом његова Претече дошао час његова јавнога рада. Да би учинио све што је право, т.ј. све што је Бог наредио и одредио, пошао је и он из Назарета на Јордан, к Јовану, да га овај хрсти, па да онда, после небеске потврде, отпочне своју месијанску службу.

На доњему Јордану срели су се једнога дана Исус и Јован, Месија и његов Претеча. Као рођаци (Лк. 1, 36), може бити да су се они и пре овога сретања видeli и познавали. Ако, пак, нису, онда је Јован из разговора с Исусом могао дознати кога има пред собом, и на жељу Исусову да га Јован хрсти, одговорио је: „Ти треба мене да хрстиш, а ти ли долазиш к мени?“ (Мат. 3, 14). Кад му је Исус на то рекао: „Пусти сад! Јер тако треба да учинимо све што је право“ (Мат. 3, 15), - пристао је и хрстио је Исуса. Одмах после крштења Исусова, силазак Духа Божјег на Исуса и глас с неба посведочио је Јовану, да је Исус обећани Месија и Син Божји. (Јов. 1, 33).

И тако је Јован с потпуном сигурношћу могао показивати прстом на Исуса и говорити: „Ово је онај за кога ја рекох: За мном иде човек који ме претече, јер пре мене беше“ (Јов. 1, 30). С потпуном сигурношћу могао је сведочити за „светлост“, да би сви веровали кроз њега. (Јов. 1, 7). И он је заиста и засведочио даје Исус Син Божји (Јов. 1, 34), да је „јагње Божје које уништава грех света“ (Јов. 1, 29; 36).

Српско Сарајево црква у Блажују

Самога себе држао је Јован увек само за претечу и гласника Месијина, а никако за самога Месију. И кад су врло многи размишљали о њему: да није може бити он Месија, одговорио им је Јован: „Ја вас кршћавам водом; али иде јачи од мене, коме нисам достојан одрешити ремена на обући његовој: тај ће вас хрстити Духом светим и огњем“. (Лк. 3, 15-16). Свештеницима и левитима које је јудејска власт из Јерусалима послала била је Јовану да га питају ко је он, рекао је Јован отворено и јасно: „Ја нисам Месија“ (Јов. 1, 20), „ја кршћавам водом; међу вами стоји онај кога ви не знate, који за мном иде, коме ја нисам досто-

јан одрешити ремена на обући његовој“. (Јов. 1, 26-27).

После крштења Исусова нису Месија и његов Претеча остали један поред другог, да заједнички, раме уз раме позивају народ на кајање и нови живот, него су се опет растали и сваки од њих пошао је и ишао својим путем. Но и даље је Јован био и остао исти према Исусу. Када су једно време, док Јован још не беше бачен у тамницу, и Исус и Јован кршћавали – иако сам Исус није кршћаво, него само ученици његови (Јов. 4, 2), – и сав народ Исусу почeo долазити на крштење, дођоше ученици Јованови Јовану и стадоше се жалити на Исуса. Али Јован им и без трунка зависти одговара: „Не може нико ништа примити, ако му није дано с неба. Ви сте сами моји сведоци да сам рекао: Ја нисам Месија, него сам послан пред њим. Ко има младу, тај је младожења; а пријатељ младожењин, који стоји и слуша га, радује се од срца гласу младожењину. Ова моја радост сад је највећа. Он треба да расте, а ја да се умањујем“. (Јов. 3, 22-30).

Као што се Јован држао према Исусу као Месији и Сину Божјем, тако је, с друге стране, и Исус у Јовану гледао посланика Божјег и свога претечу. Јеврејске власти могле су се двоумити да ли је Јованово крштење с неба или од људи (Мат. 21, 25-27), али за Исуса је било јасно да је Јована сам Бог послao да хрсти водом, изато се и подвргао његовом крштењу, иако се није осећао грешним, као остали људи.

Исус је разумео и схватио аскетски живот Јованов и осуђивао је оне који су аскетски живот Јованов приписивали демону. (Мат. 11, 18). Па и онда кад је Јован, чамећи у тамници, послao к Исусу своја два ученика с питањем: „Јеси ли ти онај који треба да дође или другога да чекамо?“ – није Исус посумњао у веру Јованову и

није га укорио за ово питање, него је његовим посланицима сасвим мирно рекао: „Идите и кажите Јовану што чујете и видите: слепи прогледају, хромиходе, губави се чисте, глухи чују, мртви устају, сиромашнима се проповеда еванђеље. И благо онеме који се не саблазни о мене!“ (Мат. 11, 2-6). Из дела Исусових треба Јован да се увери, да је Исус заиста обећани Месија и да не треба другога чекати. Исус чини све оно што су пророци, а нарочито пророк Исаја, прорекли да ће Месија чинити, па је јасно да је он Месија. Баш кад се могло учинити да се у души Јовановој родила сумња и да се он поколебао у својој вери у Исуса као Месију, изговорио је Исус пред народом похвалне речи о Јовану. Није Јован, рекао да је Исус, трска коју љуља ветар, него је човек чврстог карактера. Он је већи од пророка и међу рођенима од жена није се јавио већи од њега! Он је Илија који треба да дође. (Мат. 11, 7-14).

Иако, дакле, Исус и Јован нису радили и борили се за царство Божје раме уз раме, њихов рад је био у тесној вези и не може се говорити о њихову раду као о два засебна месијанска покрећа. Јован је у својој проповеди истицаша, да он кршћава само водом и да за њим иде Јачи који ће крстити Духом Светим иогњем, а Исус је у Јовану гледао свога гласника и претечу, који је имао да му спреми пут...

Кад је реч о Исусу Христу и Јовану Крститељу, поред реченога о њима вала споменути и истаћи и разлике које су постојале између ове две велике личности, а које спомињу еванђеља. Исус и Јован разликовали су се не само по служби својој: Исус је био Месија, а Јован његов Претеча, него је разлика била и у начину живота, па и у садржини њихових проповеди.

Јован је рано оставио родитељску кућу и свет и дошао у пустињу. Исус живи по градовима, са светом. Јован се одрекао света и свих његових лепота, сласти и уживања: исхао је у грубој хаљини од камиље длаке и

имао је кожан појас око бедара својих, а хранио се само оним што му је пружала пустиња: скакавцима и дивљим медом. (Мат. 3, 4. Мар. 1, 6). За Исуса се ово никако не може рећи, Исус није био аскета. Напротив, кад га позову, Исус одлази на гозбе, свадбе, и једе и пије све што му се донесе, тако да су га неки називали чак изелницом и пијацином. (Мат. 11, 19). У Светом писму се нигде не истиче у какву је оделу исхао Исус, што значи да се Исус облачио као и сви други људи његова времена. То се види и отуда што је издајник Јуда онима који су требали да ухвате Исуса, пољупцем морао да означи Исуса. Иначе би га познали по оделу.

Као што смо рекли, разликовали су се, донекле, Исус и Јован и по садржини својих проповеди. Обојица позивају народ да се покаје, јер се приближило царство Божје (Мат. 3, 2; 4, 17), али, док Јован грми и прети близином страшнога суда Божјег (Мат. 3, 10, 12), из уста Исусових чује се благи звук спасења:

„Ходите к мени сви који сте уморни и натоварени, и ја ћу вас одморити. Узмите јарам мој на себе и учите се од мене, јер сам кротак и смеран у срцу, и нахи ћете одмор душама својим. Јер је јарам мој благ, и бреме је моје лако“. (Мат. 11, 28-30)

ПОМИРИТЕЉ

Један је пустињак дошао за неко време да живи у усамљеној ћелији неколицине духовника - у Скит; па како не имајаше где да се смести, дође једном старцу и замоли га да га прими у своју празну ћелију, док себи не нађе другу. Овоме госту почну долазити на разговор други духовници, а то се старцу није допадало, те он почне да госта кори и резили. Ја многе године проведох овде у великом посту, рече он ученику, и нико ми не долазаше; а где, овога дошљака, који је овде само неколико дана, па му многи долазе у посету и на разговор. Иди па му кажи да он изиђе из моје ћелије; јер је она нама потребна. Ученик приступи госту пустињаку, па му рече: мој старац жели знати јеси ли здраво? Кажи твоме оцу, да се моли Богу за мене; јер сам нешто слаб. Ученик се врати старцу, па му каже да је пустињак нашао за себе ћелију и скоро ће се одселити. Прође неколико дана па старац опет послала ученика, да каже госту, да ако скоро не оде, да ће га он отерати. Ученик дође пустињаку, па му рече: отац мој чуо је да си болестан, зато ме је послао, да видим шта радиш. Пустињак одговори, кажи своме старцу, да сам

сада добро, благодарећи његовим молитвама. Врати се ученик и каже старцу, да ће гост до недеље да оде. Дође недеља, а гост још не излази из ћелије; тада старац узе свој штап и пође да га тера. Но тада му ученик рече: почекај, да ја одем напред, да видим да нема кога од туђинаца или странаца; те да се не учини саблазан. Кад дође госту, рече му: ево мој отац долази, да те зове на вечеру. Чим ово чу, гост истрча пред старца и клањајући му се издалека каже: немој оче да се трудиш, ја ћу ти доћи сам. Старац се умири кротошћу и добротом госта; па га загрли и почне љубити, као да ништа није било међу њима, после га уведе у своју ћелију. Кад старац почости и отпustи госта запита ученика: ти ниси говорио, шта сам ти ја заповедио? Нисам, одговори ученик. Обрадује се старац и призна да се је срдио на госта, по ђаволском наређењу; па с душевном утехом пуном искрене смерности, клекне на колена и метанишући пред учеником, говорише му: одсада си ти мој отац и старац духовни, а ја сам твој ученик; јер твојим паметним, мудрим и благим поступањима спасао си две душе.

ТРИ САТА У ПАКЛУ

Један болесник у својој малодушности завапио је Господу са сузама да прекрати његов паћенички живот.

Као одговор на његову молитву, јави му се анђeo, и саопшти да је Господ, по својој милости и човекољубљу, услышио његову молитву и да је волан да прекрати његов овоземаљски живот, али под условом да, уместо једне године страдања на земљи, којим се човек очишћава као злато у ватри, проведе само три часа у паклу.

—Твоји греси потребују очишћења у страдањима током још једне године. Јер како за тебе тако и за друге Христове следбенике нема другога пута на небо осим крстопосног, којим је прошао безгрешни Богочовек.

Теби је тај пут дојадио. Зато ти се предлаже да у паклу проведеш само три часа, одакле ћеш бити спашен по молитвама свете Цркве – рекао му је анђeo.

Болесник се замислио и одлучио за пакao. Рачунао је да ће лакше поднети три часа у паклу него још једну годину страдања на земљи. Своју одлуку саопштио је анђелу. Овај је узео болесникову душу и однео је у пакao. На растанку он је, за утеху, рекао да ће се кроз три часа вратити да га избави.

У паклу је владао мрак, стешњеност. Са свих страна допирали су ужасни крици грешника у мукама. Кроз густу таму, испуњено крицима, страхом и ужасом, севале су очи демона, који су се као огромне сенке лелујали пред њим и претили сваког тренутка да га угаше и спрже својим пакленим дисањем. Бедни страдалник је уздрхтаo и завикаo, али на његов крик није било одговора. Управо, одговорила је паклена бездан својим удаљеним ехом и праскањем адског пламена који се ковитлаo тамо-амо. Њему се учинило да је од његовог доласка у пакло протекло читаво стоеће, зато је са сваким протеклим минутом прижељкивао појаву светог анђела и молио му се да дођe и избави гa.

Али, анђела нема. У очајању, страдалник горко зарида. Али на његов плач нико не одговори.

Сваки грешник у паклу био је затузет својим мучењима, а њихове мuke још су повећавали демони, који су им се на све начине ругали.

Најзад, тиха светлост анђелске славе указала се над безданом пакла. Са рајским осмехом пришао је анђeo добровољном страдалнику и запитао га како се осећа.

—Ја нисам могао да замислим да би анђeo могао да превари, прошаптује је једва чујно страдалник, сломљен тешким мучењем.

—Како то? запитао је анђeo.

—Ти си ми обећао да ћеш ме после три часа избавити одавде, а међутим, прошле су године, па и читава столећа у мојим неисказаним мучењима овде.

—Какве године, каква столећа? одговорио је кротко анђeo. Прошао је свега један час, откако сам те оставио овде, и теби предстоји да овде проведеш још два часа.

—Још два часа? у ужасном страху запитао је страдалник; зар је само један час прошао? Ох, ја не могу више да подносим, немам снаге! Ако је икако могуће, ако је воља Божија, молим те, узми ме одавде! Ради ћу на земљи страдати године и векове, само ме изведи одавде! Сажали се на мене! — То је у очајном напору изнутио и пружио своје руке анђелу.

—Бог, као милостиви родитељ, излива на тебе милост своју, одговори је анђeo. Али ти треба да знаши и памтиш колико су страшна и неиздржљива паклена мучења.

У том тренутку страдалник отвори очи и виде да се налази у својој болесничкој постељи. Под стражним утисцима онога, што је преживео у паклу, осећао је крајњу изнемогlost и појачане болове у телу. Али он је отада радосно трпео и подносио своја страдања и са ужасом се сећао паклених мучења. Он је из дубине душе био захвалан Господу на указаној му милости.

О

Свето Писмо одређује хришћанских супруга овако: „Мужеви, љубите своје жене, као своја тела. Жене, покоравајте се својим мужевима, као Господу, зато, што је муж глава жене“. (Еф. 5, 22-28). Али, да неби муж своје стареништво претворио у самовољу и да жена у породици не буде у положају онога коме се само заповеда Св. Писмо поучава мужа и жену овако: „Мужеви! љубите жене своје и не срдите се на њих“. (Кол. 3, 19); Муж да чини жену дужну љубав, тако и жена мужу“ (И Кор. 7, 3). На тај начин, основно начело супружанске везе је међусобна љубав мужа и жене. А својства истинске љубави насликана су у речи Божјој овако: „Љубав дugo трпи, милокрвна је; љубав не завиди; љубав се не велича, не надима се, не чини што не ваља, не тражи своје, не срди се, не мисли о злу, не радује се неправди, а радује се истини, све сноси, све верује, свему се нада, све трпи“ (И Кор. 13, 4-7).

Посматрајући узајамни одношај супруга у данашњим породицама врло ретко ћemo наићи на истинску љубав с њеним својствима; напротив, много је несагласних супруга и много је таквих супружника, где су муж и жена једно другом туђи, па шта више и једно према другом непријатељски расположени, о чему сведоче многе и многе бракоразводне парнице. Ако би ко из саосећања према близњем запитао једно од супруга, шта је узрок њиховог неслагања и раздавања, чуо би само међусобно оптуживање. Муж, обично, криви жену, жена мужа, а свако од њих себе оправдава. Куда изчезнуше они осећаји, који су их једно к другоме привлачили предступање у брак?

Узрок несагласности међу супружницима може бити муж - груб, пијанац, небрига и лакоуман, али може бити узрок и жене - подозрива, свађа-

САГЛАСНОСТИ У ПОРОДИЧНОМ ЖИВОТУ

лица (цандрљива), ћудљива, распikuћa. Муж често пута дugo изостајe од кућe, зараду расipa којегде a када дођe кућi ларма, o деци не води никакву бригу; жена тo нећe да трпи, па на оштре речи одговарa она јoш oштриje, проклињe таквогa мужa, па више му жели и саму смрт. У таквој породици су криви и муж и жена, такав несагласан живот заслужујe прекор сродника и пријатеља, a разорно делујe на децу, којa су осуђeна да у таквим приликамa расту. Кривица мужа и жена у таквим приликамa произилази отуд, што жена у таквим случајевимa употребљавa, свађу, грђњу и проклетство, уместо да употребљавa другa средstva да утиче на свoga мужa. Не требa да на вику одговарa виком и на претњу – претњом, јер сe ватра не гаси ватром. Больe јe тражити згодан моменат, па кривцу изнети пред очи ругобу и штетне последице неуреднog животa. Ако муж вичe и грди, некa жена употреби кроткost да гa смири. Ако јe муж у опхoђeњu сa женом груб некa жена буде кротка, јer јe смерност јакa сила, којa јe јакa да укроти и најжешћeg човекa. Ако муж много чime додијava жени, она требa хришћански да му оправшta. Ако он почne да пропадa, она требa да гa одржавa и подигne. Иma много случајeva у коjima су же-ne разумним поступањem сa своjим невaљалим мужем, ovoga на прави пут узвele и тако вратиле мир и реду своjoj породици. Рећi ћe некo: „нијe мi потребно да страдавam и трpim“. Овакви требa да сe обратe Богu и да тражe од њega помоћi. Св. Писмо кажe: „Trpi ли ко међu вama, некa сe моли Богu“ (Јак. 5, 13). Бог јe веран и нећe допустити да сe искушавate више него што можете поднети (I Кор. 10, 13). Мати блаженог Августина јe имала грубог и жестокog мужa, али јe она с њim живела у слозi. Њu су пита-le другe женe: „Какo можеш да жи-

виш у слозi сa таквим мужем“? Она јe одговорила: „Ja ту слогу постизавa смерношћu. Кадa код њeга букине гнев, јa mu не противречим и само сe у души молим, да Бог врати мир у њeгово срце“. Некa такo поступајu же-ne, па ћe у њиховim породицамa завладati мир и тишина.

Честo путa произилази несагласност међu супружимa отуд, што жена иначе доброгa човекa тражi оно, што он нијe кадар да јoј учини, или муж од иначе вaљane же-ne тражi нешто што некe же-ne поседујu, a она тогa немa. Ако сe баш и догоди, да једном od супругa недостајe нешто, зато опет не мора доћi od несагласности. Јер ако јe човек више путa љут и раздражљив, зато јe он ипак добrog срца, вредан и брижан; ако же-na нијe баш најбољa кућеница, она јe до-

бра, негујe својu децу и старa сe за њих. Зато требa супружи да имајu пред очимa међусобне добре странe, a евентуалне недостатke да благo љубављu исправљајu: „Носите бремена јedan другогa, и такo ћe te испунити закон Христов“ (Гал. 6, 2), вели реч Божијa.

Некада потичe несагласност међu супружимa и отуд, што сe узимајu особe, којe нисu равне међусобно по положајu, образовањu и имањu, pa после некогa времена настанu пребаџивањa. У таквим случајевимa сe требa сetити хришћанске љубави којa руши свe преградe и изјedначујe свe. Сва добра, којa човек на земљi имa као: снагу, власт, богатство, таленат итд. Све су то дарови Божијi, којe човек требa да употребљавa на добро својe и свoga близињeга. Брак неједнаких супружника јe животна школa у коjoj онај којi јe вeћma надарен, требa да надопуњавa недостатke мањe надареног као што св. ap. Павле и поучавa: „Дужни su јаки носити слабости слабих“ (Рим. 15, 1).

У првим хришћanskim вековимa било јe случајева, да сe хришћanка удалa за многoboшца, и да јe хришћanин узео жену од многobожаца па су ови супружници живели у миру и љубави. Шта више, хришћanин или хришћanка, својим богоугодним животom, љубављu и смерношћu су такo деловали на свoga брачногa другa, da јe и постао хришћanin. Св. ap. Павле o томe кажe овакo: „Посвети сe муж некрштен женом крштеном и посвети сe женa некрштена od мужа крштеног“.

Само узајамna трpeљivost, смерност и љубав могу учинити, da сe у породици настani слогa и мир. С тогa муж и жена требa да сe наоружајu тим врлинамa па да им брачни живот буде миран и сreтан.

M. M. проф.

С ЧИМ ПРЕД ГОСПОДА

...Празан беше живот мој без Тебе Господе, празан и пужан. Хладно око мене хладно умени. Знам да сам све до сад лутала и да је све без Тебе било празно и да животији свој нисам усјела да сачувам. Знам да сам ио грешно волела, ио грешно мислила, ио грешно говорила и никад нисам ни била срећна мада ми се чинило да јесам. А утапане и широке стапаве привлачиле су ме својом ширином и зушиле у мени сваку искрицу добра ја сам лашиљиво бежала од себе у себи. Тада је душа моја била жедна Тебе Господе мада је мноштво додгађаја најдовештавало далеки мозаик Божанске мудрости коју срце није било сјермено да прихваћи...

И тако, пражећи себе у другима доживела сам прво разочарење, јер појала људска лица нису усјевала да прикрију хладноћу срца.. „Истини смо“, рекох „немоћу од других пражићи оно што ни сама нисам у стапну да осијварим“.

Безброжне амбиције покретале су промо појело ка неким ио грешним циљевима чији је крах био очиједан и од којих ми је сада шешко кад се сећам.

Но јасно је да је све то било ио Божијем дојућије јер мојој првдокорној природи друге мешавине нису помагале. Важно је само да се љубав Божија на мене неограничено слијала и научила ме како и колико да ценим истину која ми је даја. Све је имало смисао мада га у то време заиста нисам видела. Због чега? Зна мака прљава душа.

Па ипак сам се усудила да ти утишам: „Господе, зашто сам ти тако дуго пражила“. А ти си ми рекао:

„Зато кћери, што си ме пражила штамо где ме нема“.

Сетићи се штада ко сам, где сам и зајлаках срцем, љубављу и пугом, зајлаках онако како раније никада нисам, ја се речи и сузе стапишише у молитву и рекох: „Господе, дај ми нови живот и Тебе у њему као једину његову пуноту. Подари Господе грешној слушкињи Твојој будућност којом ће оправити прошлост и грешну душу своју најојиши са извора живота. И одвој ме од оног што ми је најдраже да новом штапињом излечим стапаре болести и срећу ио пражим нећде у Твојој близини. Видим Господе, услышио си ме, превидео моја безбројна сајрешења и удоспојио ме да се назовем хришћанком, именом великим пред Тобом а тако најштавним пред људима. Утаплико ми је драже“.

А од сада, желим само да искуњавам оно што очекујеш од мене. То ћи је шешко јер си Ти благ Господе и бреме је моје лагано ио речима: „Терешту мој лаки, посице мој мили“. Ускујну дивно је све што од Тебе долази јер си Ти љубав љубљени а то је највећи покреташ у свим световима.

Највећи мој Пријатељу, тако си ми близак као да ти рукама додирујем Нежан си, искуњаваш моје и најмање жеље. Храниш ме Твојим појелом и крвљу, дајеш нови живот, одржаваш снаћу, оијијаш љубављу мене која до скоро нисам ни знала за њу.

А кад размислим о томе с чим ћу изаћи пред Тебе не налазим најшта што би било доспојио Твоје шањье, ја ипак се усуђујем да ти прискушим и штапињем само две речи ЉУБИМ ТЕ.

Исповесиј једне грешне душе

О ДОМАЊОЈ МОЛИТВИ

„А ти када се молиш јући у клијет своју, и затворивши врата своја, помоли се Оцу своме који је у тајности; Отац твој који види тајно узвратиће теби јавно“.

(Мат. 6, 6)

Када чујемо такве речи спаситеља нашег Исуса Христа, којима Он заповеда да се Богу молимо у самоћи, не помислите браћо, да се може и не ићи у цркву, молећи се само у својој кући. Да тако говори Господ наш, имао је разлога, а и случај против лицемерја фарисеја, који су се молили да их сви виде, и да се тако покажу побожним и праведним пред људима. Црквено богослужење и јавна молитва, имају особиту и највишу врлину, и никаквом другом молитвом не могу се заменити, а посве би било несмотрено и погубно, оставити Цркву и не учествовати у јавном богослужењу и молитви. Ипак хришћанин не може остати без домаће молитве. Проводећи јавну молитву у цркви, он је дужан да се моли Богу и код куће. Тако нам и Господ наш Исус Христос заповеда домаћу молитву: „Ти када се молиш, јући у клијет своју и затворивши врата своја, помоли се Оцу своме“.

Дакле, да ли је потребно молити се Богу и код куће? Наравно. Молитва је приближавање човека Богу. Како је Бог увек са нама, својом божанственом свеприсутношћу и помишљују, тако смо ми увек дужни да будемо са Богом, непрестаном молитвом. Зато нам Свети Апостол заповеда, не само у свако време, „И сваком молитвом и молењем молите се Богу, духом без престанка, и уз то стражите са свакијем трпљењем и молитвом за све свете, но и на сваком mestу“. (Ефес. 6, 18) „Хоћу дакле да молитву чине људи на сваком мјесту, подижући свете руке без гњева и премишљања“. (І Тим. 2, 8).

Желите ли да видите пример домаће молитве? Пророк Данило се три пута на дан, молио Богу код куће, када се налазио у Вавилону. Постоји и други пример, из кога се може видети, како је богоугодна и спасносна домаћа молитва. Корнилије, римски сотник, многобожац, но човек побожан и честит, увек се молио Богу код куће. Зашто? Једном за време молитве, јави му се Анђео Господњи и рече: „Молитве твоје и милостиња твоја, изађоше на спомен пред Бога“. У ствари њему је дошао Апостол Петар, који га је просветлио вером у Христа, и који је крстио сав његов дом. (Дјела 10). Шта су чинили сви стари хришћани? Молили су се у својим кућама. „И бијаху“ проповеда књига дјела Апостолских, о првим хришћанима „И бијаху постојани у науци Апостолској и у заједници и у ломљењу хљеба и у молитвама“. (Дјела 2, 42). И данас Света Црква, окупљајући нас у храм на заједничку молитву, даје нам и за домаће наше молење, неколико молитви, на пример молитве ВЕЧЕРЊЕ и ЈУТРЕЊЕ. Зато се у нашим кућама и налазе свете иконе, да бисмо могли пред њима учинити домаће молитве. Очигледно је да свака хришћанска породица, мора чинити домаћу службу Богу и на тај начин стварати, како се изразио Апостол, домаћу цркву. „Који за душу моју вратове своје положише, којима не ја један, захваљујем, него и све цркве незнабожачке и домашњу цркву њихову. (Рим. 16, 4)

Како ли треба да се молимо Богу код куће? Исто тако како се молимо у цркви. Треба говорити молитве и са знаком Крста правити поклоне пред светим иконама. Какве молитве говорити? Молитву Пресветој Тројици: „Пресвета Тројице помилуј нас“; Молитву за Небеског Оца: „Оче наш којим си на небесима“, Молитву за Господа Исуса Христа: „Христе Боге наш, коме се у свако време и на сваки час поклањају и на небу и на зе-

мљи“; Молитва за Пресветог Духа: „Царе Небески, утешитељу Душе истине“; Молитва за Пресвету Богородицу: „Богородице Ђево, радуј се благодатна Маријо“ и друге које се налазе у молитвеницима.

Добро је изговарати и кратке молитве: Господе Исусе Христе Боже наш, помилуј нас; Пресвета Богородице спаси нас; Анђеле Божији, чувару мој сачувай ме; Сви Свети молите Бога за нас.

Ради покретања вере у себи, и за потврду вере пред Богом, спасносно је читати симбол православне вере: „Верујем у једнога Бога; а за покајање у гресима Покажнички Давидов Псалам: „Помилуј не Боже по великој милости својој“.

Чинећи на такав начин домаћу молитву за сопствено спасење, ми смо дужни да се молимо и за друге; прво за најбожнијег Господара (Цара) нашег, покровитеља цркве и оца отаџбине, затим за начелнике, за родитеље, за децу, сроднике, добротворе, за све хришћане, свечано објављујући Бога: Спаси Господе и помилуј нас. Не треба заборавити

молитве за мртве, али овим молитвама молити Господа, за праштање греха, милости Божије, и Царства Небескога, кратком но усрдном молитвом: Спомени Господе у Царству твојему.

На крају се још питате: Када треба учинити домаћу молитву? Спаситељ наш Господ Исус Христос говори нам у Светом Јеванђељу „Бдите у свако време, молећи се“. (Лк. 21, 36) „Стражите dakле једнако и молите се Богу да бисе удостоили утећи од свега овога, што ће се збити, и stati пред сином човечијим“. И Свети Апостол Павле заповеда вернима: „Надањем веселите се, у невољи трпите, у молитви будите једнако“. (Рим. 12, 12), учи их молите се без престанка: „Радујте се свагда“ (І Сол. 5, 17).

Најлепше је увек бити у молитви, непрестано умом и срцем обраћати се Богу: Господе помилуј. Спаси Господе. Па пошто свима а особито световним људима, то није могуће, Света Црква и Свети обичаји хришћана, су одредили за домаћу молитву одређено време. Које? Јутро и вече, ручак и вечера, почетак и завршетак посла. И тако када устајете после ноћног сна – молите се Богу. Када седате за сто, када устајете иза стола, молите се Богу. Када почињете неки посебно важан посао молите се Богу. Завршавате ли посао молите се Богу.

Таква браћо треба да буде наша домаћа молитва. Молите се Господу Богу не само у цркви, него и код куће, молите се сваки дан, и у свако одређено време, молите се усрдно и са страхиопштовањем, скрушеном, како би над сваком нашем породицом почивао благослов Божији и у свакој нашеј кући се чуо, овај побожни Спаситеља нашега глас: „Данас дође спасење дому овоме“ (Лк. 19, 9). АМИН

С руског
Даница Килибарда
Пријеђоље

О ПОНИЗНОСТИ И СМИРЕНОСТИ

„Научите се од мене: јер сам ја кротак и смирен срцем“. (Мат. 2, 29) „Узмите јарам мој на себе, и научите се од мене; јер сам ја кротак и смирен у срцу, и наћи ћете покој душама својим“. Тако Спаситељ наш Господ Исус Христос учи нас понизности и смирености и пример ових врлина показује нам на Самом Себи. Прави узвишени и задивљујући пример. Господар неба и земље, Господар свих твари, сишао је на земљу код бедних и грешних људи, узео обличје слабог човечијег тела, био дететом, био послушан својим родитељима, стрпљиво је подносио све прекоре и љутње, опрао је ноге ученицима: и као јагње не отварајући уста својих (Иса. 53, 7) поднео крст и смрт. Који будући у обличју Божијем, говори Апостол Павле о Исусу Христу: „Није сматрао за важно то што је једнак са Богом, него је себе понизио узвеши обличје слуге, постао истовјетан људима и изгледом се нађе као човјек“. Унизио је себе и постао послушан до смрти, и то до смрти на крсту. „Који, будући у обличју Божијем, није сматрао за отимање то што је једнак са Богом; Него је себе понизио узвеши обличје слуге, постао истовјетан људима, и изгледом се нађе као човјек; Унизио је себе и био послушан до смрти, и то до смрти на крсту.“ (Филип. 2, 6-8).

Показавши на себи пример узвишене понизности, Господ наш показао нам је и друге обрасце ове спасоносне врлине. Испричавши причу о царинику и фарисеју, он је рекао да је цариник за понизност добио оправдање од Бога и за поуку додао: што сваки који себе узвишије понизиће се, а који себе понижује узвисиће се. „Кажем вам да овај отиде оправдан кући својој, а не онај. Јер сваки који се сам подиже понизиће се а који се сам понижује подигнуће се“. (Лк. 18, 14). Други пут када су Апостоли упитали Господа, ко је највећи у Царству Небеском, Господ је поставио дете између њих и рекао им: „Који се понизи као дијете ово, онај је највећи у Царству Небеском“ (Мат. 18, 4). Тако нас је учио наш Исус Христос, браћо, понизност и смиреност - ради чега? Ради нашег сопственог спасења.

Зато ништа није тако мрско Богу као охолост и ништа му није тако драго као кротост. Бог се противи поноснима а смиренима даје благодат. (Јак. 4, 6) А он даје већу благодат. Јер говори: Господ супроти се поноситима а пониженима даје благодат. Према никоме није био тако наклоњен Господ као према понизним и кротким, и ни на кога се није срдио тако као према надменима и охолима. Погледаћу, говори он, само на кротког и понизнога који се плаши речи мојих (Иса. 66, 2).

Јер што је у људи високо, гордост је пред Богом (Лк. 16, 15). „И рече им: Ви сте они који се градите праведни пред људима; али Бог зна срца ваша; јер што је у људи високо, оно је мрзост пред Богом“. А зар није тако исто и пред људима? Коме нису мрски охоли и сујетни? Кога не одвраћа од себе тврдоглав и окрутан човек? Изврно како је говорио премудри син Сирахов: „Омражена је пред Богом и човеком охолост“ (Сир 10, 7). А чиме може човек да се поноси? Својим пореклом? Наше порекло то је ништавност. Зашто се поносе земља и пепео? Разумом својим? Но свака премудрост је од Господа (Сир. 1, 1). А наш сопствени разум само надима (І Кор. 8, 11). „И стога разума погинуће слаби брат, за којега Христос умрије“, и чини нас неразумним (Ефес. 5, 17). „Тога ради не будите неразумни, него познајте што је воља Божија“. Својим благом? Али оно је Божије и оно нам је дато од Бога. Шта ли имаш што ниси примио? – говори Апостол. Ако си примио, што се хвалиш као да ниси примио – и колико дugo? Безумниче, говори Бог богатом, ове ноћи тражиће душу твоју од тебе, а оно што си примио чије ће бити? (Лк. 12, 20) Својом славом? „Али свака слава човечија је као цвет травни, осуши се трава и цвијет њезин отпадне“. (І Петр. 1, 24) Чиме може да се хвали човек? Зар својом слабошћу, само греховима својим. Све ово треба да наводи, ничему другом, него ка понизности и благости.

И тако браћо волимо понизност и благост а презиримо охолост и сујету. Угледајмо се на понизног Исуса, који је Господ и Спаситељ наш, кло-

нимо се ѡавола, који је наш непријатељ и човекоубица. Будимо понизни пред Богом, увек замишљајући и осећајући, да смо несрћни грешници, које спашава само његова безграђнична љубав и благост. Смирите се пред Богом и узнеће вас. (Јак. 4, 10) говорио је апостол Јаков. Будимо расположени према ближњима својим, у духу хришћанске љубави, показујући себе у свим својим поступцима тихим, понизним и мирољубивим.

„Благост ваша нека буде позната свим људима“ (Фил. 4, 5) говори апостол Павле. Сачувамо благост и онда када хоће да нас разгневе и самим тим изазову свађу и освету. Слуга Господњи не треба да се свађа, него да буде тих према свима. „А слуга Господњи не треба да се свађа, него да буде кротак к свима, поучљив, који неправду може подносити“ (ІІ Тим. 2, 24), говори апостол. Супротно томе клонимо се фарисејске гордости и ништавне таштине, идући за учењем апостола који говори: „Ништа не чините из пркоса, нити за празну славу, него смирењем сматрајте један другог већим од себе“ (Фил. 2, 3). Чујавамо се гнева и љутине, који кваре људску природу. „Свака горчина и гњев и љутина и вика и хула, да се узме од вас, са сваком злобићом“, „Страјући се држати јединство Духа у свези мира“, „А будите један другоме благи, милостиви, праштајући један другоме, као што је и Бог у Христу опростио вама“ – говори апостол. Уздржати језик од приговора, свађа и псовки, толико штетних за вас, и срамних за хришћанско звање ваше. А сад одбаците, саветује нас апостол, гњев, љутину, пакост, хуљење, срамотне ријечи из уста својих; обузите се дакле као изабраници Божији, свети и љубљени, у милосрђе, доброту, смирењу, кротост и дуготрпљивост. (Кол. 4, 8-12)

Тако ћемо браћо поступити, као добри ученици и верни следбеници Кроткога и Благога Исуса Христа, тако ћемо поступити сећајући се увек: „Господ се противи охолима а понизне ће волети“. Амин.

С руској
Даница Килибарда, Пријејоље

УМРЕТИ, А ПРОЛАЗНОСТ ИЗБЕЋИ ТО ЈЕ ВЕЧНОСТ

Kакав је живот наш?

„Уистину, живот је цвет и дим и јутарња роса. Приђите стога, погледајте јасно по гробовима: где је лепота телесна? Где младост? Где су очи? Где светлост лица? Све увену као трава, све пропаде...“

„Уистину, све је сујета; живот је сен и сан, јер узалуд се размеће свак земнородни као што вели Писмо: Кад свет добијемо, тад се у гроб уселимо где су скупа цареви и просјаци“.

Стојим на ивици гроба и мерим смишљајући живота нашег на теразијама смрти. И гле, лакши је од ништа. Пред смрћу, он се савија у згрчену нулу. Све његове тековине смрт полако нагриза и рони док их све не одрони и не однесе у мрачни свој амбис. А људи – где ли сви јуре и журе као избезумљени? Није ли задња станица наша на том путу – гроб? И нашта ми онда сви световни сва сазвежђа и све културе и науке, кад ме из њих смрт вреба...

Говоре – наука је узнат предовала да-
нас, треба се посветити науци.

Наука? Ха! Да, напредовала је толико да иде до самоуништења и до уништења човечанства.

Пренухсе од сећања на ова питања која су некада мучила моју душу и у њу уносила немир. Срце ми шапну истину једну: „Христос Воскресе из гроба, смрћу смрт уништи, и свима у гробовима живот дарова!“ И душа моја устремта од раости.

У овом Вакршњем тропару садржан је смишљајући живота мог. Осећати Вакрслога Господа Христа као душу своје душе, као живот свога живота и јесте бесмртност човекова.

У томе нађох смишљајући живота – да живим у вечности и за вечност у Превечном Господу мом.

Кажу ми – млада си да би о смрти размишљала.

Е, мој брате, кажеш ми – млада. Не, ниси ме схватио. Па, знаш ли да ја имам скоро 2000 година? Како – питаши ме. Па лепо – Црква Христова стара је скоро 2000 година, а Цркву чине људи, па сам и ја тако

део њен. И живећу док год она траје, а трајаће у вечности – и када прођу небо и земља. И то је утха моја пред смрћу.

А ти, кад немаш шта да ми предложиш, питаши мешашто сам убеђена да је једино у Христу спасење, а не у некој другој религији. Па баш зато што ниједна друга религија не говори о победи над смрћу. О вечности говорит већина њих, али како до-
сећи вечност ако претходно смрт није побеђена?

„Бог постаде тело, умре и вакрсну се-
бе и све који Га вЕрују“, у томе, и само у томе састоји се најдубља и једина суштина хришћанства: она вечна, животворна и Божанска светлост која у тами светљаше и тама је не обузе. И ваистину срећан је онја који је способан да осети живоносну топлину ових речи и прими у себе лахор Божанске моћи који се непресуцно излива из личности Богочовека.

Погледај човече око себе, све пролази у трену ока, одасвуд вреба смрт, свуда бриге и патња, свуда тама и страх и ужас, свуда страдања. И у томе пролази живот твој.

Ако ми кажеш: „Не, ја не страдам и не патим, мени је добро овако“, онда ћу ти с пуним правом и слободом коју осећам рећи – лажеш себе, јер ако су око тебе све ове страхоте, и ако твоји ближњи страдају и пате, можешли рећи да си срећан и да не саосећаш? Ако можеш – онда и ниси човек. Себичност је својство животиња. А ако осећаш, а верујемда је тако, не обузима ли те страх, не налазиш ли се у безнађу и очају? Па зар за то да живиш и умреш, и да те не буде више, а да и не знаш за шта си живео? Па шта онда да чиниш?

– У вери у Христа који се распиње и који страда за ближње своје, за нас, али који вакрсава, утха је наша. Јер – наше страдање осмислимо Распећем Његовим, а већа у Вакрслога – вакрснење је наше и вечност наша у Њему. И са Њим нађи лепоту живљења, јер лепота ће спасити свет, лепота Његова, која је тако стара, а ипак увек тако нова.

„О, душо моја, ускоро ћеш све оставити и сви ће те оставити. Пријатељи ће те заборавити, богатство ти неће требати, лепота ће увенuti, снага нестати, тело иструнuti, и душа нађи се у мраку. Ко ће ти пружити руку у мраку и осамљености? Једини Христос Човекољубац, ако си се била за живота уз Њега приљубила. Он ће те извести из таме на светлост, и из осамљености на вечни Небесни Сабор. Мисли о томе дан и ноћ и према томе се владај“. Он ће ти даровати живот вечни.

И. Г., Пријејоље

Једини Христос умире и вакрсава уз обећање да ће свима који Њега верују давати живот вечни. Ако Њега верујеш, већ си победио пролазност, већ си вакрсао за живот вечни. Као члан Цркве Његове која није ништа друго до Богочовек Христос продужен у све векове, ти си већ постао непролазан.

А чиме је Христос победио смрт?

Победа над смрћу, у ствари је победа над грехом, над својим ниским страстима које нас чине сличним животињама. Јер страсти наше ка овоземаљским пролазностима везују нас и осмрћују, и не дају нам да живимо за вечност.

ВОЈНИЦИМА О ПОБЕДИ У РАТУ

Св. цар Давид је рекао: Господ не мари за телесну снагу, већ за оног који Га се боји и који се узда у милост Његову (Пс.147,10). Ове речи значе то, да Господ помаже у рату ономе ко се не ослања на своју снагу и знање већ на Бога, с вером иде у рат, Бога се боји и Њему се тошно моли те стога добија Божију помоћ. Да је ово тачно сведоче нам примери из живота светих људи, као и овај.

Св. Андреј Стратилат, као римски војвода био је са својом војском на сиријској граници. Али веровао је свом душом у Христа Бога, Њему је дану и ноћу служио постом и молитвама, свакога греха се клонио и старао се да извршује Божије заповести. Због тога му је Бог дао храбрости и знања да му није било равна у свим римским пуковима. Био је чувен и тиме што је имао неколико славних победа. Али једном су Персијанци напали границу и почели пљачкати. Кад је управитељ Сирије дознао да је непријатељска војска многобројна позвао је свог војводу Андреја и рекао му: „О твојој храбrosti чуј је и цар а не само ја и стога те именујем као главног команданта наше војске овде и наређујем ти да пођеш у рат против Персијанаца“. Св. Андреј је као врховни заповедник пошао у рат. Када се срео са многобројним пуковима персијанским његови војници су се поплашили. Тада им је св. Андреј ово рекао: „Не треба се бојати. Зар не знате да је Бог свемогућ и брзо нам може помоћи ако му се обратимо с топлом молитвом. Он побожним војницима помаже и гони непријатеље испред њих. Нимало се не треба бојати ових персијанских чета, јер ако се заједно самим сада молите Господу Богу Исусу Христу видећете како беже од вас“. Његови војници примили су ове речи с вером, призвали су Господа Исуса Хrista у помоћ, и напали непријатеља. Настала је љута страшна борба. Персијанцису се повукли и почели бежати а римска војска их је гонила чак преко границе. На тај начин је св. Андреј са својом војском победио непријатеља Христовом силом.

Из овог примера можете видети да су тачне наведене речи св. цара Давида као и оне речи да Господ у рату помаже само онима, који имају јаку веру у Бога, као и наду на помоћ Божију и који се топло мо-

ле Богу. Чему вас све ово учи? Учи вас да смо да када идете у рат, узмете за пример оне војнике који се надају у Бога а не само у своју снагу. Ако тако урадите Бог ће вам дати победу, јер је у Његовим рукама власт живота и смрти. Ако ово не забора-

вите Бог ће вам увек бити у помоћи, јер Он воли оне који Га се боје, имају чврсту веру у Њега, поштују Га и искрено Му се моле, те им помаже да се одбране од непријатеља и победе га.

Криштење Херцеговаца

МОЛИТВА ПРОТИВ СТРАХА

Спаси ме, Боже мој, од страха који ме понижава и срамоти као Твоје створење.

Нека ме не уплаши ни дан ни ноћ; јер твој је дан и твоја је ноћ.

Нека ме не уплаши ни гора ни вода; јер горе си ти саздао, и водама Ти си поставио ме је.

Нека ме не уплаши ни звер из горе ни звер из воде; јер су све звери Твоје, Господе.

Нека ме не уплаши ни сај у ноћи ни привиђење на дану; јер ангел Твој стоји ми с десне стране.

Нека ме не уплаши ни невидљиви противник Твој, Боже вечни; јер Ти си га победио крстом Твојим часним.

И смрт нека ме не уплаши, Христе мој свесилни, јер Ти си смрт смрђу попрао, и васкрссењем цео свет као седмостврком светлопашћу обасајо.

Страх ме прати као сенка. У подне сенка од дрвета се губи. Кад се сунце дигне високо изнад свих предмета на земљи, онда се сенка губи. Кад је сунце на своме истоку или западу, ниже од високих планина, тада су сенке најдуже.

И Ти, Господе мој, кад си нижи виду моме од ма каквих висина земаљских, сенке се купе око мене, дуге и мрачне, и плаше срце моје.

А кад Теба сагледам узвишену изнад свих висина, сенке се губе, и страх ме оставља.

О свеци Божји, узнесите молитве ваше за мене грешнога да се спасем од страха безумнога.

Ангеле Божји, милостиви молитвениче, стави много тамјана у златну кадилницу твоју, и окади молитве за све богообожављиве, и за мене грешног.

Слава Оному који седи на вечној престолу славе, слава му навек. Амин.

О КОРИСТИ КОЈУ ДОНОСИ СВЕТА РАДЊА ИСПОВЕСТИ

Сва несрећа и зло, које тиши поједине људе и цијело друштво човјечије, произилази од гријеха. Да се гријех уклони, плачевна ова земаљска долина, у рај би се обратила. Узалуд настојања да се људи усреће и да се унапреди оштре добро, кроз спољашње усавршавање, и олакшавање, кад ово оштре добро се скобиса општим злом – гријехом, кореном сваког незадовољства и несреће. Зато најприје треба искоренити гријех, а то ће се најбоље постићи кроз закон Божији. Историја и искуство кроз хиљаде примјера доказују да како код њеног народа, тако и код појединих људи са умножењем закона хришћанског, цвјетала је и честитост и просвета, а да је са падањем овог закона, завладало дивљаштво и сировост. И сами невјерни признају да нема згоднијег начина људе просвјетити, као проповједањем Хришћанства.

Али проповјед није сама довољна да се изврши ово велико дјело препорођења срца људског. Треба ту узети и друго средство, које Христос и по Њему св. Црква православна држи и признаје. А то је исповјед која јаче и поузданје дјелује него која проповјед.

Који је тај грех, или порок, који се кроз праву и чисту исповјест искоренити не би дао, и која је то стара навика која кроз исповјест не би нестала. Па не видимо ли да кроз исповјест се и највећи грешници освијесте, да се крвави непријатељи помире, растављени супрузи сједињују, горди се понижавају, пијанице отрјежкњују, тврдице умилостивљују, лењивци радни постају, уклањају се саблазни, украдене ствари враћају, чисте се греси и пороци.

Исповјешћу се брани од гријеха и зла прије него се роди, јер прави свештеник не жали труда да невјештога при исповјести поучи, да лакомисленика на дужност опомене, нерасудне момке и дјевојке од преваре сачува, савјетује на марљивост и послушност, улива у срце страх Божији. На тај начин још у свом зачетку велико се зло уништава, грешне мисли и намјере отклањају, јер исповјест суди и над мислима, камо рука свјетовне власти допasti не може.

Признали су и противници свету исповјест, као најачу полулуку да се умножи и учврсти честитост и добре нарави у људима.

А и које би друго средство било боље за умножење поштења а за потискивање греха од свете исповјести.

Чуј грешниче, може бити да већ више година, од своје младости, бориш се са грешном навиком, које се и сам стидиш и радо би је се отресао, али за то немаш дољно снаге. Покушај се исповједити. Једном откриј добром и разборитом свештенику сав свој живот, ослони се на њега, чини оно на шта те он упути и вјеруј да ћеш се осјећати као поново рођен – оживећеш. Има тешких стања у којима човјек не може сам себи помоћи. Тешка је мука држати у себи све ово, па може све то довести човјека до отајања, а говорити и тражити помоћ од других је ризично, јер је рјеткост наћи правог и повјерљивог пријатеља.

Од кога дакле у таквом стању тражити помоћ доли од свештеника, коме се као анђелу са неба може све рећи, открити, затражити помоћ – савјет, који је дужан у највећој тајности држати исповједену тајну макар се тицало и самог његовог живота.

Пун повјерења човјек слободно може отkritisve оно што му је на души, што га мори и тиши, са увјерењем да га свештеник најбоље може упутити и посавјетовати, са љубављу и страхом Божијим. Када се узме само овај један разлог, мора се признati да је исповјest превелико доброчинство за ћело човјечанства.

Какво спокојство и утјеху улива у душу грешника света исповјest, оног ког савјest мучи а посебно оног који је на самртничкој постељи. Нема жешиће муке од зле савјести, особито када се човјек дјели са овим свијетом. Док се тјелесне очи муте и затварају, те не виде спољашње ствари, отварају се онда душевне очи и тада умирући види и спозна своје јадно стање и тражи утјеху. И која му се утјеха болја може дати од утјехе закона хришћanskoga; да му дође свештеник да га као небесни ангел утјеши, кроз исповјest и причешћe светим тајнама.

Али човјек не треба да чека болест или самртничку постељу да се исповједи, не зна човјек шта га чека у страшнидан. Зато одмах када се осјети греховна рана на души, тражити треба духовног лекара. Иди, покажи се свештенику! И какву утјеху и радост осјетићеш, када ти после исповјести каже свештеник: „Отпуштају ти се греси твоји“. Да би се исповједио мораши

најприје испитати себе и своју савјest, видјећеш своје гријехе и мане, познаћеш неправде које си можда учинио, увјерићеш се да се немаш с чим поносити и гордити, и ако многе ствари не откријеш при преиспитивању, открићe ти их свештеник при испитивању кроз питања, и тако ћеш до правог познања себе самог и својих дужности доћи и знаћеш којим путем треба ићи и чега се треба клонити.

Исповјест дводесет човјека и к понизности. Цио живот Спаситељ наш показиваше у свemu понизност, почињући одјасала па до Креста. Понизност је прва одлика хришћана и показује се најљепше у исповјести. Када клечиш пред свештеником, који је по природи човјек као и ти, када му откриваш своје тајне погрешке, и суд његов ишчекујеш, то је понизност. Али она је основа свију добродетeljih и врата к вјери; и многи зато остају невјерни, јер гордост им не да да њихов разум подложе испиту и суду свештеника; грешност њихова не да им да познају правду и мудрост и истинu.

О велике и чудне силе исповједи! О рјеткете и најважније користи коју исповјest доноси! Кроз њу су свештеници прави пријатељи човјечанства, очеви вјерних људи, умножитељи општег добра, среће.

Покварени свијет позна чудна дјела, која исповјest чини, зато се плаши ње, зато подсјевањем одвраћа многе лакоумне од ње, и mrзи на оне свештенике који ревносно и по савјести примају свету исповјest, и за сваку рану душевну дају потребан лијек. Зна лукави свијет да се у исповјести недопуштене везе раскидају, преварне намјере осујећују, грешна уживања уклањају, зле књиге одбацију, не-пристојна одјела прогоне, и да се сваке сплетке ћавоље расипају. Знају лукави људи сву ову снагу свете исповјести, зато је омаловажавају и ње се клоне. Заиста, много би се хиљада гријеха у свету догађало да нема свете исповјести. Зато сваки православни Хришћанин који срећу себи, свом близињем и цијелом човјечанству жeli, треба да се труди да је уважава, са страхом приступа, и да је ревносно испуњава – спроводи.

H. Васојевић

ГРЕХ

...Опет и опет обнављају се у сећању сви греси, све „лаке“ нискости. Све дубље, као огњеним словима упијају се у душу та „неважна“ пропуштања, егоизам и неосетљивост и неосетно каљају душу. Никада ничег јавно, опипљиво грешног. Но увек (увек, Господе!) тајно у себи. И окрећућисе на траг, ништа не видиш осим прљавшине. Ничег доброг... О, Господе!

Постоје два пута; но како треба разумети саму могућност те двојствености? Један је – пут Истине. А други је нешто сасвим супротно. Како може постојати и други пут, кад је Истина – извор сваког бића, и ван Истине – неманичега. Ако је Истина све (– а, ако није све, како би могла бити Истина? –), то како ће се допустити каква Не – Истина, Лаж? Бог је – Живот и виновник живота, т.ј. стварања. Бог је Ред и Хармонија; а Лаж – Беспоредак и Анархија. Бог је светост; а Лаж – Греховност. Но опет, како може постојати греховност? Бог је – Онај који јесте; и значи Сата и Грех је нешто сасвим друго т.ј....

Нехотиће се намеће одговор, да је греховност, иако постоји, у ствари – небиће. „Неплодствовавшији мој ум, плодоносен Боже покажи ми“, вапије душа која је сазнала своју бесплодност од греховне прљавшине. Бесплодност, немоћ, неспособност рађати живот – то је природни плод греха. Грех је неспособан да ствара, но способан је само да руши. Грех је неспособан да рађа, јер је свако рођење од Оца, који јесте, – грех само умртвујује...

„Грех је безакоње“ (І Јн. 3, 4б).

Грех је ... извраћање Закона, т.ј. оног Поретка, који је твари дат од Господа, тог унутрашњег строја свега створеног, којим је она и жива... извраћање тे Премудрости, у којој је смисао света. Ван Закона, Грех је – ништа и има само привидно биће... Грех је – паразит светlosti и постоји зато што светlost није још потпуно одељена од њега, – зато што пшеница и кукољ расту до kraja времена заједно.

Рушчићи, као сваки паразит, свог хранитеља, грех у исто време подрива и себе самог. Он се устремљује на самог себе и једе себе, јер све што неће понижавања, подвргава се уништавању. Бог, који никоме не жели зла, није никада никог уништавао; но увек су зли сами себе уништили: Бог је „разбио ѹоносиће“ не

чим другим до „мислима срца њихових“ (Лк. 1, 51б), или тачније – расуђивањем, јер је расуђивање насупрот уму – пројављивање самости.

„Показа силу мишицом својом“.

„Разби поносите мислима срца њихових“ – тако је некада запевала Пречиста Дјева Марија при сусрету са Јелисаветом, и тако се пева и до сада на јутрењу и певаће кроз векове...

Желећи само себе, у своме „овде“ и „сада“, зло самоутврђивање се нестрпљиво ограђује (затвара) од свега што није оно; тежећи самообожавању, оно не остаје сличним ни самом себи, расипа се, троши се и дроби у унутрашњој борби. По своме бићу, зло је – „царство које се разделило“.

Самоутврђивање личности, њено противстављање Богу јесте – извор дробљења и распадања, осиромашење њеног унутрашњег живота, и само љубав поново приводи личност донекле у јединство. Но ако личност, која се унеколико већ распала, и даље не мирује већ хоће да сама постане богом, – „бићете као богови“ – неминовно је постиже ново и ново дробљење, ново и ново распадање... И зар не видимо, како се наше очи, – час под громним термином „диференцијације“ и „специјализације“, час по дивљој жељи распасаности и безвлашћа – зар не видимо како се дроби и расипа и друштво и личност..., желећи живети без Бога и устројавати се мимо Бога, самоопредељивати се против Бога. Само безумље – тадезинтеграцијаличности – зар она у суштини својој није последица дубоког духовног извраћења наше г живота? Неурастенија, и друге „нервне“ болести – немају ли зар једини узрок у тежњији људи и човечанства да живе по своме а не по Божјем, да живе без закона Божија, у аномији. Одрицање Бога увек је водило и водиће безумљу, јер Бог је јесте Корен ума.

Без љубави – а за љубав је пре свега неопходна љубав Божја – без љубави се личност троши на психолошке елементе и моменте. Божија је љубав – веза личности.

Грех је моментат растроја, распада и разбијености духовног живота. Душа губи своје супстанцијално јединство, губи сазнање своје стваралачке природе, губи се у хаотичном вихору својих стања, престајући да буде њихова супстанција. „Ја“ се дави у „мисленом потопу“ страсти. Није узалуд загонетни и саблажњиви осмех свих лица Леонардада Винчија, који изражава скептицизам, отпадање од Бога и самоупорство човечанског „зnam“, узвари осмех изгубљености: сами су себе изгуби-

ли, што је особито упадљиво код Ђоконђе. У ствари, то је – осмех греха, саблазни и лажи – осмех блудни, порочни, који не изражава ништа стварно (у томе је и његова загонетност!), која изражава само некакву унутрашњу смутњу духа, али и – нераскајаности. – Да, у греху душа исклизава из same себе, губи себе. Не зове се узалуд последњи степен моралног пада жене „изгубљеношћу“. Но несумњиво да не бивају само „изгубљене жене“, т.ј. оне које су изгубиле себе у себи, своју богоподобну активност живота, него има и „изгубљених људи“; уопште, греховна душа је изгубљена душа, пропала душа, и изгубљена не само за друге, већ и за саму себе, пошто није сачувала себе. И кад савремена психологија тврди, да она не зна за душу као супстанцију, то само јасно иставља морално стање самих психолога – који су у маси – „изгубљени људи“. У том се случају стварно не може рећи „ја чиним“, већ „са мном се чини“; не „ја живим“, већ „са мном се збива“.

Уколико гасне у сазнању стваралаштво, самоактивност и слобода, у толико се све више сва личност своди на механичке процесе у организму и, пројектујући своје сопствене слабости ван себе, оживљавају свет који је окружава. И као што су трезвеност и бодрост – услови живота личности, тако свака нетрезвеност и спаљивост користи слабљењу самосабраности духа. Када се човеку спава, када заборавља „бодреним сердцем, бодроној мислију и бодреним умом отгоњати уније греховнага сна“, или још изразитије, у пижаном стању под дејством наркотика, у свима тим и сличним приликама „речи се говоре“ и „њима се просто хоће да буду изговорене; и то их ја не говорим, но оне хоће да буду изговорене“. „Зидови се измичу и љуљају кад се прислониш на њих“. Ствари „неће да се држе у рукама већ искачу и бегају“. И поједини делови тела пројављују своју „аутономност“ и независност. Читав организам – како телесни, тако и душевни – претвара се из целосног и хармоничног оруђа, из органа личности у случајну колонију, у хрпу неодговарајућих механизама, од којих сваки ради за себе. Једном речи, све се показује слободним у мени и изван мене – све осим мене самог.

Неурастично-полугубљење реалности стваралачког Ја – такође је израз душевне нетрезвености, и тешко је отргнути се од убеђења да јој је узрок у „неустројености“ личности. Извраћајући свој однос према Богу, човек самим тим извраћа и свој морални а затим и телесни живот. Тако су незнабоши знали Бога

посматрањем његових творевина, али „познавши Бога, не прославише га као Бога, нити му захвалише, него посташе ништавни у мислима својим и потаме неразумно срце њихово. Говорећи су мудри, полудеше и заменише славу вечнога Бога сликом смртног човека и птица и четвротоножних животиња и гмизаваца. Зато их Бог са жељама срда њихових предаде у нечистоту, да сами срамоте своја телеса, јер заменише истину Божију лажу и поштоваше и послужише твари место творцу“ (Рим. 1, 21-23). Као последица тога дошло је – говори апостол – извраћање природног устројења телесног живота и искварење друштвеног живота. Отровни извори безвлашћа, непристојности и неуздржљивости натопили су друштво у свим животним изражajima (Рим. 1, 26-32).

Уколико душа више земљани утолико губи слободу; лагано, али сигурно, рак греховне ране разједа срце. Греси обмотавају срце густим слојевима и не дозвољавају ми да дођем до њега, претражују приступ освежавајућем ветру благодати. Душа тужи:

„... све земаљско што је гуши хтала би да забаци“

и вапије:

„От всјакаго обстојанија спаси“
али – срце је обавијено тврдом кором.

Да, оно је живо, али – иза својих зидова, и до њега не можеш доћи. Ја само теоријски знам да оно постоји, али му прићи не могу. И света црквена служба клизи стално по том оклопу једва га додирајући, одбија се и пролази мимо.

Обично наступа заборав на најважнијим mestима: враг краде најдрагоценје речи. Питаши се: „Да ли је Јеванђеље (или друго што) већ прошло?“ и само обраћајући пажњу на оно што се у даном моменту служи, говориш: „да“. Напротив, грешне жеље, најгоре гадости се без препреке и одједном сручују у разбијену личност...

Шта је уствари устројеност? – То је, када је у личности све – на свом месту, када у њој све бива „по чину“. У том се „бивању по чину“ и садржи лепота твари, и добро, и истина. Напротив, отступање од чина је – ругоба, и зло, и лаж. Све је прекрасно, и добро, и истинито, но – када је „по чину“; све је ружно, зло и лажно – када је самочино, самовольно, самоуправно, „по своме“. Грех и јесте нешто „по своме“.

Грех се изражава у отказивању да се изиђе из стања самоистоветности... утврђивање себе као себе, без односа према другоме – т.ј. према Богу и према својим тварима – самоупорност... и јесте... корен свих грехова. Сви су греси – само у разним облицима пројављено самоупорство. Другим речима грех је та сила чувања себе, као себе, која чини личност „самоистуканом“, идолом саме себе... Грех је та дубока тежња, којом се Ја утврђује у својој особености, у свом усамљавању и ствара од себе јединствену тачку реалности. Грех је то што скрива од Ја сву реалност, јер видети реалност то баш и значи изићи из себе и пренети своје Ја у не-Ја, у друго, у оно што се види, т.ј. заволети.

Отуда је грех некакав зид, постављен између мене и реалности – обложење срца кором...

Сама реч „грех“ слична је речи „погрешка“, тако да грешити значи „преварити се“, „не постићи циљ“, „пропустити“, „учинити мимо“. Мимо чега нас води грех? У шта падамо? Мимо ону норму бића, која нам је дата од Истине. Не постижећемо циљ који нам је указан Правдом – једномречју, не желећи подвига, слазимо с правог пута који нам је на Земљи нацртао Божанским прстом Подвигоположник. Понављам: грех је извраћање. То је – распуштење, т.ј. прелаз с пута на пут, лутање разним путевима, блуђење по многим стазама, а не по једној правилној; или то је блуђење, блуд, губљење праве стазе и „хочење својим путевима“ (Дела 14, 16), као што су ходили незнабоши и неспособност озлојеђеним и заблуделим срцем познати пут Господњи, као што се додогодило с Јеврејима (Пс. 94, 8-10; Јевр. 3, 7-10).

Који је то прави пут, који се у Светом Писму назива „уски пут у живот“ (Мт. 7, 14; Дела 2, 8), „пут мира“ (Лк. 1, 19), „пут спасења“ (Дела 16, 17) и „пут Господњи“ (Дела 19, 9), „пут истине“ (II Петр. 2, 2) и „пут прави“ (II Петр. 2, 15)?

То је – целоумље (целомудреност). Сама та реч целоумље (софросини или

саофросини) указује по свом етимолошком саставу на целосност, здравост, неповређеност, јединство, и уопште, нормално стање унутрашњег живота, нераздробљеност и крепост личности, свежину духовних моћи, духовну устројеност унутрашњег човека. Целоумље = здравоумље. Такво је значење те речи код св. отаца, тако и код старих философа. Целомудреностје – простота, т.ј. органско јединство – целосност личности. Противност целомудреностије стање развраћености, разврата, т.ј. разбијености душе: целина личности је разбијена, унутрашњи слојеви живота изокренути су ван, а оно што би требало да буде откријено – непосредност и искреност – то се запреће унутра и чини личност скривеном.

Стид је указивање на оно, што би – иако је законо и богодано – требало да буде скривено... Кад престане стид, долази бестидност и цинизам – откривање онога што би требало скривати и скривање онога што би требало показати.

Узвеши на себе призрак личности, подсноваличности постаје самостална а права се личност распада. Наличје се дели од личности имајући облик личности, престаје да се потчињава наредбама духа – постаје неразумно и безумно; а сама личност, ... изгубивши свој корен лишава се сазнања реалности и постаје – не лик реалне основе живота, него лик пустоте и ништавности, т.ј. постаје празном и глупом маском, и, немајући у себи ничег стварног, сазнаје саму себе као лаж, намештеност. Слепа похота и бесцјељна лажљивост – ето шта остаје од личности после развраћења.

Ако је стид – компас сазнања и мера вредности личности, онда је бестидност – указатељ покварености и распадања душе... То је развојеност мисли, двоједушност, двојемисленост, двојственост, непостојаносту једном; једномречју – почетак распадања личности још пре геене, њена дихотомија (Мт. 24, 51 = Лк. 12, 46).

„Човек с двојним мислима“ је већ овде, у овом животу осетио геенски огањ. Као стање противно целоумљу, распадање личности чини човека нецеломудреним, т.ј. лишава његов ум целосности и јединства и баца га у вртлог мучне несталности.

Павле Флоренски
(Превео X.)

ПУТЕВИ ПРОВИЋЕЊА

У Цариграду је живео један знатан великаш по имену Ксенофонт. Он је био врло богат и био је врло побожан, одликовао се смирењем и кротошћу и чинио је дosta добра сиротињи. Жена му је тако исто била врло богојажљива и угледала се на свог мужа. Њој је име Марија. Синови њихови – Јован и Аркадије – изучили су многе школе и васпитавани су били у страху Божијем.

Ова два младића послаше родитељи на школовање у Финикију у варош Берит, где се прочула добрым гласом знаменита правна школа. Кад су се деца повезала морем, време беше сасвим тихо и лепо; али се ускоро подиже тако силна олуја и бура на мору, да су лађари морали да савијају једра. Лађа, коју таласи бацаше час на једну, час на другу страну, поче да се пуни водом. Сви се на лађи узбуње и поплашиле. Јован и Аркадије уплашише се да неће видети своје добре и нежне родитеље; па су једнако плакали и молили се Богу да их спасе од пропasti. Али бура не утишава се, олуја не престаје, него још јача биваше. Тада лађари, када изгубише сваку наду да ће избавити лађу, изиђу и седну у чамац, који је био везан за лађу па се пусте на срећу у море. Јован и Аркадије, кад видеше да лађари побегоше, и да ће лађа да пропадне, сваку своје хаљине за лакше пливање, па повикаше: Збогом, наши мили родитељи, и скочише у море. Њихове слуге, учине то исто, угледајућисе на њих. Лађа се изломила и сви они ухватише се за који комад дашчице, одоше куд који у разне стране, куд их таласи однеше.

Но Божије провићење имало је милост да јави своју доброту овим побожним младићима и да их спасе од пропasti. Талас Јована избаци на обалу морску. Он кад дође себи и разабре се, виде да је го, па не знаћаше шта да ради и како да се покаже у таквом стању људима на сувом. Са оваквим страховањем пође по обали и виде мало даље некакав манастир, па се јако обрадује, надајући се да ће тамо моћи наћи све што му треба. Манастирска браћа заиста приме Јована врло љубазно и са учешћем у патњи младића. Овде је он умирио се, па размишљајући како је чудно он избављен од пропasti и како се у манастиру живи

мирно, спокојно и побожно, задобије вољу за такво живљење и заволе манастир. Калуђери су за доброту његову, јако га заволели, па му све више омиљаваше калуђерски чин утолико, да је он кроз неко време решио се да га прими и тако он постане калуђер. Он се топло молио Богу и строго постio и једнако је жалио за братом својим Аркадијем, убеђен да је он погинуо у мору.

Али ова иста свемоћна Божија десница сачувала је и Аркадија. Кад је и он изашао жив из мора на обалу, од срца је најтоплије благодарио Богу, што га је спасао од пропasti. Но горко је жалио за братом, за кога ништа није могао знати шта се с њим догодило. Нађе се ту један побожан хришћанин из оближњег села, који му да хаљине да се обуче и који га прими у своју кућу. Кад се Аркадије одмори и оснажи јелом, оде у цркву, седе и као уморанзаспи и у снујави му се брат Јован, па му рече: „О, брате, зашто толико тужиш и жалиш за мном? Ја сам по Божијој милости жив и здрав“. Пробуди се Аркадије и верујући да је истина, што је снио, пун радости, благодарио је Богу и хтео да се одмах врати у Цариград. Али помисао да кад дође кући без брата ожалостиће своје родитеље, задржи га, и он двоумљаше се шта да ради. Сети се како је отац хвалио и уздизао свагда калуђерско живљење, Аркадије се реши да оде у манастир. Зато он с том намером пође у Јерусалим, да се поклони светим местицима. Кад задовољи своје побожно осећање молитвом у светом Јерусалиму, он изиђе из вароши и упути се једном оближњем манастиру, у коме је мислио да се настани. На путу он сртне једног побожног старца калуђера, и замоли га да се моли Богу за њега; јер је он у великој тузи и жалости. На то му духовник рече: „Не тугуј драго дете, брат је твој жив и здрав и ти ћеш га скоро видети, он је ступио у манастир и примио монаштво, он је сада калуђер“. Зачуди се Аркадије, двоумећи се откуда зна старац каква му је невоља и туга, па му рече: „Ако је тако, молим те, води и мене у манастир и уведи и мене у број калуђера“. Старац му одобри и благослови жељу и намеру, па га узме и одведе у лавру св. Харитона, где га постриже, поучи

га како треба одсада у томе чину да живи и оде, обећавши му да ће се кроз три године видети.

Прођоше две године после одласка Јована и Аркадија из Цариграда. Њихови родитељи никаква гласа не добише од њих за сво то време; због чега су били у великој бризи, па да би дознали где су им деца пошаљу своје слуге у Берит, да се увере, јесу ли им деца здрава. Кад слуга дође у Берит, увери се да Аркадије и Јован нису никако ни долазили у ту варош, па зато одатле оде у Атину, али их нитамо нема нити су долазили. Врати се слуга у Цариград, врло смућен и ожалошћен што не може да обрадује свога господара добрым гласом. Но на путу у једној гостионици, где је дошао слуга да ноћи, види једнога калуђера и у њему позна свога другара, једнога од слугу Ксенофонтових, који је пошао на пут заједно са Јованом и Аркадијем кад ови пођоше у Берит на научу. Радосно се поздраве и слуга запита калуђера: „Шта се догодило, те си се обукао у то прно калуђерско одело и узео на себе анђелскилик, и где су наши млади господари, које ја ето никде не могу да нађем?“ Калуђер дубоко уздахне, полете му сузе од туге, и каже како су сви који су били на лађи, па и господари погинули у мору, кад се лађа разбила и да се само он један спасао од пропasti; па због тога се и он решио да се заувек сакрије у усамљеној пустињи у манастиру, а да се не враћа своме господару са таквим страшним гласом, да су му деца пропала у мору. И сада путује у Јерусалим да се поклони светим местицима. Веран и добар слуга, који тражи децу свога господара, ужасно се растројжи од таквог извештаја, па није знао, шта да ради, како ли да каже своме господару такав глас. Нодруги људи, који се ту десише, саветоваше га да иде у Цариград и све каже своме господару.

О, ко би могао да опише горку тугу, жалост и плач родитеља – Ксенофonta и Марије, кад чуше да су им деца изгинула! Но ови побожни људи у својој жалости, обратише се са сузама Богу. Сву ноћ проведене на молитви и пракаше. Па кад пред зору задремаше, они обое у сну видеше своју децу где стоје пред Исусом Христом у великој слави. Кад се пробуде,

они кажуједно другом свој сан и тада почну држати да су им деца жива и да служе Богу у монашком чину. И у то време, кад муж тешаше жену, а жена мужа, Ксенофонт рече Марији: „О, Маријо, мени се све чини, да су наша деца сада у Јерусалиму; па хајде да и ми одемо тамо и да се поклонимо светим местима, те може дати Бог, да их ми тамо наћемо и видимо. И тако се они спреме, разделе сиротињи много милостиње, оду у Јерусалим и тамо обиђу сва света места. Затим пођу и у оближње манастире, који су око Јерусалима, понадајући се да ће гдегод наћи своју децу, али их не наћоше. А кад се упутише к Јордану, да и тамо виде по манастирима, на путу сретну онога старца, који је увео у монаштво Аркадија и замолише га да се моли Богу за њих. Старац изврши молитву, па рекне: „Шта доведе Ксенофonta и Марију у Јерусалим, ако ли није љубав према деци својој? Али не тужите и не плачите, деца су ваша жива, идите куда сте пошли. А кад се вратите у Јерусалим, тада ћете видети своју децу.“

Одмах Ксенофонт и Марија крену даље на пут ка Јордану, а стари духовник пође у свети Јерусалим. А кад старац сврши молитву у цркви Васкрсења Христовог и оде на Голготу, па се ту одмараше, приступи му монах Јован син Ксенофonta и Марије, који је овде дошао да се поклони светим местима и поздрависе с њим. Старац га благослови и рече: „Где си досада Јоване? Твоји те родитељи траже, као што ти тражиш свога брата“. Јован се зачуди, да старац све то зна, па га замоли да му јавије ли му брат жив и где је сада? На то му питање старац рече: „Седи овде до мене, па ћеш скоро видети свога брата“. Није дуго било чекање, кад нађе на њих један калуђер, а то је Аркадије, који беше блед и сув од строгог поста и рада, који чим угледа свога старца, приступи му с поздравом и рече: „О, оче, зашто ти остави своју њиву и не дође да је видиш, ово је већ трећа година? Много је на тој њиви порасло трња и корова без твојег надзора; па зато се постарај да је од тога очистиш“. Није тако, рече стaraц, ја сам често надгледао ту њиву, и вјерујем Господу, да на њој сада нема ни трна, ни корова, него је зрева и добра пшеница, која је достигла да се изнесе на трпезу Цара над Царевима. Оди седи овде до мене! Кад Аркадије седе, стaraц поћута мало,

па после запита Јована: „Откуда си ти брате Јоване и од кога си рода?“ Јован почне причати које и откуда је, а Аркадије се загледа у њега, па га позна да му је брат, и од превелике братске љубави, немогаше дочекати да Јован сврши своју причу, него повиче: „Оче, па то је мој брат Јован!“ и полете један другом у наручје и почеше се грлiti и љубити.

Кроз два дана врате се од Јордана у Јерусалим Ксенофонт и Марија, и кад на Гробу Господњем нађу онога светога старца, замоле га да им учини што је обећао и показаје им децу њихову. У то време деца беху око старца, који им је заповедио да ништа не говоре и да не гледају на њих; него да гледају преда се, како их родитељи не би познали. Деца су одмах познала своје родитеље, па су се много зарадovala; али родитељи њих не могоше познати, јер су били у калуђерском оделу и јако су се променили у лицу од многог труда и поста. Старац им рече: „Идите ви у вашу гостионицу и спримите нешто за ручак, ми ћemo доћи да с вама ручамо, па ћu вам тада казати, где су вам деца ваша“. Дођe врме да пође стaraц с децом на ручак, и он им заповеди да ништа за време ручка не говоре donde, док им он то не каже, додавши, да ћe разговор с њиховим родитељима, бити њима од користи и да ма какве добродетељи чинили, ви се с њима у добродетељи не можете упоредити.

За трпезом водио се побожан разговор и родитељи запитале стaraца, како живе њихова деца. Добро се труде за спасење своје душе, одговори им стaraц. О, како су ти добри ови твоји ученици, рече му Ксенофонт, чим смо их ми видели, врло смо се обрадовали и заволели их као своју драгу децу. Ох, дао би Бог, да и наша деца буду оваква! Тада стaraц рече Аркадију: „Дете, испричај нам, где си се родио и откуда си сада дошао овде“. Чим је Аркадије почео казивати, одмах су родитељи познали, да су им то мила деца, па у један час повикаше: „Па гле, ово су деца наша ... деца ... наша драга деца...“ па их почну грлiti и љубити и плакати од радости. А стaraц посматрајући овај призор, и сам је проливао сузе од милине.

Кад се задовољише и умирише од јаког потреса милине и радости, што видеше своју децу, Ксенофонт и Марија топло од дубине срца узнесу Богу благодарност; па после почну размишљати за кога већ да живе у свету и за кога да теку и да чува-

ју имење? И реше се да учине што су и деца учинила, да се одрекну света. Зато продаду своје имење, поделе га сиротињи, слуге отпусте и дођу овоме светоме старцу, те их он постриже и уведе у монаштво. Сви су се прославили вером и светим животом, а Ксенофонт и Марија добили су од Бога дар, да чине чуда.

БОГ ЈЕ СВЕМОГУЋ

Рече Господ: Ја сам Бог свемогући.

I Mojc. 17, 1; 35, 11

Има ли шта тешко Господу?

I Mojc. 18, 14

У почетку створи Бог небо и земљу.

И рече Бог: нека буде светлост, и би светлост.

I Mojc. 1, 1, 3

Твоје је, Господе, величанство и сила и слава и вечноност и част, и све што је на небу и на земљи; твоје је, Господе, царство, и ти си узвишен сврх свега поглавар;

Богатство и слава од тебе је, и ти владаш свијем, и у твојој је руци узвисити и укрепити све.

I Дневн. 19, 11-12

Знам да све можеш, и ништа није немогуће теби.

Jov. 42, 2

Речју Господњом небеса се створише, и духом уста његовијех сва војска њихова.

Јер он рече, и постаде; он заповједи, и показа се (створи се).

Ps. 32, 6; 9

Благословен Господ Бог, Бог Израиљев, који један чини чудеса.

Ps. 71, 18

Који је Бог тако велик као Бог наш?

Ти си Бог, који си чинио чудеса, показвају силој своју међу народима.

Ps. 76, 13-14

Господе, Боже над војскама! Ко је силен као ти, Боже? И истина је твоја око тебе.

(Сабрао Др. П. Маркичевић)

О ВРЛИНИ

Св. Григорије Богослов

Волим врлину, па ипак, нити знам шта је то врлина, нити откуда ми она долази.

Као што брза зверка крије своје трагове, тако и мој непријатељ стално убија у мени способност разликовања доброг од зла, да не бих нашао врлину, коју стално тражим. Једно ми наређује тело – друго закон, једно Бог, а друго завидљивац. Ја, опет, чиним оно што мрзим, и уживам у злу. Час сам низак, час велики. Лијем горке сузе, алис њима не перем грех. По плоти сам чедан, али незнам јесам ли то и у срцу. Од стида обарам своје очи, али их мој ум опет диже горе. По речима, које говорим, ја небу припадам, али ми је срце прилепљено за земљу.

Познато је, да человека, који ходи путем врлине, често пута сурва с те висине наш, човечји, злоторв. И ја, тако, напредујем, па се опет враћам, стидећисе самога себе. Стално сам на путу, увек у великому страху; учиним неколико корака напред – и одмах паднем. Желео бих да будем потпуно слободан, али је то немогуће, јер што више живим, више грешим. Потребно је, зато, знати ово што следује.

Прво, чистојестество је – Тројица, затим ангелска природа; на трећем месту сам ја, човек, стављен између живота и смрти, ја, коме је одређен узвишен циљ, али до кога се долази тешком муком. Међу нама је онај најсавршенији, који усеред толиких зала, носи што мањи број кумира греха, који помоћу Божјом, гаји у срцу жарку љубав према врлини, труди се да се духовно уздигне, а грех од себе гони. Таква је наша врлина, а веће савршенство припада небесним житељима.

Запамти овај савет, да би се попео до врха велике врлине, која је једна. Врлина није самодар Божји – за њу су потребни и наши напори. И ако је мој вид оштар, ипак он не може да види све без великога светиља, које осветљава моје очи. Да бих успео, потребно је да Бог и почне и доврши, да уложи два дела – а ја само један. Бог ми је подарио смисао за добро, он ми даје снаге – а ја се трудим да стигнем до мете. Иако сам слаб, држи ме нада, јер је Христос мој дах, моја снага, моје богатство.

Немој о себи да мислиш сувише високо; не уздај се много у свој ум, и ако си врло образован. С висине се лако пада на

земљу, а нада уздиже к небу; на велику гордост Бог се гњеви. Има ствари, у којима лако можеш успети, за много што-шта можеш само да се надаш, а од многокојечега треба сасвим да се одречеш. То је знак целомудрености – знати меру свога живота. Не ваља кад човек губи наду, иако је она лако остварљива, као што, исто

тако, неваља, кад је неко и сувише смео и сматра да је лако доћи до савршенства. Не узимај на себе претешко бреме, јер може да ти се деси, да збациш и оно, које се лако може носити.

Ако о себи високо мислиш, онда ћу те потсетити откуда си дошао у живот, шта си био кад си лежао у мајчиној утроби, а шта ћеш најзад бити: прах и храна црвина. Ако ниско о себи мислиш, онда ћу ти рећи, да си ти Христова твар, Христов дах, Христов часни део, неумрли створ – створени бог, који, кроз Христова страдања, добија вечиту славу. Зато не угађај телу, него се труди да саздаш што лепши храм, јер је човек храм великога Бога. Саветујем ти, да тај храм чуваш тако, да у њему увек пребива Бог, да тај храм увек буде чист, и то битно, а не само споља.

Радимо и трудимо се сви, држећи се Бога; – нека се и мудар, и богат и сиромах, ослања на тај најсигуруји ослонац у животу.

Само тако проћи ћеш сигурно кроз ово поприште земаљског живота и сам Бог ће те примити, кад га будеш напустио

Иревео Д. Ј. В..

О КЛЕВЕТИ

Св. Јован Златоуст

Ко се бави клеветом, тај је-де тело брата и једа близњег свог. С тога је Павле и рекао с претњом: „Ако се међу собом кољете и једете, гледајте да један другог не истребите“ (Гал 5:15). Тиниси зарио зубе у тело близњег, већ сизарио удушу злу реч, ранио си је рђавим гласовима, учинио си хиљаду зала и себи самом и њему и многим другима; јер осуђујући близњега, ти си начинио горим и онога ко те је слушао. Ако је то грешник то он постаје немарљив, јер је стекао саучесника у греху; а ако је праведник он пада у гордост и охоли се над туђим грехом примајући повод да високо мисли о себи. А у исто време, нашкодио си и целој цркви, пошто сви који су чули, не осуђују грешника, већ нападају прекорима сав народ хришћански. Још се није чуло да су неверници рекли да је неко блудник и развратник, него место кривца они исмејаву све хришћане. Затим, дао си повод унијењу славе Божије, јер име Божије слави се када ми живимо добро, а кад грешимо, оно се хули и бесчести. Четврто, ти си посрамио онога о коме шириш рђаве гласове, и кроз то си га начинио још више бестидним и створио си од њега себи непријатеља. Пето, сам си постао достојан суда и казне, кад се занимаш таквим делима, која ти никако не приличе. Нико не говори: ја бих само у том случају клеветао, кад бих говорио неистину, али ако говорим истину тада већ не клеветам. Када би у том оговарању и била истина, ипак је и то забрањено. Фарисеј клеветајући митара, говорио је истину, али му то није помогло. У самој ствари, реци ми, зар митар није био царник и грешник? Свако зна шта је митар, али при свему томе, фарисеј је због осуђивања све изгубио. Хоћеш ли да исправиш брата? Заплачи, помоли се Богу, дај му поуку на само, посаветуј, запитај.

Тако је и Павле радио: да ме опет кад дођем, говори он, не понизи Бог мој у вас и не усплачем за многима који су раније згрешили и нису се покајали за нечистоту и блуд и срамоту, што починише (2 Кор 12:21). Покажи љубав ка грешнику, увери

га да опомињући га о греху, то чиниш из љубави и старања о њему, а не да желиш да га понизиш; загрли му ноге, љуби, не стиди се, ако хоћеш заиста да га излечиш. Тако често чине и лекари: болеснике који не примају савет они љубе, испитују и на тај начин принуђавају их да приме спасносни лек. Тако чини и ти: покажи рану самоме болеснику, те из тога ће се и видети да си ти узнећирен, да се стараш и бринеш за близњег свог. Саветујем те да затвориш уши не само од оних који клеветају већ и од оних који слушају оне који клеветају и да се угледаш на пророка који говори: Онога који у тајности клевета близњега свог тога сам изгонио (Пс 100:5). Кажи близњему: Имаш ли намеру да неког похвалиши неком нешто да одобриш? – Отварам слух да примим ту вест, ако хоћеш да клеветаш, спречавам улазак твојим речима, јер не могу примати смрад и нечистоту. И каква ми је корист да знам да је неко зао човек? Напротив, отуд долази највећа штета и последњи губитак. Кажи му: побринимо се о својем сопственом, о томе како ћемо дати одговор о својим гресима и ту радозналост обратимо на свој сопствени живот и то сувишно испитивање. Какво извињење и какав опроштај да очекујемо кад ми о својим и не мислим, а о туђем смо тако љубопитљиви? Како је непристојно и веома стидно, пролазећи, загледати у дом и примећивати шта има у њему, исто тако је крајње непристојно бити љубопитљив односно туђег живота. Још је смешније то, што они који воде такав живот и не брину се о својим делима, кад открију неку тајну, моле и преклињу тога ко их слуша, да то не препричава никоме, чиме баш и доказују да су они учинили дело достојно осуде. Ако ти захтеваш од њега да то ником не говори, у толико пре ти ниси требао о том говорити. Та реч била је савим у твојој власти, а ти предавши је, сад бринеш како она да се сачува. Ако желиш да се она не преда другом то и сам не говори. А кад си ти већ предао чување речи другоме, то је већ сувишно и бескорисно наговарати и заклињати га да он чуа оно што му је речено. Па је ли пријатно клеветати? Не, пријатно је не клеветати. Онај ко клевета постаје уз-

немилен, подозрив и бојажљив, каје се и гризе свој језик, страшећи се и дрхтећи да неби речи кад се разнесу навукле на оне који су их рекли већу опасност и произвеле непотребно и злобно непријатељство. Ако чува у себи реч, тај ће живети у савршеној безопасности и у великом задовољству. Ако си чуо реч, говори Премудри, нека умре с тобом. Не бој се, неће те расстргнути (Сир 19:10). Шта значи да умре с тобом? Сакриј је, закопај, не дозволи да изађе чак ни да се покрене. Али најусрдније се старај да не дозволиш, да теби говоре рђаво о другима. А ако некад и чујеш нешто, удави, умрти оно што ти је речено; предај забораву као да и ниси чуо, тад ћеш проводити садашњи живот веома мирно и безопасно.

Сами пак клеветници кад сазнају да ми гајимо већу одвратност к њима, него ли онима које они оговарају, оставиће не-кад ту рђаву навику, исправиће се од сво-

га недостатка, па ће нас потом хвалити и признати за своје спаситеље и добротворе. Као што добра речи и похала служи почетку пријатељства исто тако оговарање и клевета постaje почетак и повод непријатељства, мржње и хиљаду распри. И ништа друго не доводи нас до немарљивости о својим делима као радозналост туђим делима и испитивање истих, пошто онај ко воли клеветати и испитивати туђ живот нема времена да се позабави о свом сопственом животу. И тако како он употребљава све своје старање о оном што је туђе, то све оно што припада њему, по неопходности остаје занемарено. А то би било добро, када би ти користећи све време на старање и суђење о својим сопственим гресима могао учинити неки успех, али како се ти стално бринеш о туђем, када ћеш онда да мислиш о својим сопственим недостаџима?

Мили моји, избегавајмо клевету, знајући да је то права пропаст од ћавола и клопка наимештена његовим лукавством. Ђаво нас је довео до те навике ради тога, да се неби бринули о себи и подвргли себе најтежој одговорности. Али зло није само у том што ћемо ми тад дати рачун о речима својим по и у том што ми своје сопствене грехе чинимо тежим и липшићемо себе и сваког извиђења. Ко строго истражује туђе преступе, тај неће примити никакве попустљивости својим сопственим, јер Бог ће судити не само у сагласности наших преступа, већ и по твојем суду о другима. Зато Он и опомиње: Не судите да вам се не суди (Мат 7:1), пошто се грех неће јавити тамо какав је он био, већ ће му се неизбежно још додати од извршеног твог суда над твојим братом. Као што човекољубив, кротак, милостив знатно умањава тежину грехова, тако исто љут, сиров и неумољив човек много добавља својим гресима. Избаџимо из својих уста сваку клевету, знајући да ма и пепео јели, ипак и од таквог строгог живота нећемо имати никаве користи, кад се не уздржавамо од клевете, јер „не оно што улази у уста прља човека већ оно што излази из уста“.

Иревео јером. Г.

КАКО СЕ ТРЕБА

Епископ Николај

Многи то не знају.
Многи о томе питају.
А то треба знати и сасвим је умесно о томе питати.

Ствар је међутим праста, и ево кроз две хиљаде година у цркви Христовој јасно одређена. Свака молитва, најкраћа као и најдужа, треба да садржи овотроје:

- благодарност Богу,
- молбу за помоћ у датом случају потребе и
- похвалу Богу.

Словенске речи за овај тројаки садржај молитве много су изразитије од српских, и то:

благодареније,
прошеније,
славословије.

БЛАГОДАРЕЊЕ

Прича о диву и орачу

Див неки живљаше у своме двору, препуном сваког земаљског миља и обиља. Нико у свету не могаше се мерити ни по здрављу, ни по снази, ни по богатству. Но пресићен свега у свету див осети празнину у срцу и бесмисленост свога живота, и тешка чамотиња обузе га свега.

Једног јутра реши се дивда пође на дакле пут, да би нашао какве год утхе или радости своме животу. Узјаха коња и у пратњи слугу својих пође на пут. Путујући тако дугодив не нађе ништа што бидушу његову разгалило и осветлило.

Беху већ уморни и коњаници и коњи, када стигоше до једне њиве на којој се виђаше неки орач. Украй њиве узвишаваху се дебели храстови са великим сенкама. Сјаше див да одмори. И док се слуге занимаху око уморених коња, омаче се њему поглед на њиву и на орача на њиви. И виде необичан призор: један во у јарму стоји, други лежи, а орач на коленима, у орању са уздигнутим рукама непрестано виче: „Благодарим ти, Боже! Благодарим ти, Боже!”

Не могући ништа разумети од онога што бива пред његовим очима, див се приближи сељаку и упита:

Помјани Господе пострадале на ратишту: Ђорђа, Александра, Бошка, Милоша, Неђелька, Војислава, Желька,

— На чему толико благодариш Богу, пријатељу?

Одговори му орач:

— Цркао ми је један во.

— Па зар на томе благодариш Богу? упита див, и зачуђено и подругљиво.

— Да, на томе.

— Ништа те не разумем, рече даљедив.

Други би сваки кукао и викао, и жалио се на небо и на земљу, а ти благодариш. Објасни ми то, молим те.

Уздахну орач, па рече:

— Ја сам човек грешан, зато ме је ово и снашло. Место мене Бог да казни смрћу за грехове моје, он ми је узео овог вола. Како, дакле, да му не будем благодаран? А осим тога имам још нешто: Прошлих година Бог ми је дао те сам имао неколико пари волова, и ја сам знао, да је то од њега, и благодарио сам њему. Сада је његова света воља, да ми од овог последњег паре узме једног вола, па ја мислим, да ми је дужност, да му будем благодаран кад узима онако исто као и кад даје. Слава му и хвали!

Зачуди се див још већма па опет упита:

— Добро, но како мислиш сад орати само на једном волу? — То ће Бог уредити, одговори орач, и лице му се обасја лаким осмејком.

Див укори самог себе, што он у препуној кући сваког миља и обиља година ма није озарио своје лице таквим осмејком као овај беднис сељак, који је са једним волом стајао у њиви, и то без наде. Потом се див маша у цеп, извади неколико златних и пружи их сељаку.

— Ево ти, рече, па купи другог вола. Данас сам од тебе научио много.

Сељак прими новац, и сав радостан рече:

— Не рекох ли ти, господару, да ће Бог све уредити?

И опет сељак уздигне руке у вис, и захваљиваши Богу гласно „Благодарим ти, Боже! Благодарим ти, Боже!”

Див се поврати дома. Но када приспе у своје место, виде свој двор сав у пламену. И када виде, он клекнучи, дигне руке у вис и рече: „Благодарим ти, Боже! Благодарим ти, Боже!”

Зачуди се његове слуге таквом попнашању свога господара, но он им рече:

— Не чудите се ништа. Ја нисам знаю благодарити Богу, када ми је Бог давао, зато му сад двоструко благодарим, кад узима. Сад настаје за мене време труда и напора, а то једино, с вером у Бога, може и повратити смишсао и радост животу мome. Небојте се, све ће Бог уредити!

И див се преда сав труду око зидања новога двора. И дух му се подиже, душа му се разведри, а срце овесели. И привиче див издана у дан благодарити Богу за све.

Из ове приче јасна је поука, како треба бити увек благодаран Богу, и како сваки човек у сваком часу живота, има за што благодарити Богу. Да не каже нико: снаша ми беда, зар за то да благодарим Богу? Па да, и за то исто онако као и кад те снађе од Бога оно што ти називаш добром, срећом, добитком, успехом. Па ако си, драги читаоче, и Србин по пореклу, ипак ти је дозвољено, као и Енглезу, као и Русу, као и твојим старијим побожним светосавским претцима, завирити у Свето Писмо, и прочитати тамо чудесну књигу о Јову, која је написана да буде вечита утеша свима страдалницима. Из те књиге научићеш се, како треба бити благодаран Богу, и кад даје и кад узима. Јер ћеш увидети, да и кад Бог узима, не узима из злобе, да би назлобио човеку, него да би помогао, да се човек кроз страдање укрепи духом и уздигне срцем к небу. Ако још више будеш читao Свето Писмо, доћићеш до тог савршенства, да ћеш свако своје страдање умети објаснити; а чим га будеш објаснио, страдање ће изгубити ону отровну жаоку, којом ти оно боде докле год га сматраш случајним и бесмисленим.

Кад воћар окопава око воћака, и залева их и гноји их, он жељидобро воћкама. А кад их подсецат, креше и залама – зар им он у том случају мање жели добра?

Сети се још, да су стари Срби и сваку своју јуначку песму почињали благодарношћу Богу! — Мили Боже на свему ти хвали! што је сасвим у духу хришћанској, јер и апостол каже: на свему захваљујте (Сол. 5, 18).

МОЛДА

Прича о доброј и злуј трешњи

Човек неки имаше две трешње пред кућом својом. Једна беше зла а друга добра. Кадгодје он излазио из куће, обе трешње су викале к њему и просиле нешто од њега. Зла трешња сваки пут је просила

БОГУМОЛИТИ

нешто друго: те окопај ме, те окреши ме, те напој ме, те одведи сувишну влагу од мене, те заклони ме од жарког сунца, те дај ми више светlosti! А добра трешња понављала је увек исту молбу: господару, помози ми да донесем добар род!

Домаћин је подједнако милостиво и брижљиво гледао обе своје трешње, и слушао њихове молбе. Чинио је по вољи и једној и другој, на име: злој трешњи давао је све оно што је она захтевала, а доброј само оно што је он налазио за потребно с циљем да би њена молба на крају била задовољена, т.ј. да би јој род био што бољи и обилатији.

И шта се после дододило? Зла трешња је знатно надебљала, стабло и гране сијале су јој се као уљем помазане, а лишће јој је било тамно зелено, широко и као шатор густо; док добра трешња није својом спољашњошћу привлачила ничију пажњу.

Кад је пак дошло време роду, зла трешња донесе редак и ситни род, који због густог лишћа никад не дозри, а добра трешња врло обилати укусан род. Застиди се зла трешња због тога што и она није могла донети такав род као њена добра сусетка, и стане роптати на домаћина, кривећи њега за то. Но нездовољни домаћин љутито јој одговори:

– Зар сам ја томе крив? Нисам ли ја целе ове године чинио све по твојим жељама? Да си и ти мислила само о роду као и твоја сусетка, ја бих и тебе и припремио и оспособио да донесеш онакав исти род као и она. Но ти си се правила разумнија од мене, који сам те посадио, па си ето зато и остала безплодна.

Покажа се зла трешња горко и обећа домаћину, да ће и она идуће године мислити само о роду и њега само за добар род молити, а остало све оставити његовој вољи и бризи. Што обећа, то и учини. И поче се понашати као и добра трешња. Идуће године обе су трешње донеле подједнако добар род, и радост њихова, као и домаћина нова била је велика...

Из ове просте приче јасна је поука за све оне који се Богу моле. Бог је домаћин овога света, и људи су његова рукасад. Као и сваки домаћин, тако и Бог тражи од свог рукасада род. „Свако дрво које не рађа добра рода, сече се и у огањ баца“, го-

вори се у Јеванђељу. Треба, дакле, бринути се о роду пре свега и изнад свега. И треба се молити Домаћину Богу, „Господару Жетве“ за добар род. Не треба од Бога просити мале ствари. Гле, нико не иде ни земаљском цару да проси од њега мале ствари, које може добити лако и другде. „Господ нашеје Господ великородни“, вели Св. Јован Златоуст. Он воли, да деца његова просе у њега велике дарове, достојне царевића. А највећи дар што Бог може дати људима јесте царство небесно, у коме сам Он царује.

За то Господ Христос и заповеда: „иштите најприје царства Божијег“, а остало ће вам се све приодати. И још Он заповеда: „не брините, шта ћете јести, или шта ћете пити, или чиме ћете се оденути. Зна Отац ваш небесни, да вама треба све ово“. И још вели: „зна Отац ваш шта вама треба пре молитве ваше“.

Шта треба, дакле, просити од Бога? Најпре оно што је најбоље, највеће и најтрајније. А то су духовна добра, која се сва именују једним именом – царство Божије. Када то прво просимо од Бога, Бог даје уз то и све остало што нам је потребно у овом свету, но наравно није забрањено просити од Бога и ово остало што нам је на потребу, но ово се може просити само уз оно што је главно.

Сам Господ Христос нас учи да се молимо и за свакодневни хлеб: „хлеб наш најсушни дај нам данас“! Но ова молба за хлеб у Оченашу не долази на прво место него тек после молбе за светост имена Божијег, за долазак царства Божијег, и за владавину воље Божије на земљи као и на небу. Прво, дакле, духовна добра, па тек онда материјална. Сва материјалнадобра јесу од земље, и Бог их лако ствара и лако даје. Даје их по милостивности својој чак и онима који му се за њих не моле. Даје их животињама као и људима. Али духовна добра Он не даје без воље човекове, нити без искања.

Најдрагоценја блага, (т.ј. духовна, као: радост, мир, доброту, милостивност, истрајност, љубав, наду, веру, мудрост, и др.) Бог може дати исто тако лако као што даје материјална добра, но само онима који заволе да духовна добра и од Бога их ишту.

ПОХВАЛА (славословије)

„Слава моја и песма је моја Господ“ пише цар Давид.

Кога ћемо миславити, и коме певати?

Ако ћемо славити моћ, Бог је најмоћнији;

ако ли милост, Бог је најмилостивији;

ако ли правду, Он је најправеднији;

ако ли истину, Он је најистинитији;

ако ли лепоту, Он је лепота бесмртна;

ако ли мудрост, Он је мудрост непогрешна;

аколимладост, Он је младост нестарећа;

ако ли вредноћу, Он је вредноћа незастајућа;

ако ли будноћу, Он је будноћа неуморна;

ако ли Творца, Он је Творац наш;

аколидобротвора, Он је Добротвор наш.

Свако добро што људи славе и опевају на земљи само је сенка неисцрпног и непролазног добра што је у Богу и од Бога.

Ангели га свесно прослављају на небу и ноћ певајући: „Свет, Свет, Свет је Господ Саваот“!

Сва створена природа несвесно га прославља, испуњујући закон његов.

Из тога општег славопојног хора најмање би имао разлога човек да изостане. Нека га, дакле, и човек слави и хвали душом својом, свакда и на сваком месту, а нарочито онда када уздиже молитву своју њему.

Црквене молитве увек се завршавају славословљем, као на пример:

„Јер је Твоје царство, и сила, и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и навек. Амин.“

Или: „јер си ти Бог наш, и теби славу уздижемо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и навек. Амин“.

Или: „јер теби припада свака част, и слава, и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и навек. Амин“.

Или: „јер си човекољубац Бог, и теби уздижемо славу,...“ итд.

И тако, дакле, свака молитва, најдужа као и најкраћа, почиње се са благодарношћу Богу, продолжује се са искањем од Бога некога добра, а завршава се са прослављањем Бога. То јест: прво долази благодареније па онда прошљење и најзад славословије.

НЕШТО

Од данског писца Андерсена има прича под насловом „Нешто“. У њој се износи, како је било неколико браће, и сваки је од њих хтео да за живота уради по нешто.

Желео бих да створим што год! – рече старији брат. – Уради ју што корисно. Мој ће положај бити најскромнији. Ако што корисно урадим, неће бити узалуд, јер ће од тога ма шта доћи до неба. Ради ју цигларски посао. Цигле су свима потребне, дакле, уради ју нешто.

Е, баш то није бог зна шта! – рече други. – Ја ћу бити зидар, мајстор. Зида ју по варошима куће, има ћу помоћнике. И то ће бити – нешто.

Па и то је мало! – добаци трећи, – ви би хтели да сте обични радници, прости људи, а ја хоћу да будем нешто више. Ја ћу научити пртање, постаћу архитекта, и хиљаду мајстора и радника зидаће по мом упутству. И то је – нешто.

Како видим – рече најмлађи брат – ниједан од вас није изабрао нешто лепо, згодно. Ја нећу да се угледам на вас. Оцењивају само ваше радове, и у сваком вашем послу нађи ћу некакав недостатак. Истраживају погрешке, и о њима давати свој суд. И свако ће рећи: „Ово је паметна глава! У њој има – нешто.“

Како решили тако су живела браћа. Један је правио циглу, живео мучно, бедно, али поштено. Ни свога кутића није имао, али је зато од цигларских одломака, од онога што није могао продати, сазидао сиромашно старицу Маргариту кућерак на самој морској обали. Кућерак је био сасвим тесан; са једним јединим прозором и то накривљеним, врата ниска, али ипак у њему је могла да се сиромашна просјакиња склони од кишне и непогоде. Циглар је мало урадио, али је ипак то било – нешто.

Други је брат подизао лепе зграде. Као мајстор сазидао је за једну целу улицу кућа, и на томе послу зарадио је и себи удобну кућицу. Он је тако исто урадио – нешто.

Трећи је постао чувен архитекта, из радио је врло много послова по којима су подигнуте величанствене зграде, а и себи сазидао лепу кућу. Главна улица називала се његовим именом. Он је неоспорно – говорили су за њега – урадио нешто.

Најмлађи брат, цео свој живот провео је критикујући радове других, сва-чим не задовољан, увек је све осуђивао. За њега се говорило: О, ала је то паметна глава! У њој има – нешто.

Најзад је и њему куцнуо последњи час; умро је и појавио се на рајска врата. Ту пред вратима његовадуша, сасвим случајно, нашла се са душом бедне старице Маргарите. Нашем је мудрацу било сасвим непријатното суседство, а да би како било скратио досадно му чекање запита:

– Шта је бако, хоћеш ли и ти у рај? Шта ли си ти доле на земљи урадила?

– Ништа синко – одговори му старица – ако ме из милости пусте. Шта сам могла да урадим: јадна, болна, стара, живела сам од милостиње добрих људи. Хвала твоме брату што ми је сазидао кућерак, иначе бих сасвим пропала! Сад сам дошла овде и више се не бојим зиме. Данас је био јак мраз, отегао се лед дуж целе обале. Младеж се веселила. Све је изашло на лед да се тоцила. Музика свира, и по леду коло игра. Мени је из мог собичка, морска површина изгледала равна као длан. Одједном видех где се небо спаја са морем, подиже се страшан бео облак, са црном тачком по средини. Та црна тачка расла је све више и више, и одамах сам знала шта ће бити од оног страшног облака. Доста сам живела па сам много што видела. Знала сам да онакав облак предсказује страшну буру и одмах појем води. На леду маса света! Шта зар је могуће да нису приметили каква им се страшна несрећа у јеку веселе приближава?

Како тако смишли са кревета, довучем се до прозора и викнем. Бурно весеље; нико не чује, а облак све већи. Како да их на обалу домамим? Сам ме Бог научи. Запалим постельју, слама се разбукти, а ја појем напоље и пред вратима паднем. Са леда угледају пламен и сви к мени појуре. Дотрчали, сакупили се око мене и сажаљевају ме. Добро је, сви су били око мене. У том тренутку засеваву муње и почне грмљавина: лед се провали, али су већ сви били на обали. Од опекотина и зиме разболела сам се – умрла – и ево ме сад овде, те ако ме из милости пусте, јер то ни по чему заслужила нисам.

Отворише се рајска врата, а ангел позва старицу. Она је пре него што је дошла овде, сламку из своје постельје запалила, да би толике људе спасла и та се сламчица претворила у чисто злато, које је поступно расло, и добило диван облик, красну слику.

Ето шта је донела старица! – рече ангел. – А шта си ти донео? Да, да, знам! Ти си на гласу мудрац. Сањао си о славидоле на земљи. Мислио си само о себи а не и о другима. Никог другог осим себе ниси ценио. За све време живота ниси за другога учинио ни колико је црно испод нокта, ти ниси ни једну циглу начинио. Кад би могао да се вратиш доле на земљу, ида отуда донесеш бар једну циглу. Цигла, коју би ти израдио, мучно би се ма коме допала, све оно што би показао била би само жеља, да си хтео да урадиш нешто. И ја ти сада ништа не могу помоћи.

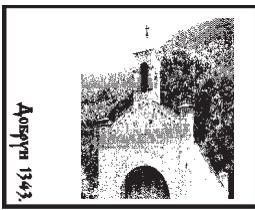
И место њега рече старица, – брат његов начинио је и поклонио ми много цигала, и од њих сам скрпила себи бедан кућерак, а то је за мене јадницу била велика срећа. Све те цигле нека се урачунају за његову једну! Он је према мени испољио сву милост; сад је овом јаднику потребна милост, а овде је царство више милости!

Брат твој кога си ти сматрао за ништавило – рече ангел – поштеним радом, који је за тебе био понижавајући, уноси са тебе лепоту за небеску ризницу. Нећу те сасвим отерати, допуштам ти да ту пред вратима стојиш и премишљаш како би земаљски живот поправио, али те у рај нећу пустити, док заиста не извршиш *нешто*.

Из свега овог излази да је на земљи, животове бедне и изнемогле старице вредео, и да је од све браће највише добра учинио овај прости циглар, зато што је само он учинио нешто стварно, и оставио видљиви траг доброг живота, и у чијем је срцу заиста било нешто. А кад у срцу има нешто, па ма какав био спољни свет, заузимали какав му драго положај у друштву, живели у ма каквој пустоши, увек ће се учинити нешто, и то нешто, невидљиво, непојмљиво, од људи не цењено, биће дивно, прекрасно у очима Свемогућега, као она трула сламка, којом је старица потпалила своју кућицу, да биспасла стотину људи. По нашем суђењу, сламка је само за ћубре подесна, а по суду Божијем, она је постала најлепши рајски цвет. Старица је заиста урадила нешто.

Ах, када би ова прича „Нешто“ и у срцима читалаца пробудила *нешто*. То би тек било истинито нешто.

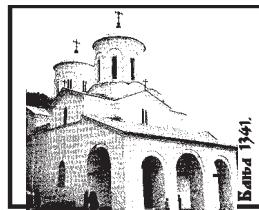

и н

ДАБРОВ ФОРМАТОР

припрема и уређује протонамесник Богдан Станишић

Број 1

Бања 134.

МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЈ У САРАЈЕВУ

На други дан Божића ове године, Срби са муслиманског дјела Сарајева, први пут у току рата, угледали су праву свјетлост. Наиме, дочекали су са сузама свог Архијереја. Велики труд је био уложен и улаган од стране Његовог Високопреосвещенства Митрополита Дабробосанског Г. Николаја, и тек сада и уз велику помоћ Међународне заједнице успело се доћи у Стару цркву и одслужити прву Архијерејску Литургију, као Митрополит Дабробосански.

У пратњи Архијерејског намесника зеничког о. Милојка Топаловића и вишеградског свештеника о. Богдана Станишића, Г. Митрополита су дочекали и први пожељели доброшлицију протосинђел Авакум Росић иprotoјереј Крстан Бајељац. Овог пута Стара сарајевска црква била је премала да би примила све Србе православне, којих на „другој страни“ још увек има 35-40 хиљада.

Тог пријеподнедава сви присутни у Старој цркви заборавили су на тегобе овог времена. Укупном молитвеној расположењу допринео је мјешовити хор Старе цркве који је такође први пут одговарао (пјевао) на Светој Архијерејској Литургији.

Поред вјерника Светој Литургији су присуствовали: специјални изасланик Међународне заједнице Г. Карл Билт, званичници муслиманског дјела града Сарајева и владе БиХ. Истог дана Г. Митрополит је обишао зграду Митрополије, која је у току рата горела и Саборну цркву, која је исто у врло лошем стању. Црква Св. Преображења није посећена због недостатка времена. Сви смо отишли, али са надом да ћemo се опет вратити стародревној сркви сарајевској.

Протонамесник
Богдан Станишић
парох вишеградски

НОВА ЦРКВА У ВАРДИШТУ

Село Вардиште, налази се 17 км источно од Вишеграда, на граници Србије и Републике Српске. Лоцирано је на две чисте планинске речице, Бели и Црни Рзав, које се сливају са обронака Златибора, Таре и Шаргана.

Месној заједници Вардиште припадају и села Станишевац и Мацуће. Вардиште сада има око 190 домаћинстава, док је уназад 20-30 година имало много више становника. Становништво је стопроцентно српске православне вере и нације. Вардиште је увек припадало добрунској парохији. Манастирска црква у Добруну је удаљена од Г. Вардишта око 10 км, а црква у Мокрој Гори око 7 км. Верници из Вардишта су одлазили на Богослужења у Добрун или у Мокру

Са службе у Старој цркви у Сарајеву

Гору, јер у Вардишту није било цркве до 1991. године.

По казивању неких старијих вардиштана у прошлости је било говора да се подигне црква, али озбиљнијег организовања у том смислу није било. Године 1932. у Вардишту, на северо-источној страни на самој граници Србије и Босне, код гробља Јовићића, саграђена је спомен-костурница са звоном. Спомен-костурница, у виду капеле, је подигнута на месту где је 1914. године била стационирана српска војска. Ту је од тифуса умрло доста војника и официра. Костурницу је подигао угледни Београђанин Јосип Матковић за спомен синовима, војном лекару и артиљеријском капетану као и осталим војницима за спомен.

(Наспавак са претходне стваре)

До иза другог светског рата, поменута спомен-костурница је служила као капела где су се верници једном, два пута годишње причешћивали. Последње три-четири деценије, капела је била скоро неприступачна због близине војних објеката, а била је и малих димензија, неприлагођена за Богослужења.

Обзиром да је Вардиште једна за себе целина, удаљена од Манастира добрунског, указивала се потреба да се ту подигне црква.

Године 1991. свештеник Милосав Видаковић, с благословом Митрополита Дабробосанског Господина Владислава, покреће акцију за подизање цркве у Вардишту. Претходно, 1988-1990., не баш тако лако, изјестоване су разне сагласности и дозволе, од надлежних власти.

У фебруару 1991. године, оформљен је Одбор за градњу цркве, на чијем је челу био свештеник и предсједник Г.О. г. Дејо Јовичић.

Народ Вардишта је врло добро и са великим ентузијазмом прихватио ову иницијативу. Одмах, у пролеће, с Божијом помоћи, почело се са радом.

Вардиштани су дали пуно дневница као и новчаних прилога за градњу цркве. Било је доста новчаних прилога и са других парохија: М. Гора, Вишеград, Штрпца, Б. Брдо, Рудо, као и од оних који су се одселили из ових крајева широм Југославије па и из иностранства.

Темељи цркве су освештани на Спасовдан 1991. године. У септембру исте године, црква је била под кровом, тако да је обичај подизања слемена обављен 6. 9. 1991. год. То је било предратно време. Но и у току рата од 1992-1994. године на цркви је доста урађено. Рачуна се да је урађено пола цркве, то јест: Црква је омалтана споља и изнутра, окречена, урађени степеници, ваљски и унутрашњи, урађена и постављена столарија, постављене плочице на под цркве и степенице и т.д.

У току градње цркве у Вардишту оправљала се и црква у Добруну. У исто време по Благослову и упутствима Митрополита Дабробосан-

ског Господина Николаја, саграђен је и парохијски дом код цркве у Вардишту. Заиста се у то време доста урадило, упркос ратним невољама, али Бог помаже прегаоцу, каже се у Св. Писму.

Надам се да ми неће замерити многобројни добротвори и приложници нове цркве у Вардишту што нисам у могућности да их све овде поменем. Они ће бити помињани у цркви пред Богом. А мислим да је потребно овде истаћи бар неколико највећих дародаваца и добротвора овога храма о коме пишем.

Звоно за цркву је приложио Ми-

Нова црква у Вардишту

ливоје (Мито) Јовичић, из Вардишта. Ранко Масал из Севојна је приложио и поставио све керамичке плочице. Предузеће „Варда“ из Вишеграда је урадила ентеријер на степеницама унутра и на балкону, хор, певници, столове и др.

Добривоје Сикирић из Вардишта је заиста доста помогао око градње цркве, сарађујући са свештеником и црквеним Одбором. Довео је воду до цркве и подигао спомен-чесму сину Жељку, палом борцу српском и жени Милени. Масал Иван из Ужица (пореклом из Вардишта) је добровољно извео радове на покривању цркве ба-

кром и црепом. Миленко Јовичић из Прибоја (пореклом из Вардишта) је добровољно од свог материјала урадио електро инсталацију. Сви Вардиштани су својски радили на градњи своје цркве. Мислим да се остали неће наћи потцењени што ћу истаћи то да је према нашем сазнању понајвише надница око градње цркве дао Синиша Лазаревић, а свакако и председници Г.О. г. Дејо Јовичић и г. Драгиша Вучићевић.

У цркви је постављен и иконостас у дуборезу који су радили реномирани мајстори Томо Живановић и Рајко из Крагујевца. Иконе са позлатом ради се у иконописачкој школи у манастиру Жичи.

Ратно је време, материјалне могућности народа су слабе, али жеља за благољепијем дома Божјег је велика па сви тежимо да и поред свих недаћа довршимо ово дивно дело на обронцима Златибора.

Иконостас као и цела црква су врло лепи и на лепом месту у близини магистралног пута. Ова црква ће бити украс села и понос његових житеља. Али, из објективних разлога, сами нисмо у могућности да исплатимо радове на иконостасу, па се овом приликом обраћамо свим добра-намерним људима да помогну довршење овог Богогодног дела.

Апелујемо на све one који потичу из ових крајева, а расули су се широм света, да се присете свог лепог и драгог завичаја и своје цркве те да помогну довршење иконостаса, који ће бити у славу Бога а на нашу радост и понос. Да Бог да, да се ускоро у миру окупимо у порти новосаграђене цркве у Вардишту. Да се после св. Богослужења разлегне песма и развије коло. Свим приложницима бићемо топло захвални уз молитву Богу за њихово свако добро.

Број жиро рачуна:
43700-620-7-21/81-720
Југобанка дд Ужице,
агенција Мокра Гора.

Протонамесник
Милосав Видаковић,
парох вишеградски

АНКЕТА

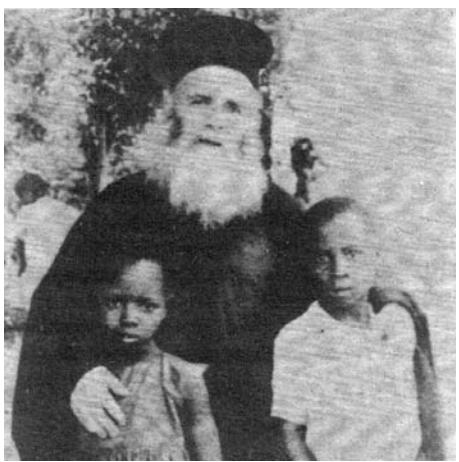
Ових дана је у Републици Српској спроведена анкета међу ученицима о вјерској настави. Доносимо један дио мишљења ученика основне школе „Вук Карадић“ у Вишеграду.

Питања:

1. Шта мислите о програму (о оном што учите) предмета вјеронаука?

2. Да ли сте заинтересовани садржајем (за оно што учите) предмета вјеронаука и зашто?

3. Какви су ваши утисци (шта мислите) о вјероучитељу и његовом раду?

ученица V₃

1. Ја мислим да је предмет веронаука добар за све нас, да би се приближили Богу. На часу веронауке никада није досадно зато што више сазнајемо о Богу и нашој вери. Веронаука је потребна за све нас да знамо ко смо што смо и одакле потичемо.

2. Ја сам заинтересована за оно што учимо из вјеронауке. Свиђа ми се овај предмет зато што учимо све што се дешавало са првим људима Адамом и Евом. Волела бих да овај предмет остане у школи.

3. Наш вјероучитељ је веома благ према нама. Добар је и поштен када су у питању оцјене. Увјек нам објасни што год нам није јасно. Неби волела да нам дође неки други вјероучитељ. Из веронауке на полугодишту имала сам 5, а општи успех је био 5.

* * *

ученица VII₄

1. Мислим да је вјеронаука супер предмет, и мислим да је потребна. Због тога што нас она упућује у вечан живот. Вјеронаука од нас тражида смо праведнида говоримо истину. Вјеронауку волим због тога што учи о разним светцима, а мене то интересује. Вјеријем у Бога и волим о њему да слушам. Мислим да ми кроз молитве које нас овај предмет учи могу да нам помогнуда опрости могре. Јесте, да ми не можемо да будемо без грешни и у томе нам сами Бог помаже.

2. Ја сам заинтересована за овај предмет. Заинтересована сам због тога што ми треба у животу. Можда она сама некад помогне она нас не учи злу већ добру. Учи нас против сатане јер је он зао. Води нас путем бјелих стаза, путем вечној живота и добра.

3. Ја о вјероучитељу мислим све најбоље. Јер нас он учи свему овоме што сам написала. Ја вас молим да задржите овај предмет.

На полуодишту из веронауке имала сам 4, а општи успех био је 3.

* * *

ученик V₃

1. Ја мислим да је вјеронаука веома потребна. Она нам помаже да достигнемо Живот Вјечни. У вјеронауције најважније да сазнамо ко смо, да се увјеримо да Господ заиста постоји. Преко вјеронауке упознајемо своје светитеље. Она нам помаже да се духовно узdigнемо.

2. Ја сам веома заинтересована за вјеронауку. Нарочито зато што учимо много бројна чуда која је чинио Христос, о нашим просветитељима. Вјеронаука нас упознаје са нашом вјером.

3. Наш вјероучитељ је најбољи у школи. Одлично се са њим слажемо. Он нам објашњава све што нам није јасно. Волим га јер нас је упознао са хришћанској вјером. Из веронауке имао сам 5 општи успех: одличан.

* * *

ученица VIII₂

1. Моје мишљење о предмету веронауке: Мислим да је веронаука добра за децу, њихово учење уопште за њихову даљу будућност. Када сам почела учити веронауку постигла сам много знања, али ипак желела бих више знати јер у сваком случају то је веома важно за будућност српског народа. Што се тиче вјеронауке вољела бих да се прошири садржај, да де-

ца широм Републике Српске верно и истинито наставе учење, као и многи одрасли људи помогну нам да што јасније схватимо веронауку као важан предмет. У односу на остале предмете вјеронаука нам говори правду, истину и пут да чинимо само добра дјела јер то само човековој души чини. Можда људи мисле да деца не могу то да постигну, али ипак увек иза сваког дечјег лица извире по један кап истине. Зато из свега срца желим да вас подстакнем, наставите учење и предавање вјеронауке а наравно ми дјеца из Вишеграда помоћи ћемо вам.

2. Веома сам заинтересована за вјеронауку пошто помоћу ње могу схватити циљ. Што се тиче садржаја жељела бих да се више посветимо молитвама, свецима као и нашем створитељу Богу. Јер, ја мислим да је ипак наша прошлост, култура веома важна за одгајање дјеце. Искрено вас молим, нека нам вјероучитељи што јасније говоре о разним добрым дјелима.

3. Пошто сам скоро дошла у Вишеград (новембар 95.) нисам сасвим упозната вјероучитеља. На први поглед вјероучитељ је оставио на мене добре утиске. На полуодишту из веронауке имала сам 5, а општи успех је 5.

* * *

ученица VIII₂

1. Веронаука је предмет који мислим да треба да буде обавезан у свим школама. Прије рата нисам имала овај предмет у школи и мислила сам да то није потребно, међутим сада видим да је то веома важно. Наши родитељи нису имали у школи веронауку и много тога не знају о Богу.

Мислим да је требало и прије увести овај предмет у школу.

Бог је наш Творац и сада у овим условима једино Га можемо упознати преко веронауке. Живимо овоземаљски живот да би смо задобили вечни живот. Учећи веронауку сазнајемо шта је добро, а шта зло.

Веронауку имамо једном седмично и мислим да би требали имати бар двапут, рецимо уместо часа физичког или неког другог.

2. Да. Веома сам заинтересована за оно што учимо. Јер веронаука нас упознаје и приближује Богу и упознаје са самим нама. Највише ме интересују Божје заповести, јер кроз њих је сачињен цео морални закон прописан за људе. Кроз веронауку упознаје сва искушења, која нам доноси живот. Веома је важно да у животу не крадемо, не лажемо, не псујемо и сл.

3. Веронауку нам предаје отац Рајко и на његовом часу никада није досадно. На часу разговарамо о Богу, Његовим заповестима и др. Не бих мјењала наставника веронауке. Он покушава да нам разјасни све оно што нам није јасно и што више приближи Богу. Помаже нам да задобијемо вечни живот. Мени предмет веронаука не представља никакве потешкоће. Лако схватам оно што нам отац испредаје. На полуодишу из веронауке имала сам 5, а ошти успех одличан.

* * *

ученица VI₃

1. Мислим да је то добар и поучан предмет. Због тога што се приближујемо Богу и бољој будућности. И мислим да свака школа треба да има бар један час седмично предмет вјеронауку или два пута ако се буде више учило о постојању света и првих људи које је створио Бог. Сада учимо о Светој Литургији и све што је везано за цркву и то ме много занима, али супротно од мене неки мисле да он није потребан и да га требају учити само они који хоће да буду побожни.

2. Много сам заинтересована за вјеронауку. И мислим да је то најпоучнији предмет у школи. Дој моја мајка није имала то у школија га имам и њој причам некада о томе што учимо. Многи људи нису упућени о вјеронауци па они не знају много тога и ја предлажемда се и њима одрже (али ко хоће) часови.

3. Мислим да је он добар човек и није строг. Не бих га мењала ни закога од вјероучитеља. Јер он уме сваког да разуме и да му помогне. Мислим да зна много о вјеронауци и због тога поучава и друге људе који нису упућени у то. Из веронауке на полуодишу имала сам 5, а ошти успех вр. добар.

* * *

ученица VI₃

1. Предмет веронауке ми се много допада зато што учимо многе ствари које су нам потребне у животу: учимо о Богу, Богородици и многим важним личностима. Предмет веронауке нас упућује ка Богу и будућем животу, поручује нам како да живимо овоземаљски живот да бисмо дошли до вечног живота у Рају. Мислим да би требало више да сазнајемо о постанку света и да имамо више часова веронауке седмично (барем два).

2. Ја сам много заинтересована за оно што учимо из овог предмета. Неки моји другови мисле да ми учимо глупости и да све ово није истина, међутим моје мишљење је супротно од њиховог.

3. Мој вјероучитељ се зове Рајко Цветковић. Мислим да је он добар човек и јако великородушан. Он нам многе ствари објасни и учи нас о нашој вјери. Из веронауке на полуодишу имала сам 5, а ошти успех био је одличан.

ДУХОВНА АКАДЕМИЈА

Већ дviјe године ради Духовна академија у Србију. Иако у ратном подручју и у ратним условима студенти су показали над просјечно знање. За народу Републици Српској сам рад Академије представља велико духовно освежење и сви истичу да Академија има подршку свих у Српској.

Студенти имају јако добре услове и сви се похвално изјашњавају о интернату, а све то подсећа на једну кошницу где углавном све функционише беспрекорно.

Рекетор Духовне Академије
Владика Атанасије

Настава се одржава парцијално због оптерећености предавача (професора) или су студенти на испитима показали ако не бољи оно ништа слабији просек знања у односу на Теолошки факултет у Београду. Уз све то треба напоменути да се студенти изграђују и усмеравају и у духовном животу па се на многима примећује духовни напредак, а код појединача и преображај личности, у позитивном смислу. лично сам срећан и неизмјерно захвалан Богу и Св. Василију Острошком као и црквеним великородостојницима што ми је омогућено да у рату и у сиромаштву и у тузи, плачу, будем срећан јер сам нашао мир, срећу, радост.

Зато предлажем свима оним који би имали жељу да упишу Теолошки факултет да дођу и виде како је то код насу Србију. Јесте да ми ту духовну оазу чувамо љубоморно, али желио бих да сви нађу оно што сам ја нашао.

Студенти Академије

УЗДРЖАВАЈ ЈЕЗИК

„Постави Господе, стражу код језика муга, чувај врата уста мојих“
(Пс. 140, 3).

Ову свету молитву псалмопевац и света црква тера нас да понављамо свакодневно у току целе године, а у велики пост она се и пева у средини храма. Зашто? Прво, зато што ни с чим тако често и тако много не грешимо као језиком; друго, зато што је крајња умереност и пажљивост у речима не само велика врлина хришћанска већ и најбоље средство за миран и срећан живот у друштву, не само знак хришћанске мудрости већ и мудро правило живота.

У самој ствари умети у сваком случају управљати својим језиком, говорити само то што је потребно и кад треба, – говорити толико, колико и како тражи сам посао, положај онога који говори, стање и потреба слушалаца, – тоје заиста велико искуство, несумњиви знак строгог расуђивања и високог карактера у човеку, једно од најлепших и жељених својстава прве мудrosti. Ко у речи не греши, вели св. апостол Јаков, онaj је савршен човек, тај је у снази и може зауздати и све тело своје.

Језик је наш одвeћ покретљив, уста су наша увек спремна да искажу сваки утисак, сваку мисао, осећање и жељу, пре него што се могу обелоданити помоћу икаквог другог органа телесног. Зато они који нису навикили да управљају својим језиком, који нису навикили пратити речи, они непрестано греше против себе самих, и против својих близњих, а највише пак греше против Бога.

Учовека, који није уздржлив у речима, склоност ка брђању постепено прелази у неуздржливу навику и у неуздржливу страст, која је, као и свака друга страст, већ сама по себи преступна и незаконита, и то стога, што се готово увек сјединjuje са увредом или са саблажњавањем других.

При сваком осећању, које се узбуђује у унутрашњости његовој, излазе из уста његових речи, колико грешне толико и неразмишљене, које не само што скрнаве његову душу већ и шкоде њему самом у друштву. Кад је он гњеван, – љут, изговара прекоре и грдије близњима, најчешће оне које они нису заслужили; кад је задовољан или расположен, јављају се непромишљене жеље за сувишну отвореност; у несрећи изливajuју се из његових уста бескрајне жалбе и роптања на све и на свашта; у сребрним околностима читави потоци речи самозадовољства, самохвалисања и величања; завист се раздражује осудом и клеветом; човечије угађање ласкањем или улагавањем и грубом лажју; гордост – презирањем, исмејавањем и унижавањем близњих; ропска подчињеност – понижавањем и уништавањем себе самога.

У радости – бујица непромишљених чак и бесмислених усхићења; у тузи потоци речи безнадежних и очајних. И колико кајања – колико

јаљења, но на жалост увек су касна, – колико непријатности врло често доносе за собом овакве неуздржљивости језика.

Поред тога нису сви научени ни горким искуством. Језик је ватра, како га назива апостол, моментално запламти, и пре него што успеш помислити он опече било кога или прекором, или клеветом, или увредом.

Језик је скуп неправде како га назива апостол: говори оно чему у души својој не верује чак онaj који говори, разноси глас, који ни од кога није проврен или испитан, – обелодањује што не треба, – прича што не треба, – хвали без размишљања, – осуђује без испита.

Језик је неуздржљиво зло: њиме благосиљамо Бога, и њиме кунемо људе који су створени по обличју Божијем; из истих уста излази благослов и клетва! А тако је језик мали удеља или много учини: уздржати њега и дати праву у речи, посао је одвeћ и много тежак! Но овај посао света је дужност хришћанина, коме је казао сам Господ: за сваку реч празну, – само правну – коју кажу људи – одговараће за њу на страшном суду.

Уздржавај језик свој у оно време кад је силен огорчење узнемирило твоју душу – и ти ћеш одвратити свају, може бити жестоку и опасну, – угасићеш злобу, може бити дуговремену и бескрајну. Како се у суду чврсто затвореном, каже један велики подвижник, брзо гаси ватра, тако у души која је запечаћена ћутањем брзо се утиша осећање негодовања.

И зато људи истински побожни и свети везали су се оваквим обећањем: рекох – сачуваћу путеве своје да небих згрешио језиком својим, ставио сам у уста своја брану када устану грешни предамном.

Који је научио празно говорити – зар се може молити? Да ли је он способан узнети ум и срце своје недељиво једином Богу? Одакле ће он узети побожне мисли и осећања, кај је срце његово празно, и душа његова откривена сваком ветру, кај његове мисли блуде свујде, не заустављајући се ни на чему? Одакле ће му доћи реч за молитву кај је његов језик навикао да изговара само празне речи?

Уздржавај језик свој у скупу паметних људи и ти нећеш изобличити себе у лакомислености или незнанju.

Пре него ли почнеш, знај ово вели Премудри: не буди налик на оне који расуђују о нечemu, што не знају, осуђују оно што не разумеју, одбацију што нису испитали, намећу другима своје савете и мишљења о чијој користи нису ни сами уверени. У том случају правило мудрага овако је: девет мисли да остану у мом срцу а десету да искажем језиком. Ко поступи по овом правилу, тај се неће кајати због изреченога.

Уздржавај језик тада, кад ни време ни место не дозвољава да се говори, на пример у храму Божијем – и ти нећеш показати свакако, пред другим, своју крајњу лакомисленост и неразумевање, своју наглост, сачуваћеш себе од тешког греха обесвећивања светиње и величине Божије, нећеш саблазнити душу брата свога.

У опште овај који уздржва језик живећи тихо и мирно, и који мрзи брљивост умањиће порок. Уздржавај језик свој од зла и уста своја уздржавај да не говориш лаж. Најпре и највише уздижи ум твој к Богу и уздижи к Њему ср-

РАЗМИСЛИ

- Колико човјек изговори узалудних – празних ријечи (за које ће се исто дати одговор), колико страшних и грешних, – а колико тек мало говори о Богу?

- Колико људи учине корака у бесплодној, колико у штетној штетњи, – а ипак ријетко или никако не иду у пркву или на гробље?

- Колико дуго свијет сједи по крчмама и кафанама, – а како многи изиђу из цркве прије свршетка Свете литургије?

- Како народ мирно и свечано стоји на разним парадама и пријемима, – а како је многи немирај и непристојан у цркви?

- Колико људи попију и пролију алкохола – пића из обиести, – а како мало пролију суза ради својих гријехова? Како многи људи лако попуште много дувана, а како ти исти људи врло тешко и ријетко дијеле сиротињу?

- Колико се свијет више свађа и куне, него ли мири и благосиља?

- Колико има омладинаца, а нарочито школаца, који знају биохрађије десетине српских писаца, а не знају ни једног пророка или жижија православно-српског угодника и слуге Божијега?

- Колико је потребно времена да човјек руча и напуни стомак, а колико тек треба времена да се нахрани душа?

- Колико људи изгубе времене читајући новине, да се обавијесте о дневним догађајима свијета пролазног, – а колико би тек требало времена и напора да се обавијестимо о догађајима свијета вјечнога?

- Колико нам треба напора да зарадимо дневну исхрану тијелу пролазном, а колико би више требало жртве и суза да би зарадили исхрану душе вјечне?

- Годинама шаљемо дјецу у школу да науче читати и писати азбуку, а колико би требало више вјежбати се и учити у вјери и читању Божијих Књига – творити вољу Божију?

- Колико пута дневно скинемо капу да поздравимо један другог, – а колико се пута сјетимо Бога?

- Колико пута на дан многи човјек пољуби руку каквој жени, а колико ли пута ћелива Часни Крст или икону?

Размисли поштено и искрено, у своју мисају унеси љубави, па ћеш доћи до решења свих питања живота: душе и тијела.

Поштеном човјеку и чистом срцу Бог помаже.

C. X.

цем својим: да Он сачува слух твој од празних речи, да сачува душу твоју од сањаја и помишљања лукавих, да сачува срце твоје у страху своме, да ти да видиш своје греше и да не осуђујеш брата твога, да се уздржи језик твој од сваке речи празне, за које ће људи дати одговор на страшном суду. Постави, Господе, брану устима мојим и врата ради ограде уснама мојима.

M. J. D. C.

ПОУКЕ СВЕТИХ ОТАЦА:

МИСЛИ О ПАСТИРУ И ЊЕГОВОЈ СЛУЖБИ

Пастир треба да буде со земље, светлост света, град на врху горе.

*

Пастирска служба је уметност, виша од свих уметности.

*

Не смеј тврдити да ће се велики број свештеника спаси. Много их је више који ће бити осуђени, јер таква дужност тражи велику душу. И онда кад други греше, кривица на њега пада.

*

Све је лако за људе, који су међусобно везани везама љубави. Привежи себе за друге и друге за себе – и тада ћеш постати не само свој него и других људи гospодар. Створићеш онда својим пријатељем кога год хоћеш. Љубав је велика наставница. Њена је сила толика, да од камена може створити човека.

*

Ако човек заблуди с правог пута, онда се од пастира захтева много рада, истрајности и стрпљења, јер се заблудели не може обратити силом ни принудити страхом, него га треба убеђењем вратити истини, од које је отпао. У борби против јеретика ја не нападам делом но речју; не mrзим јеретика него mrзим јерес и њу хоћу да истребим. Не ратујем против бића, јер је оно дело Божије, него хоћу да исправим ум, развраћен од ћавола. И лекар, лечећи болесника, не дејствује против тела, него отклања повреду

телесну. И ја, дакле, у борби против јеретика, не борим се против људи, него хоћу да истребим заблуду јеретика и ишчистим трулеж. Научио сма да будем гоњен, не да гоним; да ме проторују, а не да ја проторујем. И Христос је тако побеђивао: не распињући, него Сам распет, не ударажући,

ових врлина, јер стално прелеће с једног предмета на други.

*

Живот пастирев најбоље је средство за морално управљање паством. Ништа тако не привлачи истини као поштен живот. Јер људи не пазе толико на речи, колико на дела наша.

Ако је дело добро, и да изостане после њега поука, само дело ће поучити јасније него реч оне, који нас гледају.

*

Упорство неверника можемо сломити животом, не убедљивом речју. А убедити својим животом – значи доказати необориву истину. Можемо на дugo и на широко износити у проповедима своја теоретска мудровашња, – од тога неће бити користи ако наш живот није бољи од живота неверника.

*

Молитва за народ је нарочита одлика паметнога и доброга пастира. Ниједна молитва тако не приличи свештенику као она, у којој се он више моли и зузима код Бога за добро народа, него за своје.

*

нега примајући ударце. Јеретичка учења треба проклињати и безбожне докмате изобличавати. Али људе увек треба штедети и молити се за њихово спасење. Уопште, пастир треба да буде убеђен у силу истине и слабост лажи. Лаж сама по себи ишчезне без икаквог насиља, а истина и поред препрека шири се и достиже до неисказане висине.

*

Најбољи је начин при поуци тај, да се са саветима не престане све дотле, док се не уверимо да су савети остварени. Ко данас говори о милостињи, сутра о молитви, прекосутра о кротости, затим о смирености, тај неће своје слушаоце довести ни до једне од

Св. Јован Златоуст

О СРЕБРОЉУБЉУ

Сребролубље је велико зло. Оно је начинило од Јуде издајника. Чујте сви сребролупци, који патите од Јудине болести, чујте и удаљите се од страсти сребролубља. Јер ако је онај, који је био у друштву са Христом, чинио чудеса и слушао поуке Спаситељеве, па ипак пао у такав бездан, то у толико више ви, – који ни Свето Писмо нисте чули и увек се везујете за садашњост – лако можете бити ухваћени од те страсти, ако се не будете стално борили противу ње. Јуда се стално налазио са Оним, Који није имао где главу склонити, непрестано је био поучаван делима и речима да не треба имати ни злата ни сребра ни две одеће, па ипак није се уразумио. Па како се ти онда надаш избећи ту болест без озбиљног лечења и брижљивог старања? Та звер је страшна. Уосталом, ако желиш лако ћеш је победити. Та похота није природна, као то тврде они, који су се ње ослободили. Природне жеље свима су заједничке док та похота проистиче само од безбрежности; од безбрежности она се рађа и услед ње се развија, и када она завлада неким, тада га принуђава да живи не природно.

И тачно, кад они (сребролупци) непризнају своје саплеменике, пријатеље, браћу, рођаке, једном речју све и скупа с њима, не воде рачуна ни о себи самима – зар онда тај живот није неприродан? Отуда је очевидно да је неприродна и злоба и болест сребролубља, којој, кад се Јуда потчинио, постаде издајник. Али како је он постао издајник кад га је сам Христос призвao? Бог призывајући к себи људе не везује слободу и не присиљава вольу оних, који не желе да буду добри, него упућује, саветује, све чини и на сваки начин стара се да их побуди да постану добри; ако неки не желе бити добри, он не присиљава. Ако желиш сазнати зашто је Јуда постао

такав, то ћеш увидети да га је сребролубље упропастило. Па откуд да га савлада та страст? Отуда што је био немарљив. Јер од немарљивости произлазе такве промене као што и од марљивости произлазе супротне промене. Колико је само таквих, који су били некад сурови, а сада су блажи од оваца? Колико је таквих, који су некад били сребролупци, а сада су се одрекли и своје сопствене имовине? Међутим, сасвим супротно дешава се

због немарљивости. Тако је Гијезије био стално са светим мужем пророком Јелисејем, а постао је грешник због болести сребролубља. Јер та страст ужаснија је од свих страсти. Отуда су крадљивци и убиџе, отуда су ратови и крвопролића, отуда је свако зло па ма како га називао.

Сребролубац је свуда рђав човек, па ма се десило да заповеда над војском или народом. И он је такав не само у друштву него и у породици. Ако зажели да се ожене, неће узети поштену жену, а узеће ону, која је гора од свих. Решила купидом, он купу-

је не такав, какав приличи племеници том човеку, већ такав, који му може донети велики приход. Пожели ли што друго да купи, купује оно што је најлошије... Али што ја говорим о његовом управљању над војском и народом и о његовом газдовању? Чак ако је цар, ипак биће најнесрећнији од свих у васиона и беднији од свих. Његово стање биће слично стању неког сиромаха; он неће имовину свију сматрати својом, него ће себе сматрати одвојеним од свију и отимајући ту ћу имовину ипак мислити да он има мање од свих, јер ценећи садашње своје благо са жељеним будућим, још нестече-ним благом, он ће сматрати прво ништавним у сравњењу са овим последњим.

С тога је и речено: Нема ништа грешније од сребролупца. Јер он и сам себе продаје и постаје општи непријатељем васељене када жали што земља не рађа злато место клајса и што место рудника постоје извори, а место драгог камења планине. С мржњом гледа он на добар род земље; жалостан је кад види опште добро; окреће главу од сваког посла који му не доноси новаца све подноси ако може зарадити бар два мала новчића. Mrзи све људе, сиромахе и богаташе. Сиромахе зато да му неби пришли и тражили милостију, а богаташе зато, што нема њиховог богатства. Он мисли да су сви завладали његовом имовином и да су га сви оштетили. Зато и негодује противу свих и незна за удобност и ситост. Он је од свих најнесрећнији исто онако, као што је онај, који је слободан од сребролубља и воли истиниту мудрост, најсрећнији од свих. Јер онај, који воли мудрост, био он слуга или господар срећнији и задовољнији је од свих људи. Овоме нико неће учинити зла, ма се из целог света сви сакупили да се наоружају и ратују против њега. А лукав и зао човек као и онај о којем смо говорили ако би и царем постао и био украшен безбрежним венцима, ипак може претрпети од сваког највеће несреће...

Тако је слаба злоба, а тако јака врлина.

Превео: јером. Герасим

ИДИ, ГОСПОДЕ! ...

„Иди, Господе!“ ... рекли су Христу становници Гадаре кад Он исцели человека, у кога беше дух нечисти, и нареди духу да уђе у крдо свиња, које се подави у језеру.

Зашто Гадаринци отераше Спаситеља? Он им донесе спасење, исцељење и душе и тела, свето благајство, а они Га моле „остави наше пределе“.

Зато што су претрпели извесну материјалну штету, и уплашили се, да им се не деси нешто још и горе.

Непојмљива кратковидост.

Не чинимо ли ми данас исти грех, који учинише Гадаринци?

Непрестано се говори, како имамо сувише празника, и требалоби их што више редуцирати. Ми смо их одавно готово савсвим укинули: ко од нас празнује празнике – уздржавајући се од сваког рада, весеља и провођења?

Зар то није исто, што и рећи Христу: „иди од нас“.

Он нас позива на „Свој дан“ да би га Њему посветили и радили тог дана за Њега (за себе), зове нас храм Божији на молитву (за себе) и на размишљање о ономе што је Он за нас учинио, и светитељи Божији угодници. А ми заборављамо, да су празници – Божијидани.

Зашто је то тако?

Зато што грабимо да зарадимо један динар – а не жалимо потрошити стотина динара.

Зар не велимо и ми Господу: „Иди од нас“. Упростиће нас Твоји празници и молитве.

Пркva је прописала извесне дане, кад свештеник треба у сваки дом да унесе крст Господњи и водицу освети. Није баш тако ретко, да се врата затворе пред са-мим свештеником. Не треба нам крст Господа Спаситеља, ни молитва.

А зашто?

Просто зато, што би требало за ту молитву и водицу дати неки динар. Кад немаш, нико ти никад неће потражити да платиш. Не треба ништадати за благодат Господњу. Свештеник ће унети у тај дом крст на пег Спаситеља и водицу осветити и без једне паре. А коме је Бог дао па има, и то доста има, па ипак неће молитву и крст Господа у дом свој, само зато, да не би штогод дао, зар отказ тога није исто, што и речи Гадаринаца: „иди Господе!“ „Не треба ми Спаситељу благослов твој. Не желим да те видим у дому моме, под кровом мојим. Твоја посета у очима напши не вреди ни колико једна пара“.

У данашње материјалистичко и мрачно добра, колико је њих, који су се свим одрекли Бога. Не верују Њега, не

признају да Он управља светом, и да ће бити судија и живима и мртвима.

Зашто не веруј? Да ли зато што им разум тако налаже?

Не. Недавно сам негде прочитао, да кроз 400 година, од 400 најумнијих и најученijих људи, – било је само 10 без вере.

Не веруј зато, што им веровање изгледа незгодно, непробитачно, несавремено.

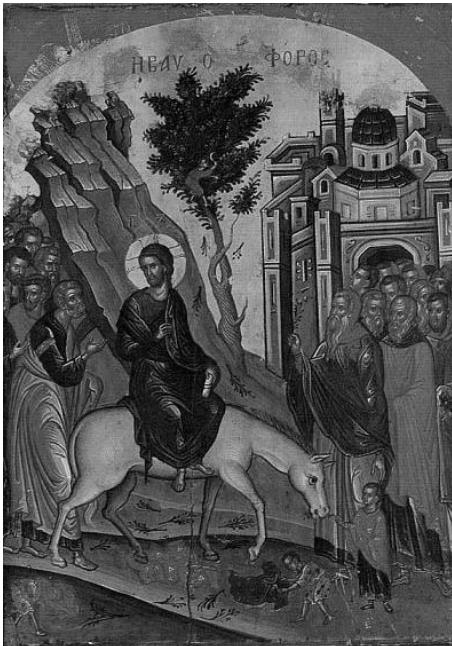
НЕ БОГМИ СЕ УЗАЛУД

*Не узимај
име Господа Бога узалуд
(2. књ. Мојс. 20, 7)*

Био један учен муж, који је цијелог свог живота изучавао свјетила небеска; што се више бавио науком својом, тим се све више дивио дивној премудрости Божијој, – небеса казују њему славу Божију, и он, поражен величином и свемогућством Творца васељене, није никада изговарао свесвeto име Божије иначе, него *својећи* и свагда *оискривене* главе. Ево, браћо, примјера достојна најусрднијега подражавања! Ево како треба свето поштовати најсветије име Божије!

*Не узимај име Господа Бога њовојега узалуд (2. књ. Мојс. 20, 7) – то је трећа заповијед Божија: *свешто је и страшно име Његово* (Пс. 110, 1); *неће* преđ Господом бићи ћрав, ко узме име његово узалуд (2. књ. Мојс. 20, 7). Не куните се именом мојим криво, јер *ћеш* оскврнићи име Бога својега (Лев. 19, 12). То говори сам Господ Бог. И доћи ћу к вама на суд, и бићу брз свједок ћртиш... онијех, који се куну криво именом мојим (Малах. 3, 5) – ево пријетње његове свима нарушитељима његове свете заповиједи!*

Слово је Божије – чисто огледало: по-гледајмо, браћо моја, у то огледало и видимо саме себе. Сјећамо ли се ми овога страшнога завјета Божијега? Поштујемо ли свето и страшно име његово, као што се заповиједа? Та жалосно је и помислити, а камоли говорити о томе, најљубезнији! Ми се називамо православним хришћанима; добро знамо, да нема на земљи истинитије и спасоносније вјере од наше свете вјере православне; а у ствари ... зар се не стидимо, да Јевреји, који никако не вјерују Господа Исуса Христа, – ипак испуњавају трећу Божију заповијед тако да би се и ми требали учити од њих! ... Кад би Јевреј морао у обичном разговору изустити страшно име Господње (по јеврејском – *Хехова*), он га не изушћује друкчије, него, мјесто да каже: *Хехова* заповиједа, *Бог* је одредио, Јевреј вели: *Он* је за-

Ти говоре Господу „иди“, и то само зато што би примање и веровање у Њега значило изменити из основа живот свој, и што би у том случају требало бринути се више о душама њега о свињама – благу овог земаљском. А они то неће.

Но можемо ли без Христа живети? Допустимо да Он оде из нас – Тада би нам живот био: мучан, тежак и таман као ноћ. Нека нам је прече „крдо свиња“ – богатство и угодајан живот, па ипак живот би био тежак, привезан само за овосветска уживашања и био би сасвим празан без Спаситеља, а са Њим, ма и не било довољно хлеба, биће и сладак и пријатан.

Ако призиваши Бога, ако живиш с Њим и у Њему, не бој се да ће те живот по завету Његовом осиромашти.

Богатство и срећа у Његовим скурукама, и даје их онаме, коме Он хоће.

M. A. C.

повиједио; *Он* одредио. У вријеме старозавјетно, поштовало се код Јевреја име Божије тако свето, да га исписивашу на дашчицу и не дозвољаваху никоме та слова носити, до ли првовештенику. А код нас гријешних... Пођи само улицом испред дућанâ, зађи у ма коју кућу, завири у трговину, па у крчму: где нећеш чути имена Божијега, да се узалуд узима? „Бога ми! Кунем ти се богом! Бог ме наказио! Тако ми Христа!“ – и томе слично богоње чује се не само у обичном разговору нашега свијета, него и страшно је рећи! – шта виште у шали, доколици, у разговору непристојном! Други лаже, на очиглед лаже, којешта говори, да само слушаоце увјери, а сам скоро уза сваку ријеч додаје: „Бога ми, види Бог!“ и слично. И њега радо слушају, као да је заиста тако; и нико неће да заустави безумника, нико и не мисли на то, да сви они, који слушају, постају учесницима страшног гријеха узалудне клетве имена Божијега! А шта да рекнемо за наше трговце. Гдјекоји је готов да се и по хиљаду пута закуне, самода му спане с врата његова прележала роба, самода опсјени муштерију. Шта је њему стало да обмане не само ближњега, него, – бојим се, браћо, ирећи – самога Господа Бога зове он за свједока своје обмане, – чинећи тако најправеднијега судију учасником неправде своје! ... А што да мислимо о онима несретницима, који се не само сами куну, него и друге присиљавају, да исто чине, говорећи: „та дедж закунисе!“

И све то слушају дјеца мала, њима се допадају те страшне ријечи, примају их од старијих, и гле, не знајући још ни разлике међу десном и лијевом руком својом, у игри и забави, и она се богмају, њихова се дјечија уста *шале* – наравски без сазнања – именом Божијим! Овога се имена плаше и дрхуј пред њим све сile небесне, њега са страхом изговарају херувими и серафими, када славе и величају Господа, а ти се усуђујеш дрско призвати ово име и у шали и узалудном разговору твоме, – шта виште, и онда, када обмањујеш ближњега? „Или зар се не боиш – да се послужим ријечима Јефрема Сирина, – да ће огњени срп, кога видје пророк Захарија (Зах. 5, 4), доћи на

кућу твоју, за то, што на Бога сведржитеља отвараш уста своја? Или зар ти мислиш, да ћеш остати некажњен?

Престани, човјече, да саме те рије-чи, које занемарујешти, не постану пламеном у устима твојима и не саже-гу језика твога! Ти не мислиш, да се може изненада оворити под тобом земља, и прогутати те? Не варај се, човјече: не можеш избjehi руке онога, који нас је створио!“ (Јефр. Сир. дио 2, поуч. 43). „Страшно је дјело, говори св. Златоуст, слуга не смје звати господа свога по имену без нужде и случајно, а ми име Господа, Анђелâ произносимо тако небрижљиво! Христос штеди нас, забрањујu нам клети се па и својом главом, а ми никако не штедимо Господа славе, него га потежемо свуда! Ти црве, земљо, пепелу, диму, узимаш за доказ Владику свога и присиљаваш га, да ти буде свједоком! Каквадрскост! ... Какову казну не заслужујеш ти? Но је ли могуће, рећи ћеш, никако се не клети? Шта говориш то, љубезни? Бог говори: *не куниш се никако*, – а ти се усуђујеш питати: је ли могуће држати ту заповијед? Није могуће *не сачувати је!* Не говори ми, да ти не вјерују без клетве: кад не би никда лагао, онда би само да знак и вјеровали би ти виште, него онима, који се хиљаду пута куну. Нека сви знају, да би ти радије изгубио све, него прекршио заповијед Божију, и онда те неће присиљавати да се закунеш. Него ти говориш: ја сам се научио богољати се, језик мисам понавља клетву. На то ти ја ово кажем: један ученик има ћаше глупу навику, да идући, увијек трза десним раменом; њега упозорише на то, а он је објесио у својој соби о греду један штап и на доњем крају штапа причврстио иглу, те стајао по неколико сати дневно са голим раменом под тим штапом, па кад год би се заборавио и макнуо десним раменом, увијек би га игла убola, а он би се сјетио своје погрешке, – и тако се тога одучио. Учини и ти тако с твојим језиком; мјесто штапа са иглом, метни на њега страх од казне Божије, моли друге, да пазе на твоје ријечи и да те сје-ћају, и Бог ће дати – ти ћеш напустити луду нави-

ку своју, ти ћеш се бојати клетве, као што се бојиш отрова.“ Тако учи св. Златоуст.

Но ако је тако, рећи ћешти, како онда грађански закони прописују заклетву у присеги?

Присега је, пријатељу мој, сасвијем друга ствар. Има случајева, кад е не може увјерити о истини иначе, него заклетвом, а без овога увјерења може се појавити велика штета по државе и др-уштва. У тако важним и неопходним случајевима, – и то не самовољно, него на захтјев законите власти, – и слово Божије не забрањује с дужним поштовањем употребити заклетву у присеги. Апостол Јован Богослов говори, да ан-ђeo, којега видје у откривењу, *подиже руку своју к небу и закле се онијем који живи ва вијек вијека* (Откр. 10, 6), то јест, самим Богом. Кад би Бог забрањивао сваку заклетву, свети вјесник воље Божије не би се клео именом Божијим. Апостол Павле у 2. посланици Корин-ћанима изражава се овако: *а ја за свједока Бога призивам на своју душу* (1, 23). Апостол је без сумње знао за заповијед Спаситељеву: *не куни се никако*, али ево он не избегава заклетве именом Божијим, а то значи, да је он односио заповијед Спаситељеву на обичне свјетске разговоре, а не на тако важне случајеве, кад се тражи, да се докаже истина заклетвом. И заиста, у другој својој посланици не куди заклетве, кад говори: *људи се вијећем куну, и свакој њиховој свађи свршетак је поштврђење, за то и Бог кад ишаће нашиљедницима обећања обилније да покаже штврђу свајетија својега, учини по-средника клећиву* (Јевр. 6, 16-17) и *немајућиничим већијем да се закуне, закле се собом* (13). *Собом се заклех, говори Господ* (1. књ. Мојс. 22, 16). А у 5. књизи Мојсијевој има шта виште и јасна заповијед о клетви: *Господ је Бог својега бој се и њему служи и његовим се именом куни* (6, 13). Јасно је, да је клетва – дјело свето, дјело велико, с тога треба да се употребљује с великим поштовањем а притом само онда, када то захтијева законита (духовна) власт. А наше обично богоње тежак је гријех: *не ће ћије Господом бити пра-онај, ко узме име његово узалуд* (2. књ. Мојс. 20, 7). *Муж који се куне, ћуни се беза-коња, и не ће одстујиши од куће његове рана* (Сир. 23, 11).

Источник, бр. 3, марш, 1896. год.

Дјечија страна

ЧЕСТИТИ ДЕЧАК

Познавао сам једног деčака, коме су у кратком размаку умрли и отац и мајка. Једног дана добије он у разреду задатак од професора „Поштујте оца и мајку“. Он поче писати неколико редака, али стужи му се у срцу, и одложи перо. Али, видећи како дру- гови одмичу и знајући да задатак мора свршити, он поново узе перо. Сад му искрсну лик очев. Ето води га за руку пут шуме. Како му слатко при-ча, ах како слатко прича о птицама небеским, о малим веверицама, које скочу с дрвета на дрво. Њој и мајчин лик стоји пред њим. То је она, јест баш она; то је њена рука која га је грлила, њена су то уста и њени пољупци. Сада му тек на-вреще сузе и он стаде јецати.

– Шта ти је синко? – прискочи му професор, њежно га питајући.

– Ах, господине, ја не могу да пи-шем! Не могу, моји добри родитељи су умрли.

– Твоје сузе добри синко, сведоци су твоје синовске љубави. Остави за-датак, твоје сузе су још најлепша оце-на.

Деца плачу али за добним родите-љима. Гле, јесте ли помишљали како треба као родитељи да живимо, да вам деца са сузама оросе гроб ваш?

Мислите о томе!

A. P.

СТАРА БАКА

Једна стара бака
била некад јака
и млада и чила
док је дјете била.

А сад стара бака
није више јака
прича дјеци сада
kad је била млада.

О Богу нам бака
прича све до мрака
срећни бити могу
што се моле Богу.

Ивана Пејчић, 7 год.
Пријепоље

РЕЧИ СА КРИЛИМА

Кад се молиш вишњем Богу,
Знајте реч вам крила има,
Чисте речи са усана
Господ благи к себи прима.

Кад за ближњег Бога молиш,
И та молба крила има:
И ту молбу најрадије
Господ благи к себи прима:

Јер молитву из љубави,
Ко за ближњег свога диже,
Он се и сам кроз молитву
Примиће Богу ближе.

Ко сж искрено за грех каје,
И та молба крила има,
Такву молбу покајника
Господ благи к себи прима.

Који мири завађене
И то дело крила има:
Такво дело миротворца
Господ благи к себи прима.

Ко милодар бедним даје,
Знајте дело крила има:
Такво дело у наручје
Господ благи своје прима.

Ко неправду сноситј може,
Трпљење му крила има:
Кроз трпљење Господ благи,
У царство га своје прима.

Кад о добру ма шта збориш,
Знајте реч вам крила има,
Господ благи са усана
Речи твоје к себи прима.

Ко радосно посте пости,
Знајте да пост крила има,
Са радошћу испосника
Господ у рај к себи прима.

И ма какво добро дело,
Из љубави који твори
Знајте да ће кроз то дело
Рајска врата да отвори.

Кроз крилате мисли, речи,
И с делањем мудрог рада
Сачуваћеш душу своју
Да ти вечно не пострада.

Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им

Дјечија страна

ХРИШЋАНИНОВЕ ДУЖНОСТИ

Дужности сваког хришћанина су:

- да редовно посећује у недељне и различичне дане своју цркву ради молитве, па ма она била и удаљена од места где он станује;
- увек да се каје за своје грехе и исповеда пред свештеником, јер нема човека без греха па ма он живео и један дан, и тек после тога очишћен од греха са мирном савешћу да приступи светом причешћу;
- да живи у љубави са свима људима и да се ни с ким не свађа;
- неваљале људе да саветује да се поправе, а ако се не поправе да их избегава и да се с њима не дружи;
- кад ради какав туђ посао да уради тако као да себи ради;
- да не говорилаж, јер је она од ѡавола;
- да не врећа клеветом и оговара друге људе, јер то не приличи човеку и забрањено је хришћанину;
- да живи хранећи се својим труdom;
- да ради и штеди за старост, како неби у старим данима својим пао коме на терет и како би могао одвојити ма колико да чини добра дела;
- ако странац дође у твој дом, прими га и угости га колико можеш;
- подај сиромаху, јер ће ти за њега платити Бог;
- не дирај што је туђе, јер је то велики грех;
- чуват се да учиниш ма шта, што је неваљало и неправо, јер ако то учиниш, изгубићеш своју душу;
- ма у каквом положају и прилика ма да се налазиш, увек буди благодаран Богу и никада немој роптати на њега.

МОЛИТВА ХРИСТУ

Господе Исусе Христе
подари нам вјере чисте
и отјерај зле силе
које свуда су се скриле.

Молимо се тихо Теби
да туговат нико неби
и да слога браћу краси
а молитва земљом гласи.

Главе к небу дижемо
брожанице низјемо
ми волимо твој глас
спаси и помилуј све нас.

*Бојана Јанковић
Пријејоље*

НЕГДЕ...

Молитва тиха,
нема туговања,
самоћа исповесна,
трептјај трајања,
у зеницама пепелом
пропевалим!

Негде монах неки
немом тишином
молебство исказује своје
до неба брујем
уздижући
безимена лица
у једно срочена.

Негде,
монах неки,
тихо
оглашава и моје име
молитвом за спокој душа
даљинама преподобљен.

Негде монах неки
и за мене, скрушену
поје
спасењем дотичући обале
које само са њим
и у мени постоје.

*Бојана Тодоровић
Београд*

јер је таквих Царство Божије.

ПОЈЕВАНЂЕЉУ

—Кhi ѡвоја умре; зашто ѡрудиши учитеља? (Мар. 5, 35)

Тако су говорили старешини зборнице, када је молио Господа Иисуса Христа, да посети његову умирућу кћер; да дође и да метне на њу руке да оздрави и живи.

Тако и нама често говори наше неверје, малодушност, хладноћа према вери и светињама, а вера је тако неопходна за прави и истинити живот...

„Зашто трудиш учитеља“? Зашто Га зовеш и молиш, кад је већ све свршено, и нема никакве наде више?

О, како се често овај сурови живот стара, да угаси у нашој души свети пламен, који осветљава пут нашег трудног и мучног живота. Како брзо очајање овлада душом нашом и човек изгуби: веру, наду и љубав!

„Многи говоре за душу моју: нема му помоћи од Бога.

Али ти си, Господе, штит који ме заклања, слава моја; ти подижеш главу моју.

Гласом својим вичем ка Господу, и чује ме са свете горе своје!

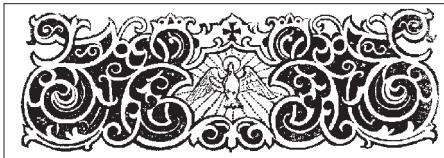
Ја лежем, спавам и устајем, јер ме Господ чува“...

Тако говори пророк.

А ми? Бедни смо ми људи.

Као да није за нас Господ – всесилан и всеблаг – као да за нас не постоји сила и моћ Његова. Извор живота, и сваког добра налази се у Њему, али ми не видимо, не чујемо, не разумемо...

„И забива се на њима пророштво Исајино, које говори: ушима ћете чути, и нећете разумети; и очима ћете гледати, и нећете видети, јер је одрвенило срце ових људи, и ушима тешко чују и очи су своје затворили да како не виде очима, и ушима не чују, и срцем не разумеју, и не обрате се да их исцелим“ (Мат. 13, 14-16).

О, Господе, реци и нама, као некад што си казао растргнутом и израњављеном срцу старешине синагоге: „Не бој се, само веруј“. Призови нас себи, да не библију будуће духовна сиротиња, дај нам, да чујемо у срцу свом благ глас Твој... Глас пун силе, љубави и утеше!... О Спаситељу наш, како нам је потребна Твоја неизмерна благост и милост!...

Ти ниси допустио, да очајање дубоко урезано у срце тугом погруженог оца, кад је сазнао од слугу о смрти своје кћери, остане трајно; тог тренутка Ти се обрати њему дирљивим речима: „Не бој се само веруј“... Он поверова и кћи његова оживе.

„Не бој се само веруј“.

Да... Христос није само старешини зборнице рекао реч пуну утеше. Он свима нама непрестано говори о очајним приликама у којима се сви ми налазимо.

О чему говори Хришћанство, ако не о сили, премудrosti и благости нашег Спаситеља и Господа Иисуса Христа, о љубави Оца небеснога и о благости Духа Утешитеља? Ако све то ми не разу-

мемо и не осећамо, или све то заборављамо, за све смо ми криви а не Хришћанство... Христова наука са свим својим најлепшим плодом, није нашла места у срцу нашем; од нас је далеко Господ са Његовом свемогућом речи... Он је свуда и на сваком месту, само је срце наше за Њега затворено... Ето извора свих наших страдања у животу.

Расплатмите у срцу веру; оживите наду; срце загрејте пламеном љубављу ка Господу, и видећете шта ће тада бити! Развије се у нама нов живот, оживећемо понова, као што је од свемогуће речи Спаситељеве у живот повраћена умрла девојка...

„Не бој се само веруј!“

Како је пријатно и слатко живети у мислима близу Господа, силног и свемогућег, који је савршенство љубави! Без тога нема светlosti у животу. Човек од самог себе не може да добије духовне сile... Без божанствене сile, душа је мртва. Без Бога смо, исто што и гранчица одломљена од дрвета, која и није ни зашто друго, но само за ватру.

О, како је неопходно имати срце, које ће непрестано осећати потребу, да стално тражи љубави од Господа. Како је велика потреба тежити једнако к Њему, свом снагом своје душе, као што растиње тражи светlost и сунце, и они му дају живот!... Човек је створени дат му је разум и слободна воља; у том је његова величина, а сам је дужан тежити Извору Живота, и да само од Њега црпи – силу, светlost, топлоту...

Нама много препрека стоји на путу ка вечном спасењу... Али то не треба да нам је сметња, него треба непрестано ићи и само ићи Њему, без Кога нам је душа мртва; треба Га само и без престанка молити, као што се молио старешина зборнице, те да би и нас чуо и рекао нам: „Не бој се само веруј“, – и затим и ми угледали радосно спасење душе.

Милан А. Стојановић

ШТА ТРЕБА РАДИТИ ЗА ВРЕМЕ РАТА

Кад непријатељ објави рат и нападне нашу отаџбину онда шта треба да радимо? Разуме се, рећи ће те, треба да узмемо оружје и отерамо непријатеља од наше земље. Да ли још нешто треба да урадимо? Треба још ово: да схватимо да је рат Божија ка-

споду да им се смилује. Онда им је св. пророк Самуило рекао: „ако се свим срцем својим обраћате Господу, по бацајте туђе богове, идоле испред себе, очистите срце своје за Господа, Њему јединоме служите, па ће вас избавити из руку филистејских“. И по бацали су Астартине и Валове идоле и служили Господу једном, а праведни Самуило опет им је рекао: „Скупите се сви у град Миспу да се помолимо Господу за вас“. Искупили су се у Миспи, ништа нису јели онај дан, плакали су и говорили: „са грешисмо Господу“, а Самуило их је поучавао.

Кад су Филистејци чули да су се синови Израиљеви скupили у Миспи, изађоше с војском на њих, а Израиљци су се јако уплашили и рекли св. Самуилу: „не престај вапити за нас ка Господу Богу нашем, да нас избави из руку филистејских“. Тада Самуило узе једно јагње и принесе га свега Господу на жртву, и вапијаше Самуило ка Господу за Израиљце и услиши га Господ. Кад Самуило приноша же ртву, приближише се Филистејци да ударе на Израиљце, али загрме Господ великом грмљавином у онај дан и смете их те бише побијени пред Израиљем. А Израиљи изиђоше из Миспе, потераше Филистејце и прогнаше их из своје земље. Тако су Филистејци били покорени и више нису долазили у земљу Израиљеву, јер рука Господња беше против њих свега века Самуилова и Израиљцима се повратише градови које им беху узели Филистејци (1 Сам. 7, 2-14).

Из овога видите да они који же да се спасу од непријатеља не треба да се само заједнички упуне на непријатеља, већ и да се покају пред Богом за своје грехе, загладе их добрым делима, моле Бога да им се смилује и напослетку замоле свете, богоугодне људе да се помоле Богу за њих. Тако треба поступати ако непријатељ објави рат. Треба као Израиљци да се

обратимо Господу свим срцем, Њему једином служимо, избацимо из срца прљаве идоле, пороке и безакоња, искрено се покајемо, завапимо Богу за милост и уједно замолимо побожне, праведне људе да се и они помоље Богу. Зашто? Зато што ће тада бити с нама Господ, а кад је Он с нама онда нам нико не може наудити и ни-

зна због наших грехова, да се покајемо за њих, замолимо Бога за оправштај, уклонимо се од зла и учинимо добро. Али поред тога треба да молимо и оне људе, за које знамо да су праведни, да се заједно с нама моле Богу за спас. Можда ће те рећи: из чега се види да ћемо се само тако спасити непријатеља а не на неки други начин. То се види из следећег.

У старо доба због јеврејског идолопоклонства Бог је послао Филистејце да их нападну, одузму им неколико градова и поробе их. Тада су се Јевреји покајали и помолили Го-

НАРОДНИ ПРОГРАМ

Држати се доброте. Злоба више кошта него доброта.

Живети у миру. Парница више кошта, него измирење. Больје је мршав мир од дебеле парнице.

Украдено вратити. Док год се украдена ствар не врати уноси страх у душу и несрећу у кућу.

Криво не сведочити. Крива клетва мршава жетва, болест у кући и раздор међу браћом.

Поштено се владати, па се добру надати. Поштено владање отклања страдање. Богу благодарити. Ко благодари на малом, добиће и више.

Смрти се сећати, и у вечни живот надати.

Еї. Николај

ког се нећемо плашити. Ако пођем и долином смртном нећу се бојати, јер си Ти самном, Боже, вели цар Давид (Пс. 13, 4). На лава и на аспиду наступаће и газиће их онај ко је с Господом (Пс. 91, 13), јер Господ је близу оних који Га се боје и који Га позивају у истини. Жељу њихову испуњава, тужњаву њихову чује и помаже им. Чува Господ све оне који Га љубе (Пс. 145, 18-20). Памтимо све ово иако нас непријатељ нападне не плашимо се, већ се снажимо силом Господњом,јачајмо Његовим именом (Еф. 6, 10). Амин.

ХИЛАНДАРСКА ПОРУКА МЛАДЕЊЦИМА

Склопили сте брак са благословом Цркве. Љубав и радост, честитост и храброст, понос и жртва постају осмишљени управо под тим црквеним благословом, због чега и јесте брак једна од светих тајни. Крштењем венчањем удостојилисте се да се уврстите у коло светих, а то вас обавезује на одмерено и богоразумно живљење ради сопственог поноса, ради поноса сутрашњег вашег порода, а то даље значи ради поноса Цркве и Отаџбине. Овај свети чин склапања брака у Црквије повод да своја размишљања трајно усмешавате ка следећим истинама:

1. Брак је најстарија установа божанског права. Бог је створио прве људе, Адама и Еву, благословивших: „Рађајте се и множите се, и напуните земљу и владајте њом“ (1 књ. Мојс. 1, 28).

2. Брак је постао пре државе и пре Цркве. На здравом браку почива и здрава држава. Црква добија добре своје чланове углавном из честите и побожне породице.

3. Породица је први вид Цркве; она је „мала црква“ по речима светог Јована Златоустог. У првим вековима хришћанства, када није смело да се граде цркве и када су хришћани прогањани, породица је та која је замењивала цркву. На такву породичну цркву мисли апостол Павле кад каже: „поздравите и домаћу цркву њихову“ (Римљ. 16, 4), или кад поручује: „Поздравите браћу у Лаодикији, и Нимфона и домаћу цркву његову“ (Колош. 4, 15), или кад обавештава: „Поздрављају вас много у Господу Акила и Прискила са домаћом својом црквом“ (1 Кор. 16, 19).

4. Породица је истовремено и „мала држава“. У првом браку, тј. преко Адама и Еве, успоставља се прва земаљска власт као претеча сваке државне власти. Бог одреди Еви овако: „... воља ће твоја стајати под влашћу мужа твојега, и он ће ти бити господар“ (1 књ. Мојс. 3, 16).

5. Појавом хришћанства света тајна брака је до танчина расветљена. Христос учи да муж и жена склапањем брака „нијесу више двоје, него једно тијело“ (Мат. 19, 6; Мар. 10, 8). Светост и узвишеност брака кроз чисту љубав између супружника тако је значајна да је са том љубављу упоређена љубав Христа према Цркви. Апостол Павле поручује: „Муж-

ви, волите своје жене као што и Христос заволе Цркву и себе предаде за њу“ (Ефес. 5, 21-25). Даље се исти апостол надовезује на Христове речи и каже: „Тога ради оставиће човјек оца својега и матер и прилијепиће се женама својом, и биће двоје једнотијело. Тајна је ово велика, а ја говорим о Христу и о Цркви. Тако и ви, сваки да воли онако своју жену као и себе самога; а жена да се боји својега мужа“ (Ефес. 5, 31-33).

Овај страх који треба да осећа жена према мужу није страх који понижава и убија, већ страх који живот значи – страх Божји. Тај страх Божји треба да има и муж према жени, у смислу узајамног поштовања и честитости. Чујмо опет апостола Павла: „Покоравајте се један другоме у страху Божјем. Жене, покоравајте се својим мужевима као Господу. Јер је муж глава жени као што је Христос глава Цркви, и Он је спаситељ тијела. Но као што се Црква покорава Христу, тако и жене у свему својим мужевима. Мужеви, волите своје жене као што и Христос заволе Цркву и себе предаде за њу“ (Ефес. 5, 21-25).

Осмишљен и освећен брак обавезује мужа и жену да у својој кући умножавају страх Господњи који радост значи. Свако одсуство благослова у кући пропраћено је нетрпљивошћу и свађом која лако прераста у мржњу. Од вас младенаца – сутрашњих родитеља зависи хоће ли ваша деца припадати Цркви и у њој научити више о својим коренима, о славној прошлости богољубивог српског народа. Свој благослов, љубав и слогу пренесите и на своју децу, јер је то аманет који је свети Сава оставил своме роду. Он је српској породици посвећивао велику бригу, свестранда на верујој, јакој и здравој породици почива не само развијен црквени живот, него и уређена и снажна држава. Ослањајући се управо на чврсту побожност и црквеност српске породице свети Сава је успео да оснује самосталну Српску цркву, а Државуда овенча краљевством. То су она здрава времена када је сваки Србин свој легитимитет потврђивао крштењем деце, слављењем крсне славе и упражњавањем православних обичаја који оплемењавају душе и зближавају људе.

Склопили сте брак са благословом Цркве. Љубав и радост, честитост и храброст, понос и жртва постају осмишљени управо под тим црквеним благословом, због чега и јесте брак једна од светих тајни. Крштењем венчањем удостојилисте се да се уврстите у коло светих, а то вас обавезује на одмерено и богоразумно живљење ради сопственог поноса, ради поноса сутрашњег вашег порода, а то даље значи ради поноса Цркве и Отаџбине. Овај свети чин склапања брака у Црквије повод да своја размишљања трајно усмешавате ка следећим истинама:

ЗАШТО БОГОРОДИЦА ПЛАЧЕ?

Верска штампа посвећује велику пажњу плачу Пресвете Богородице на њеној икони у православном албанском храму Светог Николе, Чикаго, Ил.

О овој надприродној појави пише се као о чуду (све је зачудила), као о знамењу с више (све је замислила) и као о изузетно важној поруци Мајке Божје људима.

Ускршњи број часописа *Руски православни журнал* доноси разлоган чланак (Мајка која плаче) из пера свештеника Александра Јашуковица. Говорећи о узроцима плача Мајке над мајкама, отац Јашуковић каже и ово: „По свему изгледа да Мајка Божја није радосна. Много је разлога за то:

- Многобројне поделе хришћана.
- Многобројна убијања деце пре рођења.
- Бракове смењују сексуална удружила.
- Разводи бракова разарају породицу, а деца остају збуњена и несрћена.
- Похотне демонстрације људског поимања „ослобођења“.
- Лик човеков прља његово постављање животног циља уместо онога кога нам је Бог поставио.
- Све више се траже људска права а Божја отимају.
- Божја створења се све више трују отровима и са земље и изнад земље.
- Бог се изгони из школа и из дома.
- Човечанство је све ближе уништењу.
- Деца губе сваки смисао за прави пут и родитељско руководство.

Ето разлога колико хоћете зашто Мајка Божја пролива сузе“ – завршава овај свештеник.

КАКО ДОЋИ ДО СЛОГЕ МЕЂУ СРБИМА

Никад се у историји српског народа није више говорило о неопходној слози међу Србима, а слоге је све мање. Мало је слоге, сви говоре о томе да треба да се српски народ сложи, а ње нигде нема, па нитамо гдје би је морало бити – нема је ни у породицама.

Уместо слоге стално неслога, стално ничу нови расколи и у породици, у друштву, па и у влади. Баш све личи на кућу без домаћина. А домаћин, прави домаћин, Бог, протјеран је из дома. Нема Бога ни у породицама, ни у друштву, ни у влади.

Дакле, главни узроци српске неслоге су одступништво од Бога и гажење заповијести Божијих. Да би Срби дошли до слоге по учењу светих отаца морају се сјединити у Христу.

Ово питање је одлично обрадио свети отац Јустин, српски Ава Ђелијски у своме делу „На богочеванском путу“. Отац Јустин по питању мисије Православне цркве и слоге међу Србима, у наведеном дјелу каже: „Мисија цркве је да све своје верне органски и лично сједини са личношћу Христовом, да њихов живот буде живот Христом, да њихова душа буде душа Христом, да у њима живе не они, већ Христос.“

Методи тог свечовечанског – богочеванског сједињења свих људи у Христу дати су у цркви у светим Тајнама и богочеванским подвизима. У самој ствари:

Ами Срби, шта смо ми са овим асвеје оружјем Христовим урадили, шта? – У већини ми смо га одабили и слепо јуримо да Европом, и запутали смо у прашуми европских христоборачких жеља и планова, и гушимо се у глиbu њених зала и грехова. И Умире спрска душа наша на пустињи европских христоборачких безбожја, јер је напустила светосавско Еванђеље Христово; напустила молитву и пост.

Док смо држали молитву и пост, док смо били наоружани тим свепобедним оружјем Христовим, ми смо Срби били победници у свим биткама на свим духовним бојиштима. Победници, увек вођени и привођени, киме? – Највећим српским молитвеником и испосником – Светим Савом. Јеру српском роду Свети Сава је постао, и заувек остао, непобедив свепобедник на свим српским бојиштима. Чиме? Тиме, што је заувек наоружао себе свепобедним оружјем Христовим: молитвом и постом прерадио себе у праведника, у светитеља, у христаноса, у богоносца. И тако постао највећи јунак, први бесмртни јунак српског народа, српске историје. И тим свепобедним оружјем наоружао свог оца владара, и свог брата краља, и сви српски народ ондапњи, и све своје

Света Евхаристија и Причешће представља Христов метод, средство за сједињење свих људи, кроз њу се човек органски сједињује са Христом и са свима вернима. А кроз лично подвизавање са

богочеванским подвизима: вером, молитвом, постом, љубављу, кротошћу, свемилошћу. Човек утврђује себе у том јединству, очува себе у тој светињи, сам лично презижава Христа као јединство своје личности и као суштину свога јединства са осталим члановима Светог тела Христовог – Цркве.“

Ако српски народ послуша своје славне и свете претке и покаје се и почне живети у светости и честитости како га свети претци учише, онда ће доћи и слога, љубав међу народом и у држави, доћи ће уз Божију помоћ разрешење свих проблема у српском народу.

Од нас зависи – Бог чека наш одговор, а и сви српски светитељи; Српски народ нема потребе да иде по свету и да пита како треба да разрешава своје проблеме, да лута по туђим и лажним идеологијама, да се учи од туђина о домаћинству, чојству и јунаштву. Нама су то све наши славни претци оставили и то не у бајкама него лично доживљено и остварено. Ако се угледамо на своје славне претке и почнемо да живимо у честитости и светости како су и они живели, ако будемо прави Светосавци, и Православци, онда Европа и Америка треба да уче од нас о чојству, јунаштву и поштењу.

Припремио:
Мирко Којлаја
Прибој

славне свете потомке што живеше и гинуше за крст часни и слободу златну.

А ми данашњи Срби? – Одбацимо то оружје Светог Саве и разболеше нам се душе од свих европских „културних“ болести; и настаде помор српских душа, за какве не зна српска историја. Помор душа? – Да! Јер душа умире без молитве и поста. Душа која не храни себе и не брани себе молитвом и постом, лако савлада сваки грех, свако зло. А кад се удруже многи греси и много зла, они сложно изводе све смрти против нас Срба, и хоће да нам душе униште, да нам Бога одузму, да нам савести умртве, да нам рај претворе у пакао. О, браћо моја, еванђељска је истини, еванђељска све истини: чим човек напусти молитву и пост – оставио је широм отворена врата своје душе за свако зло, за сваки грех, за сваку смрт. Што важи за човека појединца, важи за народ као целину. Сећате се, Свети Сава је говорио, и писао: „За мене је молитва највеће благање на свету“. Зато је он, и са њим и за њим, и сви свети Немањићи, зидао домове молитве: свете цркве, свете задужбине широм српске земље.

И у светим задужбинама тим оставио нам све што је бесмртно и вечно и божанско у на-

шој историји, у нашем народу. Где, ми се и данас времено поносимо пред целим светом као својим бесмртним богатством. Зато и за нас данашње Србе важи светосавски аманет: да цркве дижемо, да Богу истином служимо, да ради Његове вечној Истини и Правде живимо и умиримо. Јер шта су Срби без Христа Бога, без Православља, шта, шта, шта? – Само језива поворка лешева, лешева, лешева!

А са Христом Богом шта су Срби? – Бесмртна нација, бесмртни народ, народ јачи од сваке смрти: јер јачи од свакога и греха и ђавола. А Христу Богу, ко нас води, ко нас приводи? Свети Сава, Светосавска Црква Христова. То је извор и увор свега што је вечно и бесмртно и божанско у српском роду, у српском народу.

И ви браћо моја, земљаци моји, хоћете ли да будете достојни потомци Светога Саве? – Онда – држите се овог светог храма, држите се душом ове свете цркве Његове. Када невоље и муке ударе на тебе – ево Светосавске тврђаве за тебе: склони се у њу, и душа ће ти остати читава и здрава, и за овај и за онај свет.

отац Јустин Поповић

О НАШЕМ НАЈВЕЋЕМ ПРИЈАТЕЉУ

У животној борби за свој опстанак сваки човек приморан је да се ослана на друге људе, на своје познанике и пријатеље. Узајамно везани својим интересима људи лакше савлађују животне тешкоће. И зато, што је ту по среди материјални опстанак људи, они се приближују и спријатељују са онима, који заузимају исти положај у друштву, имају исту професију. Трговац најпре тражи пријатељство код трговца, занатлија код занатлије, сељак код свога суседа сељака. И тако, дакле, саме животне околности везују људе и организују их да солидарно, ослоњени једни на друге, могу да се одрже у животној борби.

Такво пријатељство није право пријатељство, јер се оснива на личним, себичним интересима. Оно не може да споји људе за увек јер ту нема залога правог пријатељства, нема љубави и готовости, да се пријатељ жртвује за пријатеља.

Постоји и она лепа веза међу људима, која се зове право пријатељство. Оно није везано себичним интересима, него чистом љубављу, неограниченом и искреним поверењем. Али, – та и таква пријатељства ретка су у данашњем друштву, као што су ретки људи, који могу да се узвисе изнад својих интереса и да се жртвују за друга и пријатеља.

Прави пријатељ много вреди и благо онеме човеку, који има и чува своје пријатеље. Па ипак и тај наш прави пријатељ слаб је као и ми, јер је човек као и ми. И њега живот ломи и мучи и тиште га питања, на које не може одговорити. И он стоји пред загонетком живота збуњен и смућен као и ми, немоћан, свестан свога ништавила и слабости пред многим појавама живота а нарочито пред неминовним, страшним бауком смрти.

У кога, дакле, да се уздамо? Кome да се поверимо? Може ли ништавни, јадни човек, нахи поуздана, сталнога

и моћнога пријатеља, коме се без бојазни може поверити и под чијим ће окриљем бити у сигурној заштити?

Имају људи једнога, само једнога Пријатеља, у чијој близини једино могу бити заштићени од свих недаћа, код кога налазе утехе свима својим болима и јадима, који их води увек правим путем, да никад не залутају. Он је свемоћан, воли све људе, трпео је и страдао ради њих и њиховог спасења. Тај највећи, прави и једино поуздан наш пријатељ јесте Христос Спаситељ.

Зашто је Христос једини, прави и највећи пријатељ људи? Зато, што нико није имао толико љубави према људима као Христос. И нико није доказао своју љубав према људима као Христос; нико никада није толико учинио за човека као он; нико није поднео таква мучења и страдања ради добра људи као Христос.

Зашто је још Христос највећи и једини пријатељ људи? Зато, што је његово пријатељство опште, неограничено, приступачно и робу и господару, и црнцу и белцу, речју: сваком

људском бићу. Христос не прави у том погледу разлику међу људима, прима свачије пријатељство, не одбија ни окореле и презрене грешнике, кад му се ови приближе и затраже Његово пријатељство. Он не обдацује ни оне, које је друштво одбацило и удаљило из своје средине, јер се он не руководи ограниченим и личним принципима несталних људи, него принципима вечите божанске љубави. Свима, који хоће да му се приближе, Христос ставља само један услов, – од свих тражи љубав, љубав према Богу, Оцу свих људи и љубав према браћи људима, и то љубав делотворну, која се у милосрђу огледа.

Христос је, још, највећи и прави и једини пријатељ људи и зато, што човеку његово пријатељство даје оно, што је највеће и најлепше: од човека ствара *действо Божје*. Бити дете Божје, бити близак Богу вером и делима, целим животом својим, – то је прави циљ човеков, то је највећа вредност, која се може постићи. Вредност пријатељства Христовог јесте башу томе, што оно даје човеку што је најпотребније, што богати човека највећим богатством и овога и онога света. Јер то, што Христос даје човеку, ничим се не може заменити. Бити близак Христу значи имати све и кад смо убоги сиромаси; бити далеко од Христа и непријатељ Христов, значи: бити крајњи сиромашак, нематиничега и кад пливамо у изобиљу.

Према томе, први и последњи наш циљ у животу треба да буде стална тежња, да постанемо пријатељи Христови, да будемо у близини Христовој. Близина Христова даје смисао нашем животу; човек тек тада сазнаје праву вредност живота и свој прави задатак и циљ. Близина Христова чини, да се човек у добру не понесе а у злу не поништи. Уцвељене и ожалошћене она тешти, беднима даје снаге да издрже тегобе живота и неправду људску. А свима даје снаге да своју душу сачувају.

Запитајмо се сви, јесмо ли ми близу Христа? Сваки од нас треба свакодневно да поставља себи то питање и да се труди, да на њега одговори као прави хришћанин. Христос је увек близу нас али ми често његово присуство не осећамо, јер наша мисао није упућена њему, него на оно што је против њега. И наше жеље често не могу да поднесу присуство његово, јер су то жеље меса и крви, а не духа Божјега који је у нама. И наше речи много пута нису молитва Христу него увреда за њега.

Како ћемо се приближити Христу и осетити присуство Његово? Само тако, ако се трудимо и боримо, да у себи угушимо и победимо све оно, што нас одваја од њега, а да развијамо и у души гајимо оно, што нас њему приближује. Најкраће речено: ми у своме животу треба да се угледамо на Христа и онда ћемо осетити његово присуство и његову помоћ.

Многи ће, можда, рећи: тешко је, врло је тешко у овом животу, пуном напасти и искушења, следовати у свему Христу. Заиста, тешко је, – али није немогуће. Да је немогуће, не би то Христос ни тражио од нас. Што човеку самом није могуће, постаје могуће помоћу Божјом. Што ми сами не можемо учинити, учинићемо заједно с Христом, који не жели смрт грешнику, него хоће да се сви спасу и да дођу до познања истине.

Д. Ј. В.

ВЕРА

Мислим на веру у Бога. И питам: ко може да наслика душу човека верујућег и молитвено расположенога. Ако хоћете да вам небо сиђе на земљу, на данак очију духовних, ако хоћете да у животу превиљујете оно што се зове спокојство раја – верујте у Бога. У васељени нема лепшег савеза него што је овај који се исказује вером човека, на коме се у ограниченој мери тек у неколико образују лепоте Божанског сјаја и светости...

Онда кад се молите топло и простосрдечно, осећате како вас нешто диже из површине и како растете духом и како вам све то годи. И ви почињете да схватате колико сте велики баш зато, што можете да признајете да сте малени, немоћни и ограничени... По Босију, који тумачи мисли Соломонове о сујети, све је сујета сем признања које човек чини пред Богом о своме ништавилу.

Ако је вера најлепши савез Бога и човека молитва је најбољи израз тога савеза. Молитва је разговор душе човекове са Богом. Почните да водите овакав разговор, осетићете близину Божију. У тој близини ви сте увек већи него што сте. Бог вам се јавља и ви осећате да вас рука Његова држи. Не значи ли то имати најмоћнију руку и најјачу потпору...

Кад вам иде све добро. Кад вам је топло око срца што летина није оманула, или кад можете да погледате по жутом, са једрине и пуноће зрна на бреклом и повијеном класују, ви сте пресрећни. Али одмах треба питати себе: шта сте учинили ви собом да заслужите ту срећу...

Можете ли рећи шта је од тога што уживате ви и чему се радујете више, а шта Онога који сунца пали над главама нашим и осветљује душе наше искром Својега Божанскога Духа. Који даје благорастврност ваздуха и силу семену баченом у земљу, које труне и по том клија; и снагу земљида из иструњеног семена изиђе нова биљка, нови клас са новим, толико и толико пута умноженим зрном...

То питање и одговор који будете нашли и сами себи дали то је филосо-

фија здравога разума. Важна као и исповедање вере. Оваква и слична размишљања базирају на камену темељцу, на коме и учење цркве стоји. Учење о Богу и свему толиком другом у вези са одношајем Бога и човека.

Недај безумља разуму својему па да увек будеш у складу са истином. Нема човека без вере. Порицати веру могу само болне индивидуе. Порицању увек претходи безумље. И само тако, само кроз безумље може се чути реч: Човек без вере. Вера је у човеку. Како дакле може бити човек без вере? Вера је огањ који не сагорева. Може да буде да он ослаби и да му свакад не видите пламена. То бива кад нанос од шљама и којечега начињени на њему дубок слој, и пламен не може да избије. Треба подстаки огањ и што чешће то подстицање вршити. Наше је срце као и огњиште: ако нисте уз њега и не држите жарач, огањ ће се утулити...

Кад вас савитлају ударци судбе а ви, вођени и подржавани руком Највишега, корачате са крстом на плећима, и не посрђете... Нема бремена, нема Крста који се не би могао носити. Јер Бог зна шта коме може дати и у сврху искушења колико на чија плећа наложити. А вера држи. Наравно вера непоколебљива. Нека ту веру не казује реч, но биће и сваки дамар његов.

Највећи су људи, људи са вером. У тој подвласности и подчињености Богу испољава се оно велико, достојанствено и светло у човеку, чиме он и оправдава своје високо опредељење на земљи. Бити са Богом и у Њему и по вољи Њему; у Бога надати се и у Њега поуздавати се значи бити са Најсветијим. То је услов да се божански елементи у нама могу појачавати. Кроз веру постајемо више добри и праведни, више благи, више милосрдни, више снисходљиви, више склони на праштање и расположени да замолимо за опроштај.

И онда, је ли, мимо све, потребно поновити да Вера спасава...

М. Н.

СА И ОКО РАТИШТА

(одломци из књиге „Лепа села лепо горе“ аутора Мирјане Булатовић, објављене 1995. године)

На седмом километру од Вишеграда је, каже ми, село Босанска Јадина. У њему данас породица Симић даје парастос покојном Слађану, који је преживео тунел, и надживео га за непуних деветнаест месеци. Бранко предлаже да Олег, ја и он пођемо тамо. Покојног поручника Симића никада нисам срела; нисам срела ни његову мајку, оца, брата – или их све познајем. Упознала нас је њихова несрећа.

Блиски су ми. На путу ка гробљу узимам подрку Слађанову мајку, и не чини се да јој то смета.

– Три-четири мјесеца послије смрти – тихо ми прича мајка – сваке ноћи сам сањала мог сина и разговарала се с њим. „Јеси ли знао да ћеш погинути?“ – питам. „Знао сам“ – каже. Гледам га. „Извади те гелере из руке, биће ти лакше....“

За Младенце је молила Бога да јој Слађан у сну каже како је погинуо.

– Све ми је, по реду, испричао...

У рукама родбине и пријатеља који стоје у широком кругу око гроба, гори стотина свећа за покој Слађанове душе. Пристиже и неколико глумаца, што ме радује, јер се отац покојног поручника распитивао о

лагано, очекујући да Бранислав каже...

– Ово је Станко Маћашев из Лазаревца.

– Како се ви из тунела волите! – радосно запажам.

– Он је мој брат – нагласи Станко и јаче пригрли Бранислава.

Онда нам је Станко, поред осталог, припомену да је пре петнаест дана добио кћер...

– Зове се Слађана, по мом покојном брату Слађану Симићу. Чим јој се учврсти главица, за једно два месеца, донећу је овде...

Задивљена сам колико лепоте има у њиховом болу.

* * *

Борис тврди да осећа Бога.

– Крштен сам у петој години, али сам везу с Богом, потребу да примим веру, доживео после двадесете. Сад ми је добро.

– За Бога мора да се очисти душа као тло за бильку – претпостављам.

– Испричају ти један необичан доживљај из овог рата. Нас девет смо једном, ноћу, прешли преко минског поља читави, а нешто касније су три наша друга на истом путу тешко рањена. Кад је кренула акција, у борби су погинули Василиј и Недељко, Србин и Рус, а козак Игор је рањен. После свега смо се вратили у касарну; чим смо нас осморица ушли у нашу собу, видео сам чудо: угао где стоји икона и кандило сав је црн, а кандило нема! Кандило није могло пасти само од себе, јер је било добро учвршћено, жицом. Жица стоји на месту, само кандила нема! А од чега је зид црн? Зид не може поцрнети од уља у кандилу! Распитао сам се код једног од четири стражара који су остали у касарни и установио да је црни дим избио у трену кад су прва тројица наших нагазила на мину. Кандило је пало кад су друга двојица погинула. Све је деловало невероватно. Позвалисмо оца Рајка. Проверавао је, проверавао. Најзад је рекао да је то чудо, и освештао нам собу...

– Лепа прича. Но, мени лично чуда више нису неопходна...

Српско Сарајево – војничко гробље у Влакову – јануара 1996.

– Чула сам – шапнем јој – да сте, док је Слађан био у тунелу, понавља-ли: „Ако тај тунел има икакву рупу, и мишју, мој ће се Слађан извукти!“

– Јесте. Знала сам... Мој Слађан је био тако виспрен и спретан...

Након деветнаест месеци, 9. априла 1994, двадесетшестогодишњи по- ручник у некадашњој федералној армији, са истим чином у Војсци Републике Српске, гине на Петибору код Горажда, под неразјашњеним околностима. Посмртно му је додељен Орден Милоша Обилића.

њима. Освећење споменика и парастос теку у општем, необичном болу – болу оплемењеном надом да ово на земљи није све.

Од таквог гроба се не одлази лако. Они који су волели покојног Слађану Симићу пију му за душу и разговарају. Бранислав Папоњак, његов друг из мрака оног тунела, држи у руци велику свећу и ужива у пријатељству једног млађег човека који га је пригрлио и дуго не спушта руку са његовог рамена. Претпостављам ко је тај човек и прилазим им корак по корак,

— Ни мени — каже Борис. — Мислим да је сам наш живот довољно чу- до.

* * *

Вишеградом кружи неколико необичних прича са сахране ко- зачког атамана и преноса његових посмртних остатака у далеки Волго- донск.

Земља га није хтела, тог 11. фебруара 1993. Ковчег је у раку легао тек у четвртом покушају...

— Пред нама се одвијало чудо, све је било занијемило — прича Гордан Крсмановић. Након сваког покушаја, рака је наново премјеравана и по- прављана, али узалуд. Земља је три пута одбила да га прими...

О другом чуду сам већ научла од Јашкина. Кад је ковчег, на четрдесетници, припреман за пут у Болгодонск, Борис је кроз стакло загледао лице свог покојног атамана. „Није се променио, само му је мало порасла брада!“

Гордан зна још детаља, јер је упра- во он чинио све да Јелени Котовој олакша окаснело прво виђење покојног супруга.

— Очекивао сам задах и трагове распадања, али кад је ковчег отворен, уочио сам да је Генадиј исти као на дан сахране! Чистио сам га алкохолом и пажљиво загледао: једино су му, сасвим мало, биле усахле очи. Чак је по челу имао оне исте грашке воде, капљице са којима је сахрањен, настале од топлог даха приликом цје- ливања...

Не дао Бог ниједној жени на свету да за смрт свог мужа сазна онако ка- ко је сазнала Јелена Котова: напро- сто, једног дана се на руској телевизији појављује бела гробна плоча са црним крстом и именом Генадија Петровића Котова! Вишеградско војничко гробље... Како то?! Њен муж је у Београду — тамо предаје историју и руски језик!

Предаваће, пошто скупа са бра- ћом Србима доврши њихову борбу! Биће професор историје у Вишеграду, има диплому из Ростова. Довешће из Волгодонска жену и троје деце: Је- лену, Генадија и Сашу. Тако је плани- рао.

Козаци, каже ми Борис, нису го- ворили својим женама куда иду. Рећи ће им други пут, кад поново, након предаха у Русији, крену у Републику Српску. Међутим, атаман није имао предаха. Он није знао да га неће има- ти, али је нешто у њему знало. Пред полазак у Вишеград, једини пут у жи-

*Покојни козачки атаман
ГЕНАДИЈ ПЕТРОВИЧ КОТОВ*

воту, на растанку са својом женом, вратио јој је кључ од куће. Куда год је полазио, на краће или дуже време, увек је са собом носио кључ, а овог пута се повратио, још једном је пољубио, и спустио јој кључ на длан.

Вера Крсмановић упутила је Јелени Семјоновној Котовој једно писмо пуно бола, али је телевизија бржа од поште.

Отац Рајко Цветковић већ је на гробу њеног мужа рекао шта је имао:

„Честити и смиренi пуковниче Генадиј... брате наш, и више од тога, јер многа браћа нису међу нама.“

Атаман је говорио свештеницима о својој намери да досели породицу и да предаје историју — „јер ја сам, ба- ћушке, професор по струци. Пишем књиге, и већ сам почeo да пишем о српској борби.“

Отац Рајко му над гробом обећава да ће у Вишеграду предавати „не смо историју него и науку чојства и јунаштва, и човјекољубља, и православног богољубља.“

„Знам да ниси љут на нас што си погинуо, јер си увијек био свјестан ризика дошавши овдје, поред дринских гудура, да младе kostи оставиши. Али, бићеш не само љут, него нам никад нећеш опрости ако и помислимо да Вишеград и ово свето гробље препустимо, не дај Боже, ономе ко ти је рафал у јуначке груди изручио.“

Свештеник болно запажа: „За до- бро наше дјеце оставио си сироту своју дјецу“ — и моли српске војнике: „Не дозволите да браћа наша козаци иду сами испред вас, и не пошаљите их ондје где ни сами не бисте смјели ићи... Не шаљите уз њих слабе духом и тиједом...“

Најзад се отац Рајко брату Гена- дију обратио на руском језику:

„.... Твоч могила будет украшение и озарение над Вишеградом.“

Много лепог је изречено на гробу, а онда је уследио почасни плотун десет Срба и Руса, али и посебна ко- зачка почасна паљба. Кад је земља напокон примила ковчег, неочекива- но се зачуло „rrrrrrrr!“ то је Жења Новиков сручио још један опроштај- ни, спонтани козачки рафал.

*

Пуковник Генадиј Петровић Ко- тов добро је знао српску историју и — Његошеве стихове. Јелена Семјоновна Котова каже да јој је муж често го- ворио о Србима — да су Срби и Руси браћа и да имају тешку, сродну судби- ну. Необично је волео Србе, а Јелену је та љубав скупо коштала. Питам Гордана и Веру да ли је млада удови- ца била љута на земљу у којој, не слу- тетећи о томе ништа, изненада остаје без оца троје деце! Пуштају ми снимак онога што је, у лето 1993, Јелена Семјоновна Котова рекла за Телеви- зију Вишеград:

„Моја судбина је судбина многих српских жена које су изгубиле своје мужеве или, још горе, синове...“

* * *

ПРАВИ ПУТ ВАСПИТАЊА

Свети учитељ наш, Господ Исус Христос, открио нам је нечовечан мост и сурвост демона. Саосећајући роду људском. Он нам је заповедио да будемо будни и храбри: „Будите спремни сваког часа! Иде лопов! Да вас не затекне заспале, долазећи изненада!“ (Мат. 24, 43). И јопг: „Чувате се да ваша срца не отежају жђеранjem и пијанством и бригама овог света, и да вам овај дан не дође изненада.“ (Лука 21, 34). Зато бди над својим срцем и пази на осећања...

Спаситељ света Исус Христос је поставио прави циљ човекова живота и показао прави пут којим има да се креће васпитање.

Који су се крстили у Христа, дарована им је тајна благодат Божија, али она делује по мери испуњавања заповести Божијих. И мада ова благодат не престаје да нам помаже тајно, у нашој је властида чинимо или не чинимо добро (Марко Подвигник).

Приликом крштења Дух Свети усељава се у нас, а грех се Њиме изгони напоље, пошто није могуће да у души оба заједно бораве. Јер нема заједнице у светlosti и tами (2 Кор. 6, 14). Али мада се крштењем спира прљавштина греха тиме се не уништава двојност наших жеља и не забрањује демонима да војују против нас и да нам шапућу грешне помисли и речи...

Док Дух Свети обитава у нама, дотле сатана не може да уђе у дубину душе и настани се тамо. Зато он насрће на тело, да би телесним нагоном преварио душу. Зато треба сушити тело, да не би ум привучен похотом спотакао се на привлачност сладостраšћа и пао.

Као што је тело без душе мртво и не може ништа да чини, тако без небеске душе, без Духа Божијега, и душа је мртва за Царство небеско и Без Духа Божијега не може да чини оно што је Божије...

Ко се стара да вјерије и приђе Богу, тај треба да се моли, да би још овде на земљи добио Духа Божијега, зато што је он животдуже, и ради тога је Господ и дошао на земљу, да би још овде на земљи дао душу живот – Духа Светога...

Дух Свети открива човеку какав је пут добар, а какав није добар. Он му још

показује шта је припремљено на добром, а шта сакривено на рђавом путу, да би човек, знајући плату и за једно и за друго, избегао штетно. А ако не избегне пошто сазна, какво ће оправдање имати у дан суда? ... (Јефрем Сирин).

Истина да је „пут тијесан“ (Мат. 7, 14) који води у живот вјечни, али је јасно пројечен и кроз непуних двадесет векова довољно је утврен од праведника и светиља Божијих, те се не мора лутати. „Кротост, смиреност, милост, љубав, нада, вера, тихост, уздржљивост, благост, молитва, праштање, глад и жеђ за правдом Божијом, трпљивост и остале све врлине које су украсиле Христа, као и све заповести које је Он дао – то су јасни сигнали пута ка циљу врховноме.“ Није ли довољно, васпитавајући некога, упутити га само на побројане врлине? Ово су такви украси какве може само Бог људима дати. Сва мудровања људска да у овом или оном правцу васпитају своје наследнике нишавна су и неразумна су пред вечним Развумом који је над свим.

*Црква у Хаџићима
Српско Сарајево*

„Ја сам пут и истина и живот“ (Јован 14, 6) рекао је Господ Исус. Изиста пут којим треба ходати и којим је сам ходио да би и нама показао. Пут којим треба да се креће целокупни живот човечанства, а најприје

његово васпитање. Христос је *Истини* коју тражи ум човеков вековима свугде и на сваком месту и на све могуће начине, али је не налази ван Христа, јер је једини Он – ИСТИНА. „Ја сам видјело свијету: ко иде за мном неће ходити по тами, него ће имати видјело живота“ (Јов. 8, 12).

Не уздај се у себе; све добро које је у тебе јесте дар силе и милости Божије. Не хвали се вером својом него пребивај у страху до последњег дана. Не мисли високо о животу свом и не сматрај га достојним одобравања. Не уздај се у себе докле год проводиш земаљски живот, докле не прођештакне заседе ваздушних демона...

Не уздај се у снагу своју, и помоћ Божија увек ће сарађивати с тобом (ава Исаја).

Нема ни једне потребе човекове душе која се не би задовољила Христом. Зато „Не љубите свет ни што је на свету“ (1 Јов. 2, 15). Јер свет је простор греха... испуњавање својих телесних жеља; свет је мишљење да ћеш вечно пребивати у овом свету; свет је веће старање о телу него о души (ава Исаја).

Свет овај је блудница која све који на њу гледају са пожудом привлачи љубави према себи. И којима је макар делимично овладала љубав према свету, ко је спутан његовим везама, тај не може да изађе из руку његових, докле га год свет не лиши живота. И кад свет свуче све са човека, и у дан смрти изнесе га из његовог дома, тада човек дознаје, да је свет лажов и обмањивач... (Исаак Сирин).

Који се из љубави према Христу одрекну света, они стичу Христа и небеска вечна блага. И као што су у овом свету били слични Њему у смирењу, љубави, трпљењу, кротости и осталим врлинама, тако ће у будућем свету бити слични слави Његовој (Тихон Задонски).

Зато, још једном понављамо: „Не љубите свет ни што је на свету, јер свет је простор греха...“ По речима апостола: „љубав према свету непријатељство је према Богу“ (Јаков 4, 4).

„Будите савршени као што је отац ваш небески савршен.“

*Срђан Мајловић
Пријејоље*

КАКО ПОВРАТИТИ У НАРОДУ СТАРУ ПОБОЖНОСТ

То је питање веома важно за свакога, који искрено жели, да нам народ у ове дане сумње и материјализма остане на чврстом и правом путу, на путу божанске истине – јеванђеља. Тешко заиста народу, који сиђе с тога златнога пута. Шта је бивало људима, који су у своме тобоже мудрована порицали свако вјеровање у биће вјечне правде, која влада свијетом? Кад погледамо на таке „мудре“, морамо се грозити а у једно им сажаљевати. Сјетимо се само француског филозофа из доба револуције Волтера. Замислите човјека, који се с прва клања уређењу овога свијета и велича Творца, који је све тако дивно уредио. Препуни су их похвале сви његови ранији списи; тада је био заиста срећан, као што и сам признаје. Но мало по мало филозофова уста мјесто похвале Творцу на уређењу, почеше сипати грди писовке и ријечи, које не приличе ни највећем лопову. Поста од највећег срећника најнамрштенији очајник... Он, који говораше, да човјека не очекује никаква награда и казна, поче се већ на земљи мучити у пакленим мукама. Кајаше се истина гдјекад, али бjeше касно. Умрије у највећем очајању. Веле, да је звао на смртном часову да га свештеник утјеши, али му објесни другови не учинише по вољи. Јадни Волтеров живот ражајуо је Русо-а, па је болно узвикнуо: „Ох, како је невјерник за осуђење! У животу се ничему не нада; црни облак смутње лебди му над главом...!“ Заиста је то права истина, која је јасна свакоме мисаоном човјеку. Па колико би још могли сличних примјера навести!

Дванаест је вјекова од кад је српски народ примио св. православну вјеру. За се то вријeme она је била Србину права ријеч Христова. Она га је оживљавала, она га је хранила небеском храном, па је једино тако могао да остане жив. Кад му се је навукла каква бора на чело, он је побожно устао, прекрстio се, отишао у цркву, напојио се својим дивним пјевањем, све је разумio... све га је одушевило и он се вратио мирне савјести. За то, што га је одушевљавала, увјек га храбрила и помагала му, он је постао захвалан томе једином своме пријатељу, па је назвао ту вјеру – *српском вјером*. Дивно признанje...

Но изгледа да је почело данас да нестаје те пријатељске љубави. Говори се, да сваки народ у своме препороду пролази кроз многа искушења, па и народна вјера мора дosta да претпријти; то се заиста и опажа. Народ на ником ступњу просвјете веома је побожан; у полуобразованих народа видимо неку струју, која би и вјеру хтјела да води током противним јој.

Ко код нас шири безвјерје? – Видећemo одmah, да је то онај дио народа, који је нешто научио од просвјете. Ко је само видио Пелагијев „Учитељ“, тај је и самог Пелагија надмашио доказима, да нема Бога. Шта је такоме Сократ, Аристотел и хиљаде других? Шта је њему савјест? Шта ли дивни поредак у свијetu? Та то је њему ништа; његов ум је тако велики, па би се понизио, кад би се и на то још обазирао.

Ми хоћemo да покушамо одговорити на питање, које стоји на почетку текста. Наши су силе слабе, да подробно одговоримо на то, али се надамо, да ћemo тиме изазвати друге паметније, да га расправље, јер се зле најлакше у клици убија. Једино ћemo тако очувати два наша нај-

већa благa: православље па с њиме и Српство, јер је то двоје у нас православних Срба и сад спојено, па пропане ли једно, и друго ћe.

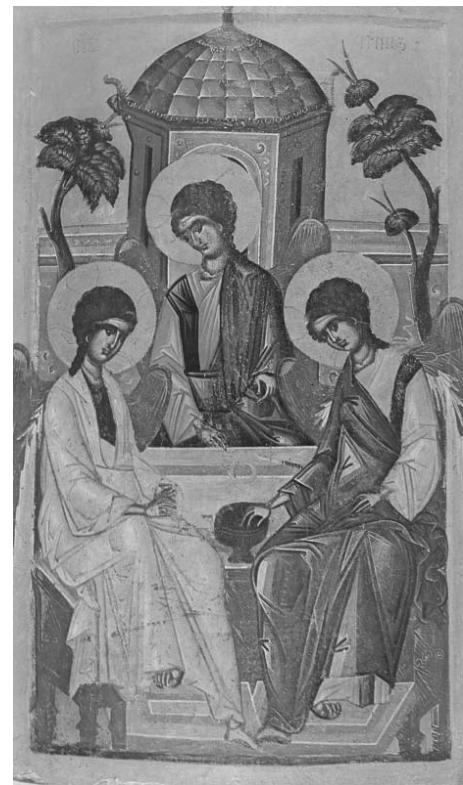
1. Треба нам интелигенција задахнута духом православне вјере. Изгледа, да у нас и нема онога дијела, који други народи зову *интелигенцијом*. Помислимо само ко потпомаже у нас, књижевност. Осим: ђака, учитеља и све штеника веома их је мало, који ћe потпомоћи књигу. Од тих „мalo“ многије нећe прочитати. Но преварих се. Потпомаже се у нас једна врста књижевности, па још како. То су романi, новеле и остали смет, који је вјетар донио из тубе куће. Младићи воле таке књиге, а дјевојке још више. Воли ти „образоване“ дјевојка прочитати: Малу Мару, Нану, Срећног рибара и друге најгрђе и најнеморалније, него омести оно научине, што ћe се прилијепити на косу сватовима, чим на prag ступе. Младићи опет воле: Краљ-лира, Двије ноћи у Венецији итд. него: збирку пјесама, што их је Вук скupио или Доситејеве басне. Истина још се читају Видаковићеви романi, но хиљаду пута више оне погрде. Заиста тога не би било, да имамо праве интелигенције. Кад нијесам онаки, какав би требало да будем, онда нијесам оно, за што ме држе.

Интелигенција мора имати све врлине, јер није лако водити цио народ. Ако је вођ кукавица и незналица, боме и војници су таки. Гласовити историчари веле, да је интелигенција упропастила римски народ; она је дстигla највећi степен покварености и невјерства. Купати се мушки и женски голи по ријекама а на јавним мјестима, мислим, да то није мало и да не води добру. Сјетимо се, како римске dame не хтједоше рађати дјеце. Августо награђиваše родитеље, који имајаћу по више дјеце. Све је било узалуд. Правих је Римљана све то више не стајало, а што их је и било, били су размажени, па им се није милио војнички живот. У вријеме, кад је од свуда пријетила навала нових народа да разори зидине древног Рима, баш тада Римљани наимаху странце, да се за њих боре. Војници се не бораху, да спасу римску државу, него само, да добију што више новца. Преторијани почеше дизати буне, пареви се преко ноћ уздизаху на престо и које више обрекао војницима, уз тога су и били, па ма ко. Најпослије умири ту буку један мали народ који сруши труло царство. Да су тада живели они Римљани, што жно protje раше Тарквињијеви, било бы сасвим друкчије.

И у нас улази некаква мода у „више кругове“, да је срамота дјецу рађати, или се баш и не-ћe. Човје чност захтијева, да се таквој „господи“ покаже мјесто, где ћe одлежати неколико година, јер је то одузимање живота будућim људима, а свима је познато како власти казне оне, који одузму ма само и једном живот. То није никаква угlaђенost, то је право и нечувено варварство. То не треба упоредити ни с оним Папуасима, који људе једу, ни с животињама. Треба сви, да против твог варварства по пратгу дадесетог вијека устанемо!

Па како ћemo да створимо праву интелигенцију? Ми мислимо, да отome највише треба да учитељи и свештеници раде.

Учитељи управно могу у томе највише да учине. Њима долазе дјеца, која још не знају ни какве болести човјецијег друштва. Ако и нијесу добили најљепши почетке васпитања код

кућe, „младо се дрво лако савија“, па какву клијуцу учитељ усади, таки ћe бити и плод. Многи мисле, да је лако бити учитељ. „Млада су дјеца, па које те не слуша, ти га изгради и оно ћe стРЕПИТИ, а ако те опет не послуша, доста је трскољаца, па нека му поскочи масница, па ћe бит доста!“ – То је највећa мудрија. Писовke и трсковац никад не ућeraше памету главу. Пословица вели: „Мудра ријеч и гвоздена врата отвара“. И заиста је то истина. Нема тога учитеља, који не би послушао благе савјете свога учитеља. И у најгорем ћe се дјетету пробудити човјецији понос, кад се с њиме човјеци поступа. Сви људи потичу од једног праоца; у све је прешла она иста Божја искра, из које су изишле све врлине. Понижавај најбоље дјете и кини га, не ћeши му користити. Оно ћe кад било познати свој несносни положај, а у раздражености свашта бива.

*Источник бр. 3
марш, 1896. год.*

СТАРА РАНА

Крвари опет стара рана
и мелему благу губи се траг
тама се свила и немир прети
смираја нигде а он ми драг.
Суморни жубор мутних ријека
њема тишина високих гора
све ме то стишће и јако боли
а ипак се надам свануће зора.

Крвари опет стара рана
и сви празни чекају дан
нада у боље које ће доћи
kad прође овај страшни сан.
Није туга донјела пустош
није' бол самоћу рода свог
живот без смисла – никаквог циља
а истјеран бјеше из душе Бог.

Крвари опет стара рана
а ти ме звао „брате мој“
још гором јечи и мојом душом
болни ти глас и зов твој.
Барјак се њише и горе краси
гђе твоје ноге не ходе сад
док киша сузом топи и кваси
све нас је снашао тешки јад.

Крвари опет стара рана
и храм је јутрос звонио жал
ни проте нема што тужно поје
и њега прогут'о ратни је вал.
Иконе жељне света цјелива
зидови погледа, гласа жива
сви хране сетом тугу голему
у моме оку суза се скрива.

Крвари опет стара рана
а њих нема, нема и крај
нек их се сјети наш Господ мили
и подари покој и вјечни рај.
Милош и Ђорђе, Жељко и Вељко
и многи други к'о Лазар свет
падоше росно у рану зору
а бијаху дивни све цвет и цвет.

Крвари опет стара рана
и мене мами њихов ред
тешко је гледатж мајке, очеве
и њихов јаук болан и сјед.
Прелазак, прелазак, то фино звучи
ал' јунак је бити велика ствар
вјечност за такве од Бога јесте
мир и радост, небесни дар.

Крвари опет стара рана
и мом је брату Хришћанин име
у мени живи у сваком дану
устајем, лијежем увјек са њиме.
И опет крвари стара рана
још мало има живота тог
кандило служи и свијећа гори
за вашег сина и брата мог.

H. Васојевић

ВАЖНО ОБАВЕШТЕЊЕ

Од следећег броја почињемо са објављивањем имена погинулих бораца у овом рату из ДАБРОБОСАНСКЕ ЕПАРХИЈЕ па стога молимо свештенике да нам доставе спискове истих и то: Име, презиме, очево име, година рођења, место рођења, година смрти, место, како је пострадао.

Спискове нам можете доставити или лично или преко Митрополије.

Билтен излази тромесечно

С БЛАГОСЛОВОМ МИТРОПОЛИТА
ДАБРОБОСАНСКОГ НИКОЛАЈА

Главни и одговорни уредник:
Јеромонах Калистрат (Бобушић)

Технички уредници:
Јеромонах Јован (Гардовић)
Мирослав Радуловић

Редакција:
протонам. Богдан Станишић,
протонам. Рајко Цвјетковић,
протонам. Милосав Видаковић,
и. Миомир Боровић,
Саша Савовић (фото)

Сарадници:
Младен Видаковић, Жељко Радовић,
Теодора Пајић, Драгица Вуковић,
Мирко Котлаја, Срђан Матовић,
Благоје Андрић, Ратко Боловић

Уредништво
и администрација:

МАНАСТИР УСПЕЊА
ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ
Добрин, Република Српска

Адреса редакције:
Манастир Добрин
31243 Мокра Гора

Телефон:
(073) 612-603

Рукописи и фотографије се не враћају

Тираж:
1500 примерака

Штампа:
НИП Туристичка штампа
Београд

Комјутерска трансформација:
Мирослав Радуловић

НС сопрани
туристичко-издавачко-мисионарска

„Ономе који победи“ даје се обећање
(НДА) да ће бити посађен на престолу Божјем,
пот којим се разуме највише достојанство НАС
СЛЕДНИКА Царства Небескога САЦАРЕВАЊЕ
са самим Христом Победником над ѡаволом.

Архиепископ Аверкије